

50 LAT BIK

BYDGOSKI INFORMATOR KULTURALNY | 06.24

O Osiedlu Swoboda
Michała Śledzińskiego

O Było święto
Krzysztofa Nowickiego

O Starej Rzece
i bydgoskim brzmieniu

nr 06 (551) ROK MMXXIV
ISSN 1232-4450
INDEX 38139x
nakład 1000 egz.

www.kos-nagroda.pl

KOS

V Ogólnopolski
Konkurs Poetycki
im. Kazimierza Hoffmana

zapraszamy na galę
wręczenia nagrody

8 czerwca 2024
godz. 17.00

Salon Hoffman KPCK
pl. Kościeleckich 6 w Bydgoszczy

N O M I N O W A N I

Genowefa
Jakubowska-Fijałkowska

Wiwisekcja

Łukasz
Jarosz

***Widoczna
i niewidzialna***

Marzanna Bogumiła
Kielar

Wilki

Urszula
Sikora

Trzynasty miesiąc

Piotr
Szewc

***Zielony anioł
i inne oktostychy***

spis treści:

Osiedle Swoboda Michała Śledzińskiego	
Adam Wyzujak	2
Święto naszego miasta według Krzysztofa Nowickiego	
Michał Tabaczyński	4
Nowe bydgoskie brzmienie	
Szymon Andrzejewski	6
Świątynia na 250 palach	
Agnieszka Wysocka	8
Rok bez lata, albo klimatyczna kobra	
Miłosz Waligórski	11
11.	
Marta Kładź-Kocot	14
Fordońska oaza kultury (i natury)	
Monika Grabarek	16
O miastach przyszłości w Bydgoszczy	
Fundacja Miejsce Uwagi	18
Mijając się z prawdą	
Jarosław „Bisz” Jaruszewski	21
24. Ogólnopolski Festiwal Interpretacji Piosenki Aktorskiej	
Pałac Młodzieży w Bydgoszczy	22

Na okładce: praca Daniela Szweda.

wydarzenia:

Akademia Muzyczna w Bydgoszczy	26
Bydgoskie Centrum Sztuki	26
Boska Wenecja	26
Galeria Miejska bwa w Bydgoszczy	27
D.K. Orion BSM	28
Filharmonia Pomorska im. I.J. Paderewskiego	28
Galeria Autorska Jan Kaja i Jacek Soliński	29
Kino Jeremi	29
Kujawsko-Pomorskie Centrum Kultury w Bydgoszczy	29
Młodzieżowy Dom Kultury nr 1 w Bydgoszczy	31
Młodzieżowy Dom Kultury nr 2 w Bydgoszczy	31
Młodzieżowy Dom Kultury nr 5 w Bydgoszczy	31
Centrum Nauki i Kultury Młyny Rothera w Bydgoszczy	32
Muzeum Okręgowe im. Leona Wyczółkowskiego	33
Dom Kultury „Modraczek”	35
Muzeum Fotografii – WSG w Bydgoszczy	35
Opera Nova w Bydgoszczy	36
Pałac Młodzieży w Bydgoszczy	36
Stowarzyszenie Pracownia (Centrum Kultury Fordon w procesie)	38
Stowarzyszenie Stukot	38
Galeria Pleszynski Kobra	39
Otwarta Przestrzeń „Światłownia”	39
Teatr Kameralny im. Wandy Rucińskiej w Bydgoszczy	40
Towarzystwo Muzyczne im. I.J. Paderewskiego w Bydgoszczy	40
Teatr Polski w Bydgoszczy	41
Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna w Bydgoszczy	42
Wojewódzki Ośrodek Animacji Kultury w Toruniu	43
Miejskie Centrum Kultury w Bydgoszczy	43
Barka „Lemara”	46
Zespół Pałacowo-Parkowy w Ostromecku	46
Galeria Wspólna	47

redaktor naczelny:
Michał Tabaczyński
michal.tabaczynski@mck-bydgoszcz.pl

Eseista i tłumacz (z angielskiego i czeskiego), z wykształcenia dziennikarz, polonista i slawista (UMK w Toruniu), doktor nauk humanistycznych (UJ w Krakowie).

redaktorka wydania:
Emilia Walczak
emilia.walczak@mck-bydgoszcz.pl

Prozaiczka, publicystka, redaktorka książek i czasopism, z wykształcenia kulturoznawczyni (UAM w Poznaniu).

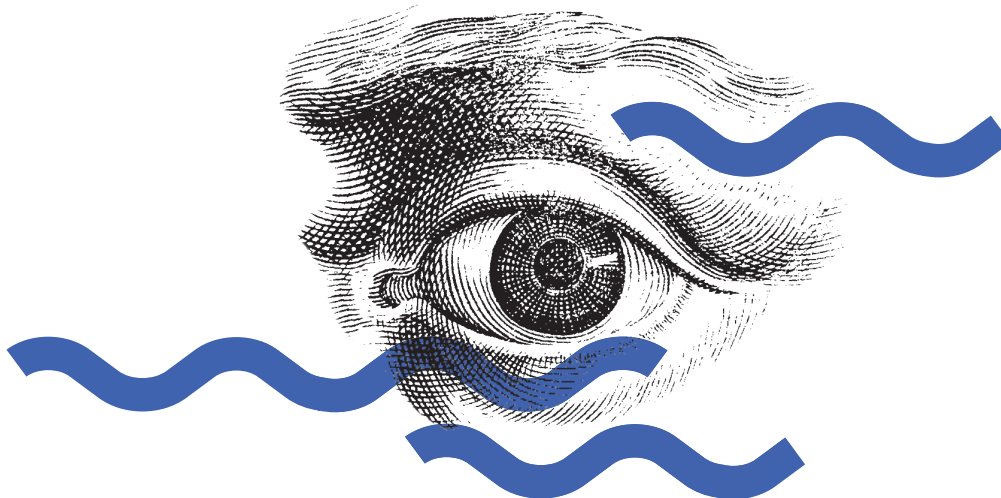
Institucja kultury
miasta Bydgoszczy

BIK 06/2024 (551), Rok MMXXIV, nakład 1000 egz., dystrybucja: bezpłatny
wydawca: Miejskie Centrum Kultury w Bydgoszczy, dyrektorka: Marzena Matowska,
85-056 Bydgoszcz, ul. Marcinkowskiego 12-14, www.mck-bydgoszcz.pl
redaktor naczelny: Michał Tabaczyński, zastępczyni redaktora naczelnego: Emilia Walczak,
redakcja: Szymon Andrzejewski, Kuba Ignasiak, Monika Grabarek, korekta: Emilia Walczak,
skład, opracowanie graficzne: Irmina Pisarek
redakcja: tel. 523 077 124, bik@mck-bydgoszcz.pl, ul. Marcinkowskiego 12-14, druk i oprawa: Polrastr
BIK w sieci: www.facebook.com/bik.bydgoszcz

Redakcja nie zwraca materiałów niezamówionych i zastrzega sobie prawo do dokonywania skrótów oraz zmiany tytułów. Nie ponosi odpowiedzialności za treść programów placówek kulturalnych oraz materiałów informacyjnych i graficznych. Reklamodawcy ponoszą pełną odpowiedzialność za skutki prawne wynikłe z opublikowania dostarczonych przez siebie materiałów. Opinie prezentowane przez autorów nie zawsze są zgodne ze stanowiskiem redakcji i wydawcy.

Dziesięć z półwiecza: sztuka (5)

Osiedle Swoboda Michała Śledzińskiego

Tekst: Adam Wyzujak

Gdybym miał powiedzieć, co najlepszego polskiej kulturze dała Bydgoszcz,
od razu odpowiedziałbym, że *Produkt*.

Przełom mileniów to również przełom w polskim komiksie. Czas, kiedy przestał kojarzyć się z *Kapitanem Żbikiem*, *Kajko i Kokoszem* czy *Tytusem*, pokazując się jako medium utrzymujące ciężar treści bardziej wnikliwie opisujących to, co tu i teraz. Moment, w którym historie polskich rysowników okazały się interesujące dla czytelników mających już za sobą pierwsze fascynacje wspomnianymi tytułami i za młodych na sentymentalne do nich powroty. I tych, którzy niezbyt dobrze odnajdywali się w fantasy czy mandze.

Na początku lat dwutysięcznych w Polsce ukazywało się kilka magazynów komiksowych

– np. *Aqq*, *Krakers* czy *ArenaKomiks*. Pod względem popularności wszystkie deklasował jednak bydgoski *Produkt*. O ile tamte tytuły wydawane były maksymalnie w trzech tysiącach egzemplarzy, to *Produkt* osiągał nakłady rzędu dziesięciu tysięcy. W tamtych realiach był to wynik rekordowy, chociaż najwyraźniej nie wyczerpywał potencjału pisma, o którym mówiono, że „skierowane jest do 40 milionów wkurwionych Polaków, poza skinheadami, dresiarzami, kólkami parafialnymi i członkami parlamentu”¹.

Produkt stał w kontrze do medialnego i popkulturowego mainstreamu. Był głośny, używał brzydkich wyrazów, nosił spodnie opuszczone do kolan. Mówił o blokowiskach językiem zupełnie nowym, wreszcie

¹ Daniel Gizicki, „Produkt idealny?“, marzec 2003.

adekwatnym do tego, co działo się na ławeczkach, klatkach schodowych i w piwnicach. Innym niż ten, którym posługiwali się organizatorzy osiedlowych festynów albo autorzy reportaży o pozabawionych perspektywy blokera i degrengoladzie szerzącej się wśród bloków z wielkiej płyty.

W *Produkcie* publikowali tacy twórcy jak bracia Minkiewiczowie (autorzy będącego kopalnią ławkowych powiedzonek i ripost *Wilq Superbohater*), Karol „KRL” Kalinowski (na łamach *Produktu* publikował *Ligę Obrońców Planety Ziemia*, później autor nagradzanej i wystawionej na wałbrzyskich deskach *Laumy*), Ryszard Dąbrowski (dzięki za mojego ulubionego ekoterrorystę *Likwidatora*), Marek Lachowicz (*Człowiek Paroovka*) czy Filip Myszkowski (*Emilia, Tank i Profesor*).

Według mnie – i wielu innych, mądrzejszych ode mnie, ale o tym za chwilę – do historii *Produkt* przeszedł jednak dzięki *Osiedlu Swoboda*. Seria Michała Śledzińskiego właściwie nadawała ton całemu magazynowi, a dziś może służyć za kronikę z życia blokowisk wczesnych lat dwutyśniętych (albo późnych dziewięćdziesiątych).

Komiks opowiadający o przypadkach pięciu młodzieńców, którym w tych dziwnych czasach przyszło wchodzić w dorosłość w otoczeniu wielkiej płyty, wprowadził do polskiego komiksu zupełnie nową jakość – autentyczność i życiowość. Smutny, Kundziu, Niedźwiedź, Szopa i Wiraż mieli wtedy swoich odpowiedników właściwie na każdym osiedlu. Dwóch zwyczajnych typów, dziwak dobierający odważne stylówki, przedsiębiorca z branży marihuanowej i nienadużywający intelektu osiłek to postaci, z którymi zetknął się każdy, kto w tamtym czasie snuł się między blokami. W tle przewijały się równie zwyczajne, co zapadające w pamięć perfony – np. bezdomny prorok ze swoim psem, szef mafii, koledzy, sąsiedzi, rodzeństwo i zamaskowana grupa chcąca wprowadzić na Swobodzie własną wersję porządku.

Miejsce akcji? Tak jak w poszczególnych bohaterach wielu dopatrywało się alter ego Śledzińskiego, tak Swoboda miała według nich być Szwederowem, na którym dorastał. Sam autor stanowczo zaprzeczał domysłom o nadaniu któremuś z chłopaków cech swojej osobowości, ale przyznawał, że Osiedle miało coś ze Szwederka (choćby autobus 64, do dziś kursujący jego ulicami). Dodawał jednak, że scenerie inspirowane były także Okolem oraz blokowiskami Olsztyna i Torunia, poznańskimi Winiarami czy łódzkimi Bałutami.

Komiks opowiadający o przypadkach pięciu młodzieńców, którym w tych dziwnych czasach przyszło wchodzić w dorosłość w otoczeniu wielkiej płyty, wprowadził do polskiego komiksu zupełnie nową jakość – autentyczność i życiowość.

Na dobrą sprawę Osiedle Swoboda mogłoby dziać się w dowolnym blokowisku średniego lub większego polskiego miasta tamtych lat. Ta uniwersalność, w połączeniu ze sprawnością w ukazywaniu obyczajowego konkretności i konstruowaniu dialogów oraz pewną skłonnością do realizmu magicznego, uczyniła z czytania *Produktu* doświadczenie pokoleniowe. Nie tylko dla czytelników na przełomie mileniów będących nastolatkami lub młodymi dorosłymi, ale też podlotków, którzy, tak jak ja, na ławeczkach przejmowali od nich różne, mniej lub bardziej wszeteczne, zajawki.

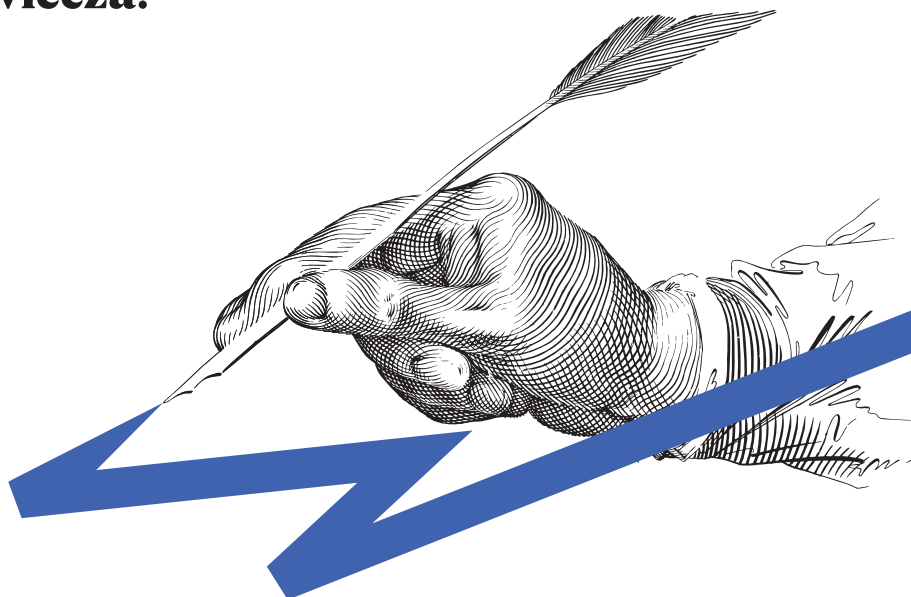
Seria Śledzińskiego zdobyła nie tylko serca nieopierzonych wówczas milenialistów, ale też uznanie poważnych ludzi od kultury. Na przykład Wojciecha Orlińskiego z „Gazety Wyborczej”, który nazwał ją „dziełem historycznym” i „najważniejszym polskim komiksem lat 90.”. W podobnym tonie o *Osiedlu Swoboda* pisał Bartek Chaciński z „Polityki”, widzący w nim „więcej pamięci niż w książkach IPN-u”.

Mają rację. Śledziński w *Swobodzie* podniósł język osiedli do rangi języka literackiego. Bez udziwniania, bez autorskich filtrów. Tak się wtedy mówiło, tak się wtedy żyło. To był artykuł z serii o bydgoskiej plastyce. Nie odniosłem się w nim jednak do warstwy wizualnej komiksu. Nie ze względu na jej jakość. Po prostu do dziś żyją we mnie te historie – z *Osiedla* i z osiedli.

Polecamy wydaną przez Miejskie Centrum Kultury w Bydgoszczy książkę Michała Lipki *Polski „Produkt” komiksowy*. Dostępna jest w kasie MCK (ul. Marcinkowskiego 12–14), a także poprzez stronę: mck-bydgoszcz.pl/sklep.

Dziesięć z półwiecza: literatura (5)

Święto naszego miasta według Krzysztofa Nowickiego

Tekst: Michał Tabaczyński

1.

W swojej ostatniej, wydanej na dwa lata przed śmiercią książce zamieścił osobiwą (w wykonaniu kogo innego byłaby może i afektowana, ale tę czytam jako prostoduszne i prostolinijne wyznanie kogoś, kto już nie chce niczego udawać i odrzuca konwencje w sytuacji ostatecznej) notę, a właściwie tekst *Zamiast noty*, który w sposób ostateczny zamyka tę książkę, czyli – jak się rzekło – całe dzieło:

Nie umiem po raz kolejny napisać noty biograficznej. Kiedy próbuję, widzę jak wiele faktów nie ma znaczenia. Pewny jest tylko miesiąc i rok urodzenia (6.III.1940 r.). Reszta to garść szcze-

gółów, które można by mnożyć do woli lub zupełnie pominąć bez szkody dla autora, a zwłaszcza czytelnika. Nie sądzę, by był ciekaw, ile tomików wierszy i prozy ukazało się przed laty pod moim nazwiskiem. Ważne jest natomiast, jaki zestaw tekstów proponuję obecnie. Jest to rezultat poszukiwań na obszarze pogranicza: między różnymi gatunkami eseju, prozy i liryki. Przygody moich bohaterów toczą się w różnych światach, ale sprawa narratora jest właściwie jedna i mimo odległości w czasie – składa się w całość, którą tworzą bliscy i dalecy krewni.

Książka – niepozorna i krótka, a na dodatek wydana przez Kujawsko-Pomorskie Towarzystwo Kulturalne (co w przypadku tego autora, wydającego w oficynach ogólnopolskich: Wydawnictwo Literackie, Czytelnik, LSW, stanowiło wyjątek) – była gorzkim i niezwykle szczerym podsumowaniem życia i twórczości autora, który już wówczas chyba wiedział, że zostało mu niewiele życia. Ale ta gorzkość i ta szczerkość (w obliczu końca? tak, to też ma znaczenie) sprawia-

ją, że *Drugie życie*, bo taki nosi tytuł, należy do jego najlepszych rzeczy. I pewnie wybrałbym ją do tej dziesiątki z półwiecza, gdyby nie fakt, że konkurencja w obrębie całego dzieła Krzysztofa Nowickiego (1940–1997) jest spora.

2.

Tym bardziej że składają się na owo dzieło książki realizujące różne gatunki: wiersze (co ciekawe, najliczniejsze), powieści, opowiadania, proza eseistyczna i książki krytycznoliterackie, a wreszcie i dramaty. Dla każdego coś milego, powiedziałbym; a może nawet: dla każdego wszystko tu mile, ponieważ przy tak różnych gatunkach i rozbieżnych strategiach pisarskich, które te różne gatunki wymagają, Nowicki był pisarzem spójnym i utrzymującym wysoki poziom. Niezależnie od gatunku, formy i konkretnej książki miał tę rzadką cechę dobrych prawdziwie pisarzy: umiał, mianowicie, pisać dobre zdania.

3.

W tym rankingu (osobliwy to ranking, daleki od ostateczności i stronniczy, co jasne) umieściłbym jego inną – niż wspomniana na początku ostatnia, przedśmiertna proza – książkę: *Było święto*. Gatunkowość jest tu sprawą trudną do ustalenia, co wcale mnie umniejsza lekturowej frajdy, a właściwie: mam wrażenie, że jeszcze ją wzmaga. Książka składa się z dwóch części – w istocie: dających się czytać niezależnie od siebie dwóch utworów: *Kopernik* oraz *Martwa natura*.

Ta pierwsza jest opowieścią zawierającą – jak mniemam – istotne wątki autobiograficzne: oprócz bowiem innych wątków jest tu istotny wątek zmiany miejsca zamieszkania, przymusowej przeprowadzki, porzucenia małej ojczyzny, jednym słowem: repatriacji. I tego, oczywiście, jak wpływa ona na przyszłe losy głównego bohatera, jak kształtuje psychikę i postrzeganie świata, bo wątki osobiste, a nawet intymne, przeplatają się z tu z wielką (choć widzianą często z dziecięcej perspektywy) historią.

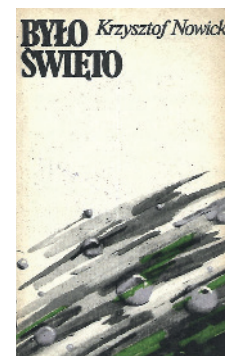
Część druga, natomiast, jak wspomniałem: samodzielna, choć można by podjąć się i takiego intelektualnego ćwiczenia, by przeczytać te historie razem (ostatecznie przecież: zostały

umieszczone pod jedną okładką i opatrzone jednym zbiorczym tytułem), jest szczególnie atrakcyjna dla bydgoskich czytelników, bo stanowi uroczy opis naszego miasta. Nazwa, o ile dobrze pamiętam, nigdzie w tekście nie pada (wyjątkiem jest tytuł rozdziału: *Bydgoszcz Wschód*, która to fraza raz może jeszcze albo dwa pojawia się jako nazwa stacji, poza tym jest zawsze „miasto” albo „nasze miasto”), ale kilkanaście rozdziałów nosi tytuły będące nazwami miejsc, które zna każdy bydgoszczanin: *Kino „Pomorzanin”*; *Hotel „Pod Orłem”*; *Stadion „Gwiazdy”*; *Apteka „Pod Łabędziem”*. Uroczy to i poetycki (nie że napisany wierszem, lecz wysmakowany stylistycznie) opis miasta, ponieważ nasz miasto, jak sądzę, takiego opisu właśnie potrzebuje:

Dopóki istnieje hotel „Pod Orłem”, możemy tam być, nie pokazując się nowym porterom, którzy mnie nigdy nie widzieli, bowiem jeszcze zachodzę do tych zaprzyjaźnionych pisarzy, którzy tam niegdyś mieszkali i oni wciąż witają mnie z otwartymi rękami. Pokazują swoje, różniące się między sobą, pokoje, zapraszają do rozmów o literaturze, mimo że jestem młodym pracownikiem Biura i nie mam nic do powiedzenia. Słucham tego, co mówią, popijamy herbatę, zastanawiam się czy hotel specjalnie chloruje wodę i czy wypada zaprosić gości do domu.

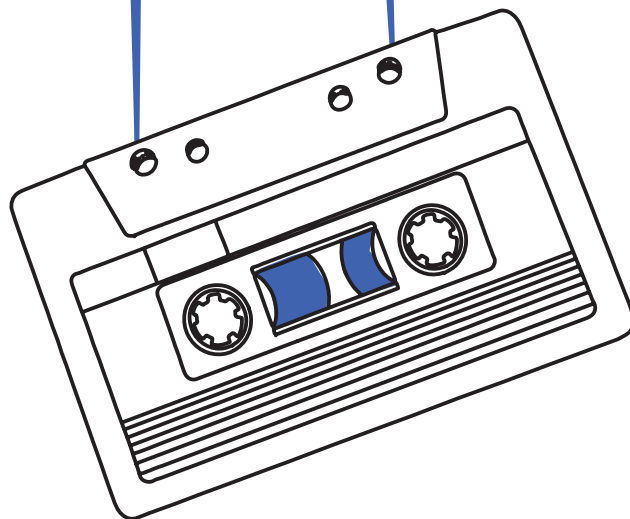
Albo i tak:

Nasze miasto wymknęło się z lasu. Szukaliśmy go od lat, przemierzając piaszczyste drogi i nie dokończone wiadukty, natrafiając ślepe tory, opuszczone kadłuby lokomotyw. Tuż za miastem, jeszcze na wysokości ostatniego osiedla, gdzie później wybudowano największy stadion, toczyły się festyny. Rozpinano namioty, stawiano wysmarowane tłuszczem pale, na które wspinali się chłopcy, by sięgnąć po wieniec ułożony z grubych kiełbasek. Tuż za miastem, kiedy już mijaliśmy czerwone budynki koszar, były strzelnice i loterie, a także wielkie, zrobione ze świeżego drzewa podium do tańca, na które najszybciej wbiegali żołnierze.

Krzysztof Nowicki
Było święto
Ludowa Spółdzielnia Wydawnicza
Warszawa 1985

Dziesięć z półwiecza: muzyka (5)

Nowe bydgoskie brzmienie

Tekst: Szymon Andrzejewski

Jeżeli mógłbym w jakiś sposób policzyć, ile razy przesłuchałem poszczególne płyty z mojej kolekcji (te słuchane w streamingu nie stanowią problemu, ale tego rodzaju odsłuchy traktuję raczej instrumentalnie i „pracowo”), to obydwie widniejące na zdjęciach albumy znalazłyby się pewnie w pierwszej dziesiątce. A może i w pierwszej piątce. Naprawdę. Cykl na pięćdziesięciolecie „BIK-u”, traktujący o najważniejszych (zdaniem mojego szanownego kolegi redakcyjnego Marcina Szymczaka i moim) płytach od roku 1974 do dzisiaj, po prostu nie mógł się wydarzyć, jeśli nie zawierałby obydwu pełnometrażowych wydawnictw spod znaku Starej Rzeki. Czyli pewnego młodzieńca o nazwisku Kuba Ziolek.

Kiedy Miejskie Centrum Kultury w Bydgoszczy wydało kilka lat temu składankę *Region 1*, to, mam wrażenie, udało się nam skompilować na tamtym wydawnictwie ówczesny przekrój tego, co od lat nazywane jest „bydgoskim brzmieniem”. Nikt nie wie, co to jest „bydgoskie brzmienie”. Nikt nigdy nie był w stanie dookreślić jego charakterystyki. Termin ten powstał w latach osiemdziesiątych, kiedy królowało *Variété* i wszyscy chodziliśmy w czarnych albo brązowych swetrach. Gdyby brzmienie to było częścią garderoby, to chyba właśnie brązowym swetrem bym je widział. Eleganckim i drogim. Ale jednak dość smutnym w swoim znaczeniu. Niewiele się charakterologicznie zmieniło przez pięć dekad. Mieszkamy w dolinie Wisły i pięknie tu jest. Klimatycznie. Ale ogrom wilgoci wywołuje reumatyzm, którego jesteśmy zagłębiem. Reumatyzm nie tylko układu kostno-stawowego. Także ten toczący myśli i zapatrywania na otoczenie i wydarzenia. Ani *Cień chmury nad ukrytym polem* (Instant Classic, 2013), ani o dwa lata młodszy jego brat, czyli *Zamknęły się*

oczy ziemi (Instant Classic, 2015), nie uleczyły nas z tego reumatyzmu. Nie uwolniły nas od dolegliwości i bólu. Jednak to, jak obydwate albumy wybuchły w świadomości muzycznej świata, to był, mam wrażenie, moment, w którym zmieniło się postrzeganie i odbiór „bydgoskiego brzmienia”. Tak u słuchaczy, jak i w samym środowisku muzycznym naszego miasta. Już wcześniej w Bydgoszczy rozumiano, że popu to tu raczej nie uświadczysz, i go dzono się z tym „bydgoskim spleenem”, ale po erupcji Starej Rzeki pojawiła się pewność, że owy spleen jest jak najbardziej poszukiwany i pozytywny. Że daje ogromne możliwości do rozwoju i szerokie pole do innowacji zarówno brzmieniowych, jak i kompozycyjnych.

Nagrany w piwnicy, gdzieś w Tleniu, *Cień chmury...* to album wypełniony trudnym do zdefiniowania stylem muzycznym zawierającym w sobie brzmienie gitary akustycznej (głównie to z niej korzystał Ziolek, by komponować, i to ona była jego głównym „wzbudzaczem” dźwięków), klawiszy, instrumentów strunowych i podprowadzonych w Internecie na nielegalu raczkujących nakładek i aplikacji do przetwarzania muzyki. To trochę folk, trochę muzyka współczesna, trochę filmowa i często coś, co w kinie siedzi blisko black metalu. Sam Kuba określił ten styl jako „brutalizm magiczny”. Napisał nawet manifest tego kierunku, nawiązując do brutalizmu w architekturze (między innymi) i do swego rodzaju kontrpunktu, do „realizmu magicznego. Lepiej się tego określić nie da. Słuchając obydwu płyt, ma się wrażenie, że podróżuje się właśnie przez jakąś magiczną krainę. Ale raczej z goniącym nas potworem za plecami. Jest pięknie. Jest niebezpiecznie. Mimo zagrożeń wyczuwanych wręcz palpacyjnie nie chce się stąd wychodzić. Nie chce się budzić. Choć pot ścieka po czole. Trawa pachnie deszczem, a powietrze kurzem. W oddali majaczy moloch ogromnego Instytutu. Narkotycznie uzależniająca kombinacja.

Piwnica, stary pecet i gitara, na której sam nauczył się grać. I ta jego niesamowita wrażliwość i ogromna muzyczna wyobraźnia, której wcześniej mogliśmy doświadczać w formacjach Ed Wood, Sora! i George Dorn Screams. I nieogarnięty jeszcze wtedy głos, którego absolutnie nie bał się używać. Te dwa albumy to epicentrum eksplozji, która przerodziła się w całe

Słuchając obydwu płyt, ma się wrażenie, że podróżuje się właśnie przez jakąś magiczną krainę. Ale raczej z goniącym nas potworem za plecami. Jest pięknie. Jest niebezpiecznie.

naręcza regionalnych kapel, projektów muzycznych i wydawnictw. We wszystkie formy Alameda Organisation. We współpracy i kolaboracje. W styl, który zainspirował, a jednocześnie współistniał obok i w komitywie z innymi nurtami muzyki znad Brdy i Wisły. W coś, czego w każdej formie i postaci słucham obecnie najchętniej. W coś, co od zawsze we mnie mieszkało. W coś, o czym piszą najbardziej się liczący. W coś, co koncertowo podbijać zaczęło już jakiś czas temu koncertowe sceny świata.

W nowe „bydgoskie brzmienie”.

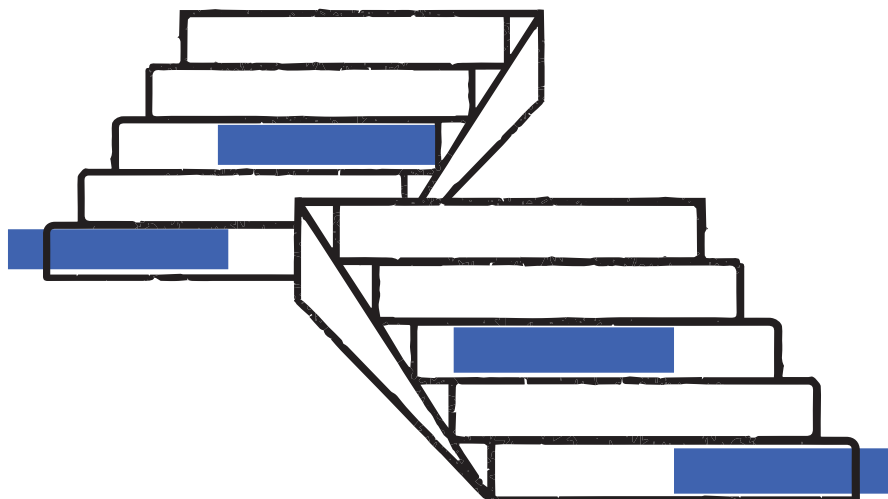
I nadal nikt nie wie, co to jest.

I dobrze. **EBK**

Fot. Zuzanna Straszewska

Dziesięć z półwiecza: architektura (5)

Kościół pw. Świętych Polskich Braci Męczenników.
Sanktuarium Nowych Męczenników (ul. ks. J. Popiełuszki 3)

Świątynia na 250 palach

Tekst: Agnieszka Wysocka

Zdjęcia: Dariusz Gackowski

Temat architektury kościołów czasów PRL jest skomplikowany i kontrowersyjny. Nie możemy zapominać, dzisiaj wydając opinie, że – te kościoły są brzydkie, przeskalowane, że są jak zły sen architekta, że mają kontrowersyjną estetykę – powstawały w czasach, w których o pozwolenie na budowę było czasami trudniej niż w okresie zaborów. Jak się już udało, po latach budowy, najczęściej dzięki zapalowi parafian, których podczas coniedzielnich ogłoszeń

parafialnych wzywano na plac budowy, to finalnie budynek był wypadkową talentu organizacyjnego proboszcza i zaradności finansowej rady parafialnej.

Nie inaczej było w Bydgoszczy. Jak wyliczyła badaczka powojennej architektury dr Iwona Jastrzębska-Puzowska, w latach 1945–2005 w mieście zbudowano 22 nowe kościoły. Dla dynamicznie rozbudowujących się dzielnic Wyżyny i Kapuściska powołano w 1976 roku parafię pw. Świętych Polskich Braci Męczenników. Jej proboszcz ks. Romuald Biniak (1941–2010) otrzymał zadanie tyleż zaszczytne co karkołomne – zbudować kościół.

Tu dygresja: w związku z zaangażowaniem ówczesnych proboszczów w prace budowlane bardzo często, gdy próbujemy zidentyfikować projektantów kościołów z czasów PRL, znajdujemy informację: „budowniczym był ks. proboszcz...”. Warto dzisiaj takie dane korygować i uzupełniać, żeby za naście/kilkanaście lat ułatwić życie badaczom polskiej architektury sakralnej.

30 września 1976 roku rozpoczęły się prace budowlane na otrzymanej od władz miejskich działce przy ulicy Szpitalnej. Żeby cokolwiek mogło w tym miejscu stanąć, należało teren ustabilizować. Wbito w niego 250 dwunasto- i piętnastometrowych pali. Na nie wylano fundamenty. 15 kwietnia 1978 roku ks. kardynał Stefan Wyszyński wmurował kamień węgielny przywieziony z Gniezna, z romańskich fundamentów tamtejszej katedry. Projekt nowego kościoła przygotował autor wielu obiektów sakralnych, wykładowca Politechniki Gdańskiej, inż. arch. Leopold Taraszkiewicz (1925–2014), a konstruktorem był Tadeusz

Lisiewicz. Kierownikiem budowy został bydgoski inż. arch. Henryk Misterek. Tak opisał on w wspomnieniach plany budowlane: „Forma przestrzenna kompozycji symbolizuje ewangeliczne spotkanie barek na jeziorze. Rzut poziomy tworzą wycinki koła o różnych promieniach. Ściany rozgraniczające te wycinki przechodzą w części nad dachami w trójkątne, wydęte żagle. [...] Między żaglami rozpięto krzyże greckie”. A tak wspominał plac budowy: „Załoga zmienna. Dla każdej zmiany kompletowana z dobrowolnego zaciągu, spośród parafian. Ogół pracowników stanowi element bez kwalifikacji budowlanych”.

Zapewne z powodu problematycznego gruntu Taraszkiewicz zaproponował jedną wspólną kondygnację dla kościoła górnego i dolnego. Horyzontalne rozwiązanie, zaakcentowane niewysoką wieżą, płynnie i nienachalnie wpisało się w nowoczesną zabudowę osiedla z wielkiej płyty. Tak stylistycznie zdefiniowała obiekt dr Jastrzębska-Puzowska: „W efekcie powstała budowla stylistycznie przynależąca do modernizmu o proveniencji funkcjonalistycznej i tradycji posoborowej. Mamy tu do czynienia z założeniem wielofunkcyjnym o konfiguracji zespolonej – funkcje liturgiczne i aneksy katechetyczne współegzystują w jednej bryle. [...] Powstałe założenie cechuje się spójnością stylistyczną, która nie jest niestety regułą w polskiej architekturze sakralnej”.

Uroczystość konsekracji miała miejsce w styczniu 1985, chociaż msze odbywały się w nowym kościele już dwa lata wcześniej.

Co warte przypomnienia, do wystroju wnętrza zaproszono bydgoskich twórców: Jana Kaję, Michała Kubiaka, Jerzego Puciatę, Marka Ronę.

Cykl powstaje dzięki współpracy z Pracownią Regionalną WiMBP im. dr. Witolda Bełzy w Bydgoszczy. Korzystałam z:

– Iwona Jastrzębska-Puzowska, *Kościół pw. Świętych Polskich Braci Męczenników w Bydgoszczy – modernizm w powojennej architekturze sakralnej*, w: „Materiały do dziejów kultury i sztuki Bydgoszczy i regionu”, z. 14;

– Henryk Misterek, *Wspomnienia z budowy kościoła Św. Polskich Braci Męczenników w Bydgoszczy*, w: „Kalendarz Bydgoski na rok 1991”;

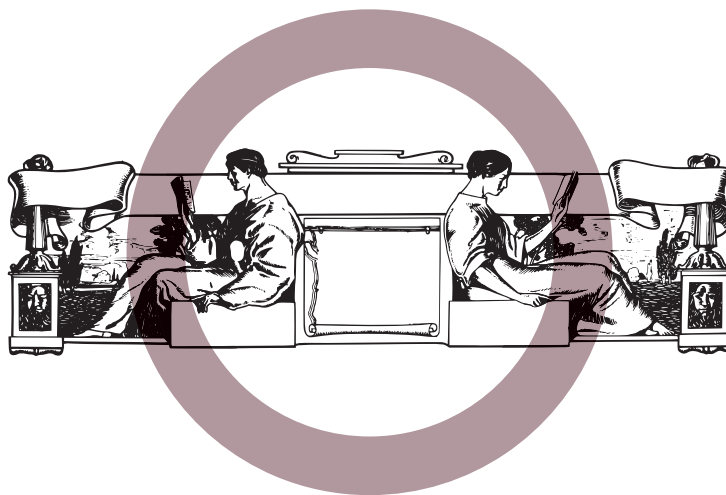
– Jerzy Szach, Tadeusz Vogel, *Bydgoskie świątynie*, w: „Kalendarz Bydgoski na rok 1983”.

Agnieszka Wysocka

historyczka sztuki, doktorka nauk humanistycznych, nauczycielka akademicka, autorka książek *Architektura i urbanistyka Bydgoszczy w dwudziestolecu międzywojennym* (2015) i *Jan Kossowski (1898–1958). Spotkanie z architekturą* (2020).

Korespondencja zagraniczna

Rok bez lata, albo klimatyczna kobra

Tekst: Miłosz Waligórski

Odrobina dobra. Niczego sobie altruizm. Słońca, słoneczka! Ogrzać się czymś miłym, czego dawno nie opowiadałem. Na przykład: „Wokół latarni ulicznych koncentrują się świetlne dmuchawce i syczą niczym rój przy ulu. Podchodzę, chcę zdmuchnąć i...”. Zgasł świat, uciekł. OK, inaczej? „Rozhuśtywały się korale cudów u krecich podniebień, w pyszczkach rozchwiane karbidowe lampki drażyły tunele przez noc”. I jak? Mamy to?

Mam na imię Leon i czuję, że właśnie ktoś w moim bloku gotuje świńskie uszy. Dławiący smród wsącza się przez kratkę wentylacyjną do sypialni, na nos nasuwam koldrę. Przed chwilą w ubikacji Posejdon okrył mnie falą hańbiących pocałunków. Krople przelały czarę goryczy. Przed remontem zamówiłem kibel bez kołnierza, sroc bez rantów, ale okantował mnie majster gnida, klasyczny kompakt wstawił z pionowym wchlupem, zamiast obiecanego rimlesa. Załamka.

Rozpacz rozpuszczam słowami: „Łunnik, łązik, księżyc. Widzę go, jest blisko, w perygeum,

wałą weń imbryki. Morze Deszczów lunie...”. Z wyrazów wylazi wata, z tęczy sterczy druciany stelaż, fiszbiny wychodzą z chmur. Nici z poeciechy. Zawsze tak jest.

Jest coraz zimniej.

Dzień dobry, jestem z Kobry

Na ścianie wiszą dwa obrazy, pastel Jana Skolimowskiego *Kosz z czarną polewką i arbuzami* i portret olejny znaleziony lata temu w Desie. Kupił go, bo w namalowanym mężczyźnie rozpoznał przyjaciela matki, pana Olczyka. Zresztą Leon też się tak nazywa, Olczyk. Czyżby byli rodziną? Dopiero teraz zadaje sobie to pytanie. Ojca nie znał, może i lepiej. Lepszy żaden niż demiurg uroszczeń, a taki mógłby się trafić, prawda?

Leon snuje przypuszczenia, przyglądając się płótnu oprawnemu w błękit. Matka była redaktorką bydgoskiej „Arkony” i pracowniczką naukową Wydziału Pomorzoznawczego przy Instytucie Bałtyckim. Jej przyjaciel robił tam za odźwiernego. Czy nie mogli więc zamknąć się w kantorku i spłodzić syna?

Mogli.

Ale to, jeśli w ogóle było, było dawno, w epoce przebrzmiałych hitów. Potem Leon ożenił się i rozwiódł. O rozwodzie zadecydowała tak zwana różnica osobowości. Ona, wiecznie młoda, utwierdzana w teźe

młodości przez sąsiada („Całe życie będzie pani młodsza”, paplał pan Pachla, który nie trzyma moczu i słów), on, starzec od pacholeństwa. I od pacholeństwa pracownik Kobry, cholewkarz.

Wieczór przerywany, zarwana noc

Wali w rurę. Nie ma pochopu do szemrania, praktyki pieniackie mu nie leżą, ale wściekł się teraz nie na żarty, tak bardzo, że gdyby umiał, sam sobie zszedłby z drogi. Szesnastką rąbie w rurę biegnącą od niego do nich i od nich do niego, a więc w obu kierunkach stosunków do-brosąsiedzkich, choć w zasadzie tylko „stosunków”, bez przymiotnika. Pachłowa, krzyżąc głośno, znów z małżonkiem klepie biedę i inne części ciała. Apel Leona spotyka się z jej niewybredną reakcją: – Małe toto i stare, a jak się awanturuje! – grzmi zza ściany zainteresowana francuzem.

Roztrzęsiony Leon długo nie może zasnąć. Próbuje czytać, najpierw poradnik *Dieta w chorobie wrzodowej*, a potem *Muminki*. Nim zamknie książkę, której, między nami mówiąc, nigdy nie doczyta (boi się końca)... zanim ją zamknie, Too-tiki powie: „Wszystko jest bardzo niepewne i to właśnie mnie uspokaja”. Ciekawe. Zaduma się nad tym, lecz wniosków nie wyciągnie. Poczuje jeszcze pod mostkiem coś bez nazwy i zaśnie.

Poniedziałek rano

Sen zażył go z mańki. Leon patrzył w górę. Na dyszlu Wielkiego Wozu, dyndając nogami, siedziały jego była żona i piękna siostra żony, Agata. Tam ich się nie spodziewał. Raz, dwa, trzy i już zeskoczyły na Ziemię. Pierwsza bez pardonu wpakowała mu do ucha kciuk, druga palec wskazujący do gardła, co wywołało u niego nagły odruch przebudzenia z wytrzeszczem orbitalnym. Złany potem półprzytomnie uniósł się na łóżku. Zanim zobudził się na dobre, zdążył jeszcze zobaczyć, że tam w środku jego ciała obie panie stykają się opuszkami i wymieniają między sobą jakieś banały.

Mokry tkwił w zmiętej pościeli, kalesony pełne prerażenia marszczyły mu się w kroku. Patrzył na chmury, zarysy chmur. Wczepione w podbrzusza niebios umykały jak dzikie drużyny Odysa przed olbrzymem Polifemem. Świt się rozmruzał, wszechnocny Bóg uchylał powiekę. „Wyjadę – pomyślał Leon – jak babcię laczkiem, wyjadę”. Handryczenia się z sąsiadami miał po

dziurki w timberkach. (To je szył przez lata). Chciał zaparzyć herbatę, ale nagle wysiadł prąd. W czajniku ustał pomruk wody.

„Wyjadę. Jeszcze dziś”, powiedział trzeci raz.

Kurze z Pluszowej

Opuszczasz więc, Leonie, swoją komunałkę na ulicy Pluszowej, swoje spółdzielcze jednoosobowe ja. Zostawiasz w nim ciuchy, twoje ciało znika z wnętrza szat, które odtąd będą przechowywać pamięć o tobie, wydymać się na bezwietrzu, odkształcać w twą postać, któryś je porzucił. Koszule i kamizelki będą chciały powiesić się w wypaczonej garderobie, mimo że cały czas w niej wisiały. Twój grzebyk połamie sobie zęby na zgryzocie, szczotka wylinieje, po szafie zafaluje wbite w marynarkę powietrze. Tak to już jest. Świadomość przekreśla byt. „Byt czy niebyt?”, zapytają samotne echa. Płaszcz przeszyte na cztery wiatry, bezdrożny rozkrok portek, but, co uwiera pustkę, prześcieradła wydęte bez względu na pogodę. One wszystkie staną w świetle dziennym, a ciebie już nie będzie. Skarpetka spruje się o stopę, sznurowadła wypełzną z tramppek, mokasyn odwali kitę na bok. Fotel w żalu zabuja się do nieprzytomności. Ty, Leonie, zrobisz sobie jeszcze śniadanie na zimno (jedząc, zapominasz o śmierci) i opuścisz swój dom.

Krzesło w kuchni przydepnie uciekającą kropkę.

Île de Peilz

Z bochnem chleba pod pachą i zorzą w głowie – w świat. Na placu Kościeleckich wstępuje do sióstr frygitek i kupuje krople nasercowe. W mlecznym zjada zupę z ptasich gniazd. „Jeszcze ołówkę”, mruczy. Kierunek: Auchan, zatrzymać się na dziale artykułów biurowych i materiałów niepiśmiennych. I tam osłupieć z wrażenia. Bo kobieta. Ciało jej lejące się, pulchne a podatne. Och. W pełni jest, jak mu się zdaje, dotykalna. Gladiola zerwista. Wspina się na paluszki, gmera w markarach z najwyższej półki. Wtopić w nią wzrok i ruszyć ku niej.

Ale w miarę jak będzie się przybliżał, zmięknie mu rura. Uświadomi sobie, że pierwsze wrażenie to pomyłka, trzeba zastąpić je drugim, drugie trzecim, a trzecie czwartym. I tak dalej.

Ona ma zarost! Ma zarost, widlastego zeza i zalatuje piwnicą.

Na jej widok ogarnia go niemoc od pasa w dół.

„Nie warto – mówi mu bez zbędnych wstępów – szmelc”. Jej akcent trąci dawnymi czasami, samogłoski żółkną na czubku języka, spółgłoski świszczą, jakby w mig zżerały je mole. Łypiąc na niego okiem spreparowanej lisy, rozkręca długopis i pokazuje krótki wkład. „Bubel”, uściśla. Potem długo szuka odpowiedniego pisadła, aż w końcu na kartce do prób notuje pismem elementarzystym: „trudno tu o cokolwiek co nic / nie kosztuje” – i pyta o tytuł. „*Uśmiech w Auchan*”, proponuje Leon. Kobieta błyska zębami z aprobatą, wsuwa wiersz pod koszyczek z ołówkami, a potem ślizgiem napowietrznym, ledwo muskając podłogę, żegluj na inny dział, do mięs.

On stoi i mruga, oczami odprowadza ją do zakrętu, gdzie *dech* odmienia się w *tchu*. Bez tchu. W tym momencie jest minutową wysepką pośrodku wielkiego jeziora.

Na głowie wyrasta mu platan klonolistny. To jego fioł.

Morze

Walizeczce typu oyster brakowało kółek, pogubił je. Włókł ją po ziemi, klucząc pośród drzew o jednosylabowych rdzeniach. Minął skład zaplutek karłów ogrodowych. Przy gospodarstwie rolnym szlochom odezwał się chlew. Obok pies obgryzał kamień, omszały *omfalos*. (Czy dzięki tej podmianie przetrwa świat?). Dalej cisza ciągnęła się aż po kres chrześcijańskiego chodnika, na wdechu leżały żwir i skupiony głaz.

Leon wszedł w las, deptał ściółkę i żuki. Po tem piach, z którego powstałi pierwsi kochankowie. Arlekin i Kolumbina patrzyli w dół niczym sztubacy wywiezieni za ucho do dyrekcji. Wstydliwie otrzepali pomięte ubrania, jakby miłość była przestępstwem.

Szedł przed siebie. W inne ślady wstępował, zapadał się. Powlóczył nogami i dorobkiem życia. Pogardzał nim, wstrząsał. Wreszcie z ulgą go porzucił, walizkę pizgnął w bok.

Człowiek, który nie ma nic materialnego, nie ma czego żałować.

Leon nie chciał żałować.

Zaszył się na wydmach, przywdział uśmiezek i gapił się na wodę, wielką wodę. Wystarczył jeden synoptyczny rzut oka, żeby nabrał pewności: Bałtyk nie odszedł i nie odejdzie. Dobrego światła wokół było tyle, jakby płonęły naraz wszystkie latarnie morskie Chile, a jednak Leonowi zrobiło się jeszcze zimniej. Chcąc się ogrzać, powtarzał: „W papierowym morzu chlupocze ogień”.

Przeczcucie spodu

Skulił się w sobie, w czaszce, wewnątrz twarzy dał w kość, wsunął ją pod podszewkę widzialnego. Pragnął spokoju, a błękit go ubezdrażał. Jednolitej tafli nie dzieliła pozioma krecha horyzontu. Oku trudno nastawić ostrość, jeśli nic go nie zatrzymuje. Drzewko na zboczu, wielokropek mew, kuter, graficzny ślad stada ptaków. Trzeba punktu oparcia, zaczepienia, spojrzenie musi się na czymś zawiesić. A tu nic, niczego, co drasnęłoby oko. Rozpusta pustki, która się oddaje, tylko gdy ją przyprószyć.

Królestwo za paproch!

Odsiecz przypląwa ze skraju widzenia: fioletyła jednokomórkowców, męty, mrocзки, smugi, pantofelki, meduzy, ameby – druki na szkle, farfocle na rogówce. Gonią po galce. Toczą się

Z bochnem chleba pod pachą i zorzą w głowie – w świat. Na placu Kościeleckich wstępuje do sióstr frygitek i kupuje krople nasercowe. W mlecznym zjada zupę z ptasich gniazd. „Jeszcze ołówek”, mruczy. Kierunek: Auchan, zatrzymać się na dziale artykułów biurowych i materiałów niepiśmiennych.

po polu. I już coś widać, nareszcie. Ustalają się odległości, powstają relacje i myśli.

Zaistnieć można wyłącznie w odniesieniu.

Przykro

To już nie pejzaż, to wspomnienie pejzażu, zapis przygód oka.

Rekonstrukcja, rekonfiguracja krajobrazu.

Od lądu się rozpadało. Idzie lód.

Można zabijać ręce o ramiona, można otworzyć ogień, papieros się nie zapali. Zgaśnie.

Odrzucił się i zaczął wracać tam, gdzie czekała odziana w dalsze ciągi wioska Jantar. Mamrotał w strugach, mamrot co drugą linijkę szedł z wiatrem, reszta szła pod wiatr.

Wściekła wieja strzepiła wszystko.

Leon przepadł w szarości.

I nikt nie zapytał: „Gdzie on teraz jest?”

Tak to musiało się skończyć, gdyż żadne „na chybił” nie pokona „trafił”.

Później spadł brązowy śnieg i nadeszła wulkaniczna

zima A.D. 2016.

Miłosz Waligórski

(ur. w 1981 r. w Bydgoszczy)

tłumacz, poeta, prozaik. Przełożył ponad 20 książek z węgierskiego, serbsko-chorwackiego i słowackiego. Wydał pięć tomów poetyckich i cztery książki prozatorskie, ostatnio *Pięć i pół kobiety* (2022).

Bezdroża i labirynty

11.

Tekst: Marta Kładź-Kocot

Budzi mnie ból. Ramiona są spięte, mięśnie wokół karku naprężone jak postronki. Kręgi szyjne jakby ktoś wrywał rozżarzonymi obcęgami.

Czy to już pora, żeby wziąć tabletkę, czy jakoś zdołam zasnąć i dotrzeć do rana? Nie wiem.

Podobno gdy człowiek po czterdziestce budzi się rano i nic to nie boli, to znaczy, że już nie żyje. A co dopiero człowiek w okolicach czterdziestki siódemki.

Ból zmusza do tego, żeby w trybie przyspieszonym zająć się ciałem. Przypomnieć sobie, w jaki sposób się istnieje. Jakie są tryby i reżimy komunikowania się ze światem.

Sęp Szarzyński gra mi w głowie jak natrętny refren. „Ale z żywiołów utworzone ciało [...] Zawodzi duszę, której wszystko mało”. Ten neoplatonicki dualizm przetoczył się jak walec przez całą europejską kulturę, sankcjonując, wręcz uświęcając dyscyplinowanie ciała. Dusza ma być tą, która kieruje się ku czemuś większemu niż ona sama, pragnie, tęskni, transcenduje. Ciało – cóż, ciągnie w dół. Ma chętki, żądze, zachcianki, jest niczym leniwy osioł, którego należy nieustannie smagać batem. Asceza wywiedziona z praktyk religijnych może wydawać się tragicomiczną pomyłką, egzystencjalną aberracją. A jednak

bez dyscyplinowania ciała istnieć się nie da. Nie można zaspokajać bez ograniczeń swoich chętek, odruchów łakomstwa i lenistwa, jeśli nie chce się utonąć w bierności i degrengoladzie. Kultura diety, kultura fitnessu, wedle niektórych wpisująca się w szeroki nurt zawstydzania ciała niedostatecznie doskonałych, wydaje mi – mimo wszelkich pozorów – daleką krewną bardzo starego pragnienia rozwoju, tego samego, o którym pisał Foucault, odwołując się do pojęcia troski o siebie. Rozwój może być słowem bardzo zużyтым, przeżutym i wyplutym przez popcoachingowe narracje, niemniej – jak w każdym banale, tkwi w nim pewna elementarna prawda. Tylko taki dano nam w naszej ponadzwierzęcości wybór – albo nieustanna fizyczna i umysłowa czynność, a wręcz nadczynność, albo płytkie bagienko nudy i frustracji. Dyskursy religijne bardzo dobrze umiały zagospodarować tę potrzebę – podążania ku czemuś większemu, nieustannej drogi, na końcu której wyprojekowaliśmy sobie cel, odległy i nieosiągalny, ale pobudzający do permanentnego wysiłku.

Ale odeszłam od tematu, i to w kierunku płytkiego moralizatorstwa. Upraszam wybaczenia. Patrzą na mnie z półki trzy tomy *Historii ciała*, patrzy *Monstrarium* Anny Wieczorkiewicz, opowieść o ciałach postrzeganych jako potworne, innych i dziwnych. Zastanawiam się, jakby to było – tak naprawdę wmyślić się w ciało. Nie wczuć, ale właśnie wmyślić. Pojąć inność. Doświadczyć odmiennej perspektywy – całego spektrum dystansu, fascynacji, przyciągania i obrzydzenia.

Na 1493 rok datuje się przedziwne dzieło, zwane *Kroniką świata* bądź *Kroniką norymberską*, czyli *Liber chronicarum* Hartmanna Sche-

dla. Opisuje ono historię świata chrześcijańskiego od stworzenia do czasów współczesnych autorowi. Znalazły się tam przedziwne ilustracje przedstawiające niesamowite istoty, rzekomo zamieszkujące najodleglejsze ziemie. Pojawili się sześciorożcy, centaury, kynocefale, czyli psiogłowcy, blemmijowie, to jest ludzie bez głów, z twarzą umieszczoną na piersi; skiapodzi o jednej nodze zakończonej ogromną stopą, którą podczas drzemki unoszą w górę, odpoczywając pod nią jak pod parasolem; panoti o ogromnych uszach, którymi owijają się niczym miękkim kocem; amykyrtowie z wielką, zwisającą wargą, zdolni pomieścić w ustach beczkę. Te fascynujące hybrydy literatura zdryfowała do wyobrażonych Indii, w stronę mitycznej krainy księdza Jana. Pojawiają się w *Baudolino*, mojej ulubionej powieści Umberto Eco, i w *Domostwie błogosławionych* Catherynne Valente, tak pięknej reinterpretacji wspomnianej opowieści o krainie księdza Jana, że gdyby powstała jakaś ogólnoświatowa lista absolutnych arcydzieł, powinno się tam niezwłocznie wpisać tę książkę. O ile Eco rozgrywa dziwność ciał wyprodukowanych przez starożytną i średniowieczną wyobraźnię radośnie i żartobliwie, zastanawiając się na przykład nad przydatnością bojową ludzi z penisem na piersi, Valente – właśnie – wmyśla się w ciało. Narratorką *Domostwa błogosławionych* jest blemijka, bezgłowa kobieta, żona głównego bohatera, opisująca całą wrażliwość i złożoność ich relacji – od obrzydzenia poprzez fascynację aż do psychofizycznej bliskości. Pozostali „odmieńcy” też sportretowani zostają z czułością, z narracyjnym wejrzaniem z bliska. Na przykład panoti, niania, otula powierzone sobie dzieci delikatnością swoich ogromnych uszu. I tak dalej. Nikt nie oburza się na niczyją inność. Kultura istot radykalnie od siebie odmiennych wyprodukowała nieskończoną wrażliwość na przeżywanie cudzego ciała.

Jest to wielka, lecz nieodzowna sztuka – podobnie jak doznawanie własnego – i dobrze, by o tym doznawaniu przypominał nie tylko ból. Zbliża się lato, a latem inaczej przeżywa się ciało. Ja je inaczej przeżywam. W dobroczynnym (choć obecnie klimatycznie wątpliwym) cieple niewiele dzieli skórę od świata. Od doświadczenia wiatru, słońca, wody odgradza zaledwie cienka warstwa tkaniny. Nie ma potrzeby się chronić, obudowywać szanćkami z czapek, szalików, kurtek. Należę do osób, które zimno niemal fizycznie boli, odpy-

Tylko taki dano nam w naszej ponadzwierzęcości wybór – albo nieustanna fizyczna i umysłowa czynność, a wręcz nadczynność, albo płytkie bagienko nudy i frustracji. Dyskursy religijne bardzo dobrze umiały zagospodarować tę potrzebę – podążania ku czemuś większemu.

cha, wyklucza ze świata. Jedynie komfort termiczny pozwala umościć się w sobie, pełniej doświadczać pracy mięśni, chropowatości skały, gdy się wspinam, i kory drzewa pod palcami. Ciało staje się pepowiną, która spaja ze światem, pozwala doznać elementarnego przepływu, pierwotnego uziemienia, spojenia z całością, z niepojętym, rozedrganym pulsowaniem atomów. Dotyk wydaje się jakimś szóstym zmysłem, uprzestrzennionym, zakorzeniającym, do spółki z propriocepcją wyznacza granicę, za którą zaczyna się tajemnicze, niepoznawalne i nieprzeniknione nie-ja. Inne ciała; ciała roślinne, mineralne, zwierzęce; ciała płynne i stałe. Doświadczenie istnienia to coś w swojej istocie tak wstrząsającego, że wydaje mi się niekiedy dziwne, jak łatwo odwrócić od tego uwagę. Jak to się dzieje, że nie zamieramy co chwilę w zdumieniu, że ludzie tak po prostu sobie żyją, nie zaprzatając sobie głowy faktem nagiego bycia.

Przypomina mi się zakończenie cudownego opowiadania Sapkowskiego *Maladie*. „Morholcie”, mówi Branwen, „dobrze... dobrze jest żyć”. **BIK**

Marta Kładź-Kocot

pisarka, redaktorka, literaturoznawczyni, dr n. humanistycznych w stanie spoczynku, choć nie na laurach. Nałogowa czytelniczka, człowiek wiecznie ciekawy, o literaturze gada dużo i chętnie. Prowadzi warsztaty literackie.

Fordońska oaza kultury (i natury)

Tekst i zdjęcia: Monika Grabarek

Już od dawna zamieniamy globalność na lokalność. Dziś cały świat mamy na wyciągnięcie ręki z kieszeni, tam najczęściej jest nasz smartfon. Ale poczuliśmy, że ważne jest też coś innego, coś, co jest znacznie bliżej. Zwłaszcza po doświadczeniu lockdownu, którego skutki wielu z nas odczuwa do teraz, mamy już chyba jasność, że to, co najbliżej, ma sens, a społeczność sąsiedzka i lokalna jest potrzebna i daje poczucie bezpieczeństwa.

Kultura w czasie zarazy kolejny raz w historii okazała się kołem ratunkowym. Dawała wytchnienie i wzmacniała poczucie przynależności. To właśnie w tamtym dziwnym czasie odkrywaliśmy w sobie ukryte i zgubione w codzienności talenty i zainteresowania. Zmęczeni i przebudzowani ekranami laptopów i telefonów zaczęliśmy szukać kontaktu z innymi ludźmi, nowych przestrzeni, w których można realizować siebie. Od tego właśnie są wszystkie mniejsze i większe instytucje kultury, tworzone zawsze przez ludzi z ogromną pasją. Kultura ma być blisko, ma być dostępna, inkluzywna, dosłownie za rogiem.

Wtedy będzie częścią naszej codzienności i stanie się oczywistym wyborem spędzania wolnego czasu. Dziś to czas jest najcenniejszą walutą, a czas wolny dosłownie staje się synonimem luksusu.

Dla mieszkańców Fordonu, największej dzielnicy naszego miasta, tak potrzebną przestrzenią może stać się Centrum Kultury Fordon. By tam dotrzeć, wystarczy wyjść z domu na spacer albo podjechać rowerem. Budynek przy ulicy Gawędy 5 z pewnością jest dobrze znany – przez całe lata była tam szkoła. Teraz to niezwykle miejsce w bardzo urokliwej lokalizacji staje się oazą kultury.

Od jesieni całkiem prężnie działają tam trzy pracownie. Zaczniemy od fotografii. Dryfująca Galeria WahrStadt. W dawnej sali chemicznej zdomował się bydgoski artysta fotografik Marek Noniewicz. W tej nowej przestrzeni prowadzi warsztaty i pokazuje twórczość innych, ponieważ działalność kuratorska i organizowanie wystaw to również jego wielka pasja. Wszystko zaczęło się od wystawy Łukasza Ułanowskiego, fotografa z Fordonu, który utożsamia się z tym miejscem, jego specyfiką. I o to właśnie chodzi – by ta strefa tworzyła płaszczyznę spotkania ludzi, dla których dzielnica, w której mieszkają, jest ważna. Wyznaczyć nowe terytorium wspólne dla kultury i natury, gdzie wszystko się przenika, przeistacza w nowe sytuacje i relacje.

Właściwie cały budynek to jedna ogromna przestrzeń wystawieni-
czna, co doskonale wykorzystał Waldemar Malak, otwierając swoją wystawę w kwietniu. *Definicja człowieka. Malarstwo* – tak artysta

malarz zatytułował swoją ekspozycję, jednocześnie dając czynnik do poszerzenia pola odbiorcy i konfrontacji ze swoją definicją i filozofią świata. Od tego są takie miejsca, kultura i sztuka dają nam szansę na doświadczenie czegoś nieznanego. Ta wystawa, swoim rozmachem i połączeniem dyscyplin fotografii i malarstwa, mówi wiele o potencjale Centrum Kultury Fordon. Artysta zawiaduje Pracownią Otwartą. To przestrzeń dla wszystkich, którzy czują się twórcami. Sam mówi, że to miejsce dla tych, którzy do kreacji swoich dzieł potrzebują kontaktu z innymi, wymiany energetycznej, spotkania z inną myślą i spojrzeniem. Pracownia ma sens tylko wtedy, kiedy się w niej coś dzieje, przy pracy, w procesie twórczym. Do tych kreatywnych działań zachęca fantastyczne światło, które wpada do pomieszczenia przez duże okna z widokiem na tajemniczy ogród.

Potencjał CKF jest ogromny, miejsce ma wszystko to, czego dziś każdy potrzebuje: przestrzeń, spotkanie z innymi i zielony azyl, wręcz oazę. W samym środku ukrywa się dzikość i wolność zieleni.

Jest jeszcze Pracownia Bydgoszcz. Sam profil na Instagramie mówi chyba wszystko o tym, co tam się dzieje i co można tam robić. Naprawdę każdy znajdzie tu swoją rzecz, bo jest tego tyle, że to temat na kolejne spotkanie (na które już teraz zapraszam z radością).

Przed nami lato, na pewno upalne, ale w Fordonie będzie co robić i gdzie się schronić przed skwarem. Naprawdę warto. **BIK**

Monika Grabarek

pedagożka, aktywistka, dziennikarka.

O miastach przyszłości w Bydgoszczy

Tekst: Fundacja Miejsce Uwagi

Ilustracje: Joanna Rusinek

W dniach 27–30 czerwca odbędzie się pierwsza odsłona wyjątkowego wydarzenia, na jakie zaproszeni zostali wybitni architekci, urbanisci, pisarze, muzycy i przyrodnicy, a także wszystkie „bydgoszczanki, bydgoszczanie i osoby niebydgoskie”, jak zażartował jeden z przyjaciół festiwalu.

Bydgoszcz odwiedzą m.in.: wieloletni dyrektor Hong Kong Art School prof. Luis Kwok-lit Yu, jeden z najważniejszych obecnie architektów krajobrazu Martin Rein Cano, wybitni aktorzy Anna Dymna i Robert Więckiewicz, czołówka polskich pisarzy z Andrzejem Stasiukiem, Zytą Rudzką, Dorotą Masłowską czy Grzegorzem Kasdepkem, muzycy z Mikołajem Trzaską na czele oraz dziennikarz i działacz na rzecz przyrody, ale i lubiany autor Adam Wajrak.

Festiwal, zabierając głos w dyskusji o zrównoważonym rozwoju miast, eksplorować będzie różne aspekty życia miejskiego, skupiając się na roli przyrody w kształtowaniu przyjaznego środowiska dla mieszkańców, ale i głosie literatury, poruszającej tak ważne tematy jak pamięć, poniemieckość jako część dziedzictwa kulturowego, lokalność, tożsamość. Podczas dyskusji porusza-

ne będą tematy związane z historią miejsca, dobrostanem mieszkańców, rolą słowa w przestrzeni miejskiej oraz wpływem literatury i sztuki na atmosferę społeczną.

– Podczas festiwalu będziemy rozmawiać o przyszłości miast, roli przyrody i psychologii w rozwoju lokalnej społeczności, a także o cytelnictwie, awansie społecznym i o powracającym Faulknerze – mówi Tomasz Pańczyk, pomysłodawca wydarzenia i prezes Fundacji Miejsce Uwagi. – Nadrzędnym celem festiwalu jest promowanie zrównoważonego rozwoju miast przyszłości poprzez integrowanie literatury, muzyki, sztuki oraz refleksji nad relacją między człowiekiem a naturą – dodaje.

Wydarzenie ma pełnić także rolę narzędzia czy wehikułu do odkrywania miasta – i to rozumianego zarówno jako ruch skierowany do wewnątrz (mieszkańcy Bydgoszczy będą mogli odkryć miasto w spojrzeniu zaproszonych gości), jak na zewnątrz (czyli jako mechanizm promocyjny, który ściągnie do Bydgoszczy zainteresowanych festiwalem turystów, fanów literatury i sztuki, ale także tych, którzy chcą tu doświadczyć startu wakacyjnego sezonu kulturalnego).

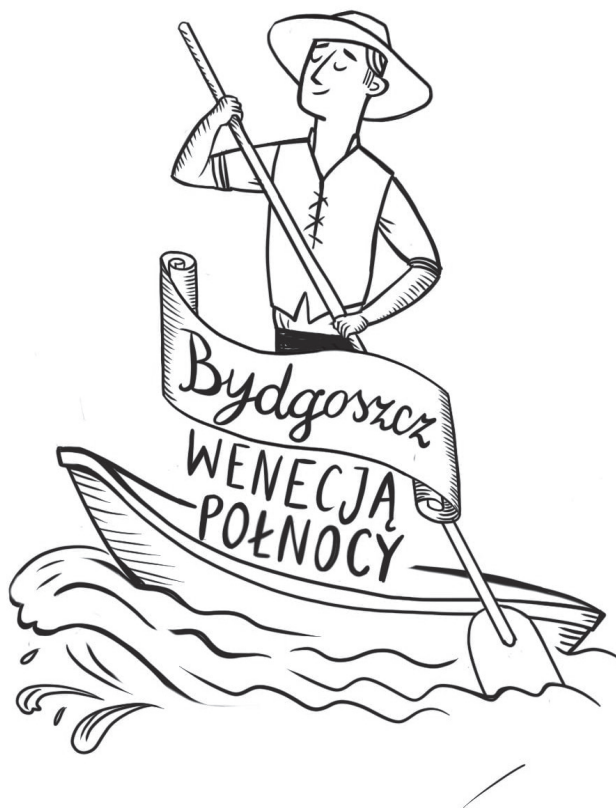
– Początek. Ale na pewno nie przypadek. Przemysłane miejsca i formy festiwalowych zdarzeń. Świetny wybór kuratorów i artystów. Połączenia: sztuki, filozofii, ekologii, urbanistyki i potrzebnego sposobu myślenia o mieście i jego wielopokoleniowej harmonii. I jeszcze jedno: partnerstwo w budowaniu koncepcji i przygotowaniach. Bez niego nie udałby się Początek Sezonu – mówi Marzena Matowska, dyrektor Miejskiego Centrum Kultury w Bydgoszczy, współorganizatora festiwalu.

– Pierwsze spotkania dotyczące programu festiwalu zbiegły się mniej więcej w czasie z dołączeniem Bydgoszczy do Sieci Miast Kreatywnych UNESCO w dziedzinie muzyki. I od samego początku tych dyskusji widoczne było, że to wydarzenie, jego konstrukcja, a w szczególności blok debat poruszający tematykę przyszłości miast, dobrobytu mieszkańców i przemiany dużych ośrodków

w miejsca, w których zrównoważony rozwój powinien odgrywać kluczową rolę, odpowiada na cele, które stawiają sobie wszystkie Miasta Kreatywne. Bo przecież najważniejszym dokumentem wyznaczającym kierunki działania dla wszystkich członków Sieci jest właśnie Agenda 2030 na rzecz Zrównoważonego Rozwoju. Z tego powodu Początek Sezonu został objęty patronatem programu Bydgoszcz Miasto Muzyki UNESCO – mówi Anna Tarnowska, zastępca dyrektora ds. UNESCO i Programów Międzynarodowych Miejskiego Centrum Kultury w Bydgoszczy.

W ciągu czterech dni odbędzie się ponad 50 różnych wydarzeń: debat, spotkań autorskich, warsztatów, koncertów, spacerów performatywno-przyrodniczych i literackich, a także wieczornych koncertów i spektakli. Wszystko to dzieć się będzie nad rzeką Brdą, na Wyspie Młyńskiej w Młynach Rothera, w Miejskim Centrum Kultury, na odrestaurowanej barce „Lemara” i w kompleksie pałacowo-parkowym w Ostromecku.

– Idea Festiwalu Początek Sezonu, o której z taką pasją opowiedział mi na początku Tomek Pańczyk, i nadal o niej będzie coraz głośniejsz

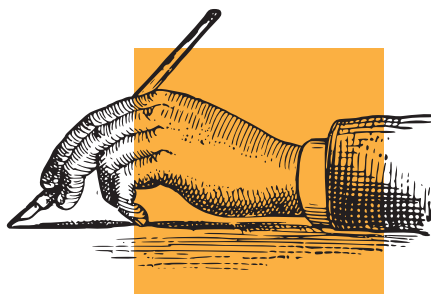
mówił, jest nam bardzo bliska ze względu na to, jak w Młynach Rothera myślimy o kulturze, jak myślimy o mieście, o dyskusowaniu o mieście, o tym, jak łączyć refleksję z działalnością artystyczną. Myślę, że Młyny to jest dobre miejsce na rozmawianie o mieście, o pamięci, na mądrą zabawę dla rodzin, bo jesteśmy taką przestrzenią, która daje po prostu radość i doświadczenie piękna. To dla nas jest bardzo ważne i cenne. Dlatego włączyliśmy się w ten projekt i z utęsknieniem czekamy na Początek Sezonu – mówi Sławomir Czarnecki, dyrektor Centrum Nauki i Kultury Młyny Rothera.

Festiwal organizuje Fundacja Miejsce Uwagi, zaś współorganizatorami są Miejskie Centrum Kultury w Bydgoszczy oraz Centrum Nauki i Kultury Młyny Rothera. Dyrektorem i pomysłodawcą Festiwalu Początek Sezonu jest Tomasz Pańczyk, który do tej pory, przez dziewięć lat,

współtworzył Festiwal Stolica Języka Polskiego w Szczepieszynie. Dyrektorką biura festiwalowego i producentką festiwalu jest Weronika Serocka, twórczyni Ogólnopolskich Warsztatów Pisania Tekstów Piosenek „Sklejam Słowa”. Kuratorzy Pasma Literackiego: Justyna Sobolewska, Emilia Walczak, Michał Tabaczyński. Kuratorzy Pasma Miasto Przyszłości: Justyna Glusman, Małgorzata Kozieł-Pańczyk. Kuratorzy Pasma Przyrodniczo-Miejskiego: Adam Wajrak, Dominika Kiss-Orska. Kuratorka Pasma Tożsamości/Mniejszości: Kamila Burchart. Kurator Pasma Miasto Dzieci: Grzegorz Kasdepke.

Więcej informacji na Facebooku: Festiwal Początek Sezonu.

Na marginesie (24)

Mijając się z prawdą

Tekst: Jarosław „Bisz” Jaruszewski

*A ci, którzy tańczyli, zostali uznani za szalonych
przez tych, którzy nie słyszeli muzyki.*

Fascynujące: pomimo tego że docieramy coraz dalej i głębiej, prawdopodobnie nigdy nie znajdziemy tego, czego szukamy (czy potrafilibyśmy w ogóle sformułować jakąś hipotezę na temat tego-czego-szukamy?). Tak jak nauka schodzi na coraz niższe poziomy rzeczywistości, tak psychologia odkrywa w nas coraz głębsze pokłady uwarunkowań, nie wspominając o ciemnym polaciach nieświadomego. Bo cóż można powiedzieć o rzeczach, których nie jesteśmy świadomi? Samo pojęcie „nieświadomości” jest fantastycznym konstruktem, który pozwala nam zakładać zawsze-coś-więcej, będąc z definicji poza naszym zasięgiem, czyniąc nas na wieki wieków – nieprzejrzystymi. Czy naprawdę wierzymy, że można dokonać pełnej analizy czegośkolwiek? Epoka geograficznych odkryć wymazała w końcu wszystkie ciemne plamy z mapy naszego globu, ale na fizykę (która współcześnie przyznaje się uczciwie do swoich ograniczeń, stwierdzając że – w dyletanckim skrócie – wszystko, czego się dowiadujemy, jest głęboko uwikłane w sposoby naszego poznania) oraz psychologię (będącą po części archeolo-

gią osobowości, która nie mogąc dokopać się do wszystkiego, siłą rzeczy tworzy hipotezy na podstawie fragmentów) będziemy mogli liczyć jeszcze długo: dzięki nim nigdy nie zaznamy spokoju.

Popularny w ostatnim czasie serial *Reniferek* prezentuje hiperrealistyczne portrety psychologiczne bohaterów na rzadko oglądanym poziomie skomplikowania. Do tego stopnia, że po seansie odczułem bezradność wobec tej liczby przyczyn, uwarunkowań, skłonności, zaburzeń, przypadków, koincydencji, cech charakteru, temperamentów, traum, pragnień, dążeń, kompensacji, świadomych i nieświadomych poruszeń. Z jednej strony myśląc: „tak! oto właśnie psychika ludzka uwikłana w czas i miejsce, oto prawdziwy obraz pogmatwania, z jakim mierzymy się na co dzień!”, jednak z drugiej strony poczułem czysto ludzką ambiwalencję: to skrupulatne przedstawienie psyche bohaterów nie pomogło mi lepiej ich zrozumieć, ale zmusiło raczej do wywieszenia białej flagi i mimowolnego przyjęcia ich niepoznawalności. Poczułem bolesny dystans zamiast oczekiwanej bliskości. Coś wołało we mnie: „to za wiele! nie mogę się wobec tego ustosunkować, nie ogarniam!” (i trzeba przyznać: przed telewizorem rzadko pozwalamy sobie na wciśnięcie pauzy, aby dać sobie szansę na przyswojenie tego, co dzieje się na ekranie, podczas gdy np. czytanie książki wywołuje w nas bezwiedne momenty, gdy wzrok unosi się znad liter, a myśli odpływają w refleksję – ta różnica odbioru jest w tym przypadku fundamentalna).

Czym wyjaśnić popularność serialu, który nie wydaje się prostym zaspokojeniem potrzeb masowej publiczności, a jednak w jakimś sensie udaje mu się to zrobić? Czy to scenariusz zaczerpnięty z-samego-życia? Dynamiczna reżyseria? Wyrzuciłeś do bólu postaci głównych bohaterów? Uczynienie zadość skłonności do podglądactwa? Epatowanie niewygodnymi scenami? Śmiem twierdzić, że nic z tego, gdyż wszystko powyżej można podsumować tym najbardziej przerażającym stwierdzeniem: „To już widzieliśmy” (skwitowaniem, które jest najstraszniejszym ludzkim wynalazkiem, czyniącym z człowieka kulturowego turystę najniższego rzędu, wampira ląknącego wciąż „nowej” krwi).

Więc czego jeszcze nie widzieliśmy? Być może tego, co bywa sercem literatury, a co na ekranie okazuje się zwykle niepokazywalne. Dla ludzi, którzy nie czytają książek (czyli większości ludzi), zobaczyć kogoś, kto ustawia reflektor do wewnątrz siebie i, przełamując granicę mentalnego ekshibicjonizmu, bezpardonowo obnaża piekło-które-jest-w-nas, to z pewnością spore odkrycie. Szczególnie we współczesnych czasach krańcowej

alienacji i niewidzialnego uniformizmu skrywającego się pod maską powierzchownej wolności, gdzie wyrażanie siebie opiera się na repertuarze gestów, frazesów i przedmiotów o popkulturowej proveniencji. Coś w głębi nas krzyczy, że to stanowczo za mało, by móc wypowiedzieć to, co powiedzieć chcemy i musimy. Ale innego języka nie znamy!

Ach! Zapomniałbym dodać, że w naszych niekończących się poszukiwaniach możemy też liczyć właśnie na języki, które zdolne są opisać (a raczej przedstawić) rzeczywistość na niemalże nieskończoną liczbę sposobów. I jak tu nie kochać literatury! Muzyki słowa, polifonii perspektyw, dzięki której możemy (świadomie i tanecznym krokiem) bez końca mijać się z prawdą. **EMK**

Jarosław „Bisz” Jaruszewski

kulturoznawca, raper, poeta i producent muzyczny.

Fot. Dariusz Gackowski

24. Ogólnopolski Festiwal Interpretacji Piosenki Aktorskiej

Tekst: Pałac Młodzieży w Bydgoszcy

Zdjęcia: Sandra Wróblewska

Niedzielną wieczór 12 maja w Pałacu Młodzieży rozbrzmiewał piosenką aktorską w wykonaniu Jacka Wójcickiego, a także znakomitych młodych wykonawców – laureatów 24. Ogólnopolskiego Festiwalu Interpretacji Piosenki Aktorskiej. Podczas koncertu galowego ogłoszono

także werdykt jury oceniającego wykonawców. Jury 24. Ogólnopolskiego Festiwalu Interpretacji Piosenki Aktorskiej, w składzie: Jacek Wójcicki, Darina Gapicz, Piotr Dąbrowski, Robert Robaszkiewicz, po wysłuchaniu zakwalifikowanych do finału uczestników postanowiło przyznać następujące nagrody: grand prix Julia Kuszowska z Iłowa-Osady, I miejsce Miłosz Dutkiewicz z Gniezna, II miejsce Agata Wie-

trzycka z Trzcianki, III miejsce ex aequo: Maja Dąbrowska z Hermanówki, Szymon Piątkowski ze Świecia. Wyróżnienia: Amelia Kaczmarczyk z Boryszewa, Natalia Kawczyn z Płocka, Karolina Karpińska ze Świecia. Na scenie podczas koncertu galowego zatańczyły także ze-

społy tańca współczesnego z Pałacu Młodzieży: Amulet i DMT. Prowadzące je Anna Bebenow i Enia Rożankowska reżyserowały koncert. Całość festiwalu koordynowała Luiza Kubowicz-Dorosz. Patronat honorowy nad przedsięwzięciem objął prezydent miasta Bydgoszczy Rafał Bruski. Festiwal uzyskał tytuł Bydgoskiej Kulturalnej Marki Oświatowej. **BIK**

Adresy bydgoskich instytucji kultury

Akademia Muzyczna im. Feliksa Nowowiejskiego, ul. J. Słowackiego 7, 85-008 Bydgoszcz, tel. 523 210 582, www.amfn.pl **11**

Akademicka Przystanek Krajoznawczy przy Wyższej Szkole Gospodarki, **Muzeum Fotografii**, ul. Karpacza 52, 85-164 Bydgoszcz, adres do korespondencji: ul. A. Naruszewicza 11, 85-229 Bydgoszcz, tel. 52 567 00 07, email: muzeumfoto@byd.pl, www.muzeumfoto.byd.pl

Artgallery, Stowarzyszenie Działalności Artystycznych, ul. Gdańska 54, 85-021 Bydgoszcz **5**

Biblioteka UKW, ul. Szymanowskiego 3, 85-074 Bydgoszcz, tel. 52 326 64 60, biblioteka.ukw.edu.pl **40**

Bydgoskie Centrum Informacji, ul. Batorego 2, 85-104 Bydgoszcz, bci@visitbydgoszcz.pl, www.visitbydgoszcz.pl **4**

Bydgoski Instytut Głosu - profesjonalne centrum doskonalenia głosu, ul. Śniadeckich 21/4, 85-011 Bydgoszcz, tel. 500 347 009, bydgoski.institutglosu@gmail.com, www.bydgoskiinstytutglosu.pl **39**

Bydgoskie Centrum Sztuki im. Stanisława Horna-Popławskiego, ul. Jagiellońska 47, 85-097 Bydgoszcz, tel. 668 892 896, www.bcs.bydgoszcz.pl **3**

Bydgoskie Towarzystwo Heraldyczne - Genealogiczne, 85-165 Bydgoszcz, ul. Tucholska 15/50, prezes: Andrzej Nejman

Bydgoskie Towarzystwo Naukowe, Societas Scientiarum Bydgoستيensis, Bydgoszcz Scientific Society, ul. Jezuicka 4, 85-102 Bydgoszcz, tel./fax 523 222 268, www.btn.bydgoszcz.eu, prezes prof. dr hab. inż. Marek Bieliński, **6**

Dom Edukacyjno-Kulturalny „REGNUM” przy Fundacji „Nowe Pokolenie”, ul. A.G. Siedleckiego 12 i ul. Bośniacka 3, dyr. Joanna Dobska, tel./fax 523 711 051, 793 101 280, www.nowe-pokolenie.pl, fundacja@nowe-pokolenie.pl

Dom Kultury MODRACZEK, ul. Ogrody 15, tel./fax 523 713 331, www.modraczek.smbudowlani.pl, e-mail: modraczek@smbudowlani.pl, agnieszka.buzalska@smbudowlani.pl, dyr. Agnieszka Buzalska

Dom Kultury ORION, ul. 16 Pułku Ułanów Wlkp. 1, 85-319 Bydgoszcz, tel. 523 487 201, kierownik Nikoleta Stachura

ELJAZZ – Centrum Artystyczne, ul. Kręta 3, 88-117 Bydgoszcz, tel. 523 221 574, 662 152 726, www.eljazz.com.pl **16**

Filharmonia Pomorska, dyrektor Maciej Puto, ul. A. Szwałbego 6, 85-080 Bydgoszcz. Sprzedaż biletów w kasie FP: wt.-pt. w godz. 14-18 oraz godzinę przed koncertem. Rezerwacja telefoniczna w godz. 12-14. Tel. 52 321 02 34, e-mail: kasa.biletowa@filharmonia.bydgoszcz.pl; www.filharmonia.bydgoszcz.pl **7**

Fundacja Fotografistka, ul. Pomorska 68A/1, Bydgoszcz, tel. 508 732 871, https://fotografistka.pl **21**

Fundacja „Wiatrak”, ul. Bołtućia 5, 85-791 Bydgoszcz, tel. 523 234 810, www.wiatrak.org.pl, e-mail: sekretariat@wiatrak.org.pl

Galeria 85, prowadzi Ewa Pankiewicz, ul. Gdańska 17, 85-006 Bydgoszcz, tel. 523 226 222 **17**

Galeria ALIX, M. i M. Dobeccy, ul. Jezuicka 26 **18**

GALERIA AUTORSKA Jan Kaja i Jacek Soliński, ul. Chocimska 5, 85-097 Bydgoszcz, tel. 608 596 314, www.autorska.pl, galeria@autorska.pl **8**

Galeria Francuska MISTRAL, przy WSG, prowadzi Henryka Stachowska prezes Towarzystwa Przyjaźni Polsko-Francuskiej, ul. Garbary 2, budynek A, tel. 668 705 587

Galeria Innowacji UTP, ul. Prof. S. Kaliskiego 7, 85-789 Bydgoszcz, kier. dr Anna Bochenek, czynne 10-17

Galeria MDK 1 przy MDK nr 1, ul. Baczyńskiego 3

Galeria Miejska bwa w Bydgoszczy, dyrektorka: Karolina Leśnik-Patelczyk. Gmach główny **12** (ul. Gdańska 20) wtorek–piątek: 10.00–18.00 sobota–niedziela: 11.30–16.30, wstęp wolny, www.galeriabwa.bydgoszcz.pl, bwa@galeriabwa.bydgoszcz.pl, tel. 52 339 30 50;

Galeria Miejska bwa w Bydgoszczy **10** (ul. Gdańska 3): wtorek–piątek: 11.00–18.00, sobota: 11.00–14.00, wstęp wolny

Galeria Wspólna (MCK+ZPAP), ul. Batorego 1/3, 85-104 Bydgoszcz, tel. 523 221 447, e-mail: galeriawspolna@onet.pl **22**

Izba Pamięci Adama Grzymały-Siedleckiego, WiMBP, ul. Libelta 5, tel. 523 238 207, czynne: wt. i pt. 13-18, śr. 10-15 **19**

Jagiellońska 1, Dom Aukcyjny i Galeria Sztuki, ul. Jagiellońska 1, 85-067 Bydgoszcz, www.jagiellonska1.pl **37**

Kino Jeremi / Hangar Kultury, Zespół Szkół nr 5 Mistrzostwa Sportowego, ul. Gen. A. Fieldorfa „Nila” 13, 85-796 Bydgoszcz, tel. 52 343 66 67, e-mail: monika.jarzyna@liceumxv.edu.pl

Klub ARKA, ul. M. Konopnickiej 24a, 85-124 Bydgoszcz, tel. 523 487 202, kierownik Nikoleta Stachura

Klub HEROS, ul. Gen. W. Thomée 1, Bydgoszcz, tel. 523 430 004, kierownik Grażyna Wrzeciełek

Klub Inspektoratu Wsparcia Sił Zbrojnych, ul. Sułkowskiego 52a, 85-915 Bydgoszcz, tel. 261 413 550, kierownik mgr Marek Trojan. Biblioteka Klubu IWSPSz, tel. 261 413 563, kierownik mgr Zdzisława Gajownik, e-mail: klubiwspsz@wp.mil.pl

Klub Miłośników Australii i Oceanii, ul. Plac Kościeleckich 8, pok. 8, Bydgoszcz, adres do korespondencji: ul. Janosika 3/78, 85-794 Bydgoszcz, prezes Lech Olszewski, tel. 607 120 182, 52 343 75 11, www.kmaio.polus.pl **20**

Klub Miłośników Kaktusów, przy Klubie „ARKA” BSM, ul. M. Konopnickiej 24a, 85-124 Bydgoszcz, przewodniczący Jerzy Balicki, tel. 523 215 538

Klub ODNOWA, Al. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego 38, tel. 523 631 867, e-mail: klubodnowa@interia.pl, www.klubodnowa.strefa.pl, kier. Grażyna Salemska

Kujawsko-Pomorskie Centrum Kultury w Bydgoszczy, pl. Kościeleckich 6, 85-033 Bydgoszcz, tel. 52 585 15 01-03, www.kpkc.pl. Dyrektor: Ewa Krupa, sekretariat@kpkc.pl; Galeria Sztuki Ludowej i Nieprofesjonalnej pl. Kościeleckich 6, 85-033 Bydgoszcz, tel. 52 585 15 06, www.galeria.kpkc.pl, Kierownik: Katarzyna Wolska, galeria@kpkc.pl **29**

Miejskie Centrum Kultury w Bydgoszczy, ul. Marcinkowskiego 12, 85-056 Bydgoszcz, tel. 523 255 555 (informacja), sekretariat@mck-bydgoszcz.pl, www.mck-bydgoszcz.pl **25**

Międzynarodowe Centrum Kultury i Turystyki oraz **Esperantotur** ul. M. Skłodowskiej-Curie 10, 85-094 Bydgoszcz, tel./fax: 523 461 151, e-mail: info@esperanto.bydgoszcz.eu

Młodzieżowy Dom Kultury Nr 1, ul. K.K. Baczyńskiego 3, 85-805 Bydgoszcz, tel. 523 755 349, fax 523 450 628, e-mail: mdknr1bydgoszcz@go2.pl, www.mdk1.bydgoszcz.pl, dyr. Piotr Skowroński

Młodzieżowy Dom Kultury nr 2, im. Henryka Jordana, ul. Leszczyńskiego 42, 85-137 Bydgoszcz, tel./fax 523 731 795, dyr. Adam Łętocha. Biblioteka Literatury Fantastycznej im. Jerzego Grundkowskiego, Młodzieżowy Dom Kultury nr 2 w Bydgoszczy, czynna: środa 16.30–19.30.

Młodzieżowy Dom Kultury nr 3 (Zespół Szkół i Placówek nr 1 w Bydgoszczy), ul. Stawowa 53, 85-323 Bydgoszcz, tel. 52 373 25 15, fax/tel. 52 348 68 68

Młodzieżowy Dom Kultury nr 4, ul. Dworcowa 82, 85-010 Bydgoszcz, tel./fax 523 224 413, e-mail: mdk4@cps.pl, www.mdk4.bydgoszcz.pl, dyr. Małgorzata Gładyszewska **23**

Młodzieżowy Dom Kultury nr 5, ul. Krysiwiczowej 8, 85-796 Bydgoszcz, tel./fax 523 485 002, dyr. Jolanta Wawrzonkowska, www.mdk5.bydgoszcz.pl, mdk@mdk5.bydgoszcz.pl

Centrum Nauki i Kultury Młyny Rothera w Bydgoszczy, ul. Mennica 10, 85-112 Bydgoszcz. Godziny otwarcia: pon.–czw. 10.00–18.00, pt.–niedz. 12.00–20.00. E-mail: info@mlynrothera.pl, tel. 887 467 208, mlynrothera.pl **38**

Muzeum Dyplomacji i Uchodźstwa Polskiego Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego, ul. Berwińskiego 4, 85-044 Bydgoszcz, tel./fax 523 462 318, e-mail: muzeum@ukw.edu.pl, czynne: wt.–pt. 10-14, dyr. prof. dr hab. Adam Sudół **24**

Muzeum Kanału Bydgoskiego im. Sebastiana Malinowskiego, przy III LO, ul. Staroszkolna 10, 85-209 Bydgoszcz, www.kanalbydgoski.pl, tel. 693 765 075, e-mail: muzeum@kanalbydgoski.pl

Muzeum Mydła i Historii Brudu, ul. Długa 13-17, 85-032 Bydgoszcz. Rezerwacja tel. 525 157 015, e-mail: warsztaty@muzeummydla.pl; www.muzeummydla.pl **15**

Muzeum Okręgowe im. Leona Wyczółkowskiego w Bydgoszczy, ul. Gdańska 4, 85-006 Bydgoszcz, dyrektor: Waclaw Kuczma, sekretariat: tel. 52 52 53 555, sekretariat@muzeum.bydgoszcz.pl; www.muzeum.bydgoszcz.pl. Dział Nauki i Literatury: tel. 883 366 055, wykład@muzeum.bydgoszcz.pl. Dział Edukacji: tel. 52 58 59 911, edukacja@muzeum.bydgoszcz.pl. Dział Promocji i Marketingu: tel. 52 58 59 929, 52 58 59 926, promocja@muzeum.bydgoszcz.pl. Biblioteka i Czytelnia: biblioteka@muzeum.bydgoszcz.pl, tel. 52 52 53 515, 52 52 53 516, godziny otwarcia: wt. 10.00–15.00, śr. 12.00–15.00, czw. 10.00–15.00, pt. 10.00–15.00. Godziny otwarcia: Gmach główny MOB, ul. Gdańska 4, Zbiory Archeologiczne, Galeria Sztuki Nowoczesnej, Europejskie Centrum Pieniądza, Dom Leona Wyczółkowskiego, Spichrze nad Brdą, Apteka Pod Łabędziami: wt., czw. 10.00–18.00, śr., pt. 12.00–20.00, sob.–niedz. 12.00–18.00, poniedziałek nieczynne. Explo-seum: wt.–niedz. 10.00–18.00, poniedziałek nieczynne. Centrum Edukacji Muzealnej czasowo niedostępne dla zwiedzających (otwarte podczas warsztatów edukacyjnych). Czwartek – wstęp bezpłatny na wystawy stałe. **26**

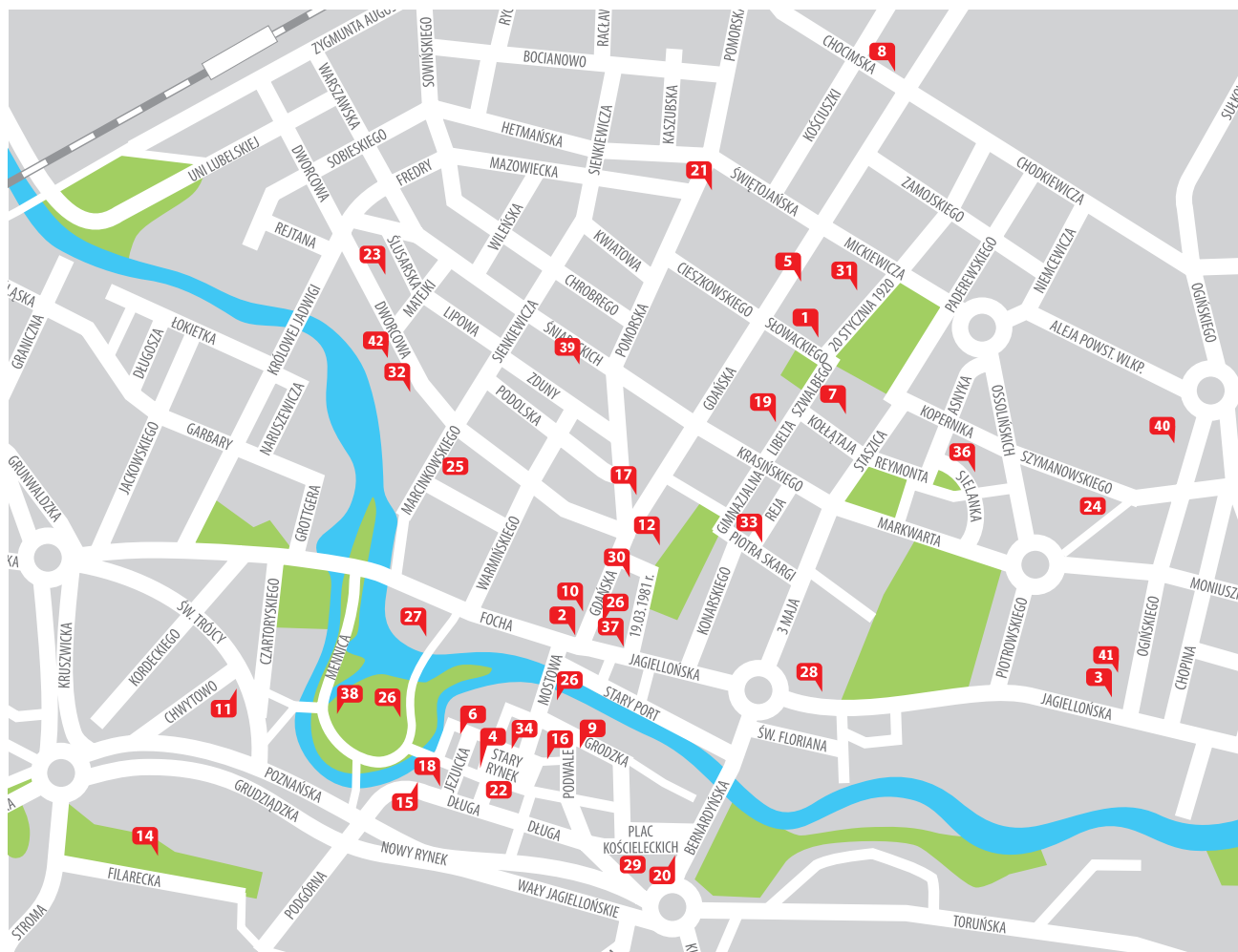
Muzeum Wodociągów:

Hala Pomp, ul. Gdańska 242 oraz **Galeria Wieży Ciśnień**, ul. Filarecka 1, www.muzeum@mwik.bydgoszcz.pl **14**

Muzeum Oświaty, ul. M. Curie-Skłodowskiej 4, tel. 523 426 590

Muzeum Wojsk Lądowych, ul. Czerkaska 2, 85-641 Bydgoszcz, dyr. Wojciech Bartoszek, tel. 261 414 876. Godziny otwarcia: poniedziałek – nieczynne; wtorek, środa, piątek – godz. 8.30–15.30; czwartek – 8.30–18.00, sobota – 12.00–16.00, niedziela – 10.00–14.00; wstęp wolny. www.muzeumwl.pl

Opera Nova w Bydgoszczy, dyrektor: Maciej Figas, ul. Marszałka Focha 5, 85-070 Bydgoszcz, tel. 523 251 502, Dział Promocji i Obsługi Widzów oraz przedsprzedaż biletów: tel. 523 251 655, fax 523 251 636. Kasa biletowa tel. 523 251 555. Obiekt dostosowany dla potrzeb osób niepełnosprawnych, www.operanova.bydgoszcz.pl **27**

Otwarta Przestrzeń „Światownia”,
ul. Św. Trójcy 15, 85-224 Bydgoszcz,
swiatownia@onet.pl, www.swiatownia.eu **11**

Pałac Młodzieży, ul. Jagiellońska 27,
85-097 Bydgoszcz, tel. 523 210 081,
www.palac.bydgoszcz.pl, dyr. Joanna Busz.
Tutaj: Galeria Pałac **28**

Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka
im. Mariana Rejewskiego, ul. Skłodowskiej-Curie 4,
85-094 Bydgoszcz, tel. 523 413 074;
www.pbw.bydgoszcz.pl,
dyr. Ewa Pronobis-Sosnowska

Polski Związek Chórów i Orkiestr Oddział w Bydgoszczy, ul. Toruńska 30, 85-023 Bydgoszcz,
tel. 523 287 028. Prezes Eugeniusz Kubski,
tel. 604 891 449, prezes@pzhio.bydgoszcz.pl

Stowarzyszenie Artystyczne „MÓZG”,
www.stowarzyszenie.mozg.art.pl, ul. Gdańska 10,
85-006 Bydgoszcz, tel. 523 455 195 **30**

Salezjańskie Stowarzyszenie Wychowania Młodzieży, ul. Salezjańska 1, 85-792 Bydgoszcz,
tel. 52 344 34 01, 600 371 696; 52 376 67 39 (po godz. 16.30); email: sswm-bydgoszcz@salezjanie.pl

Teatr Kameralny w Bydgoszczy,
Dyrektor: Mariusz Napierała, ul. Grodzka 14-16,
85-109 Bydgoszcz. Biuro: Centrum Kongresowe
Opery Nova, ul. Marszałka Ferdynanda Focha 5,
85-070 Bydgoszcz. Tel. 885 904 192,
e-mail: biuro@teatrkameralny.com,
www.teatrkameralny.com **9**

Teatr Pantomimy „DAR”,
www.dar.art.pl; e-mail: teatrdar@wp.pl,
tel. 523 407 468, 602 572 021, 602 257 675

Teatr Polski im. Hieronima Konieczki,
dyrektor: Wojciech Faruga, al. Mickiewicza 2,
85-071 Bydgoszcz, tel. 523 397 841, Kasa biletowa:
czynna od środy do piątku w godzinach 14.00-18.00,
al. Mickiewicza 2 (wejście od parku od ul. 20 Stycznia
1920) oraz godzinę przed spektaklem, tel. +48 523
397 818, tel. +48 885 607 090, bilety@teatrpolski.pl;
www.teatrpolski.pl **31**

Toniebajka. Księgarnia dla wszystkich,
ul. Focha 2, 85-070 Bydgoszcz, tel. 665 192 904 **2**

Towarzystwo Inicjatyw Kulturalnych,
ul. Dworcowa 62/2, 85-009 Bydgoszcz,
tel. 523 213 371, prezes Maria Papała **32**

Towarzystwo Miłośników Miasta Bydgoszczy,
ul. Jeziucka 4, tel./fax 523 225 196, 523 454 434,
www.tmmb.pl, e-mail: biuro@tmmb.pl, skrytka
pocztowa nr 17, 85-169 B 37,
prezes Jerzy Derenda. Biuro Zarządu
czynne pon.-pt. 9-15 **6**

Towarzystwo Muzyczne im. Ignacego Jana Paderewskiego, ul. ks. Piotra Skargi 7,
85-018 Bydgoszcz, tel./fax 523 270 291,
www.konkurspaderewskiego.pl,
prezes prof. Katarzyna Popowa-Zydrón **33**

Towarzystwo Operowe im. prof. Felicji Krysiewiczowej, ul. Focha 5, 85-006 Bydgoszcz,
prezes Zenona Tomczak, tel. 603 993 852,
sekretarz zarządu Danuta Święcichowska **27**

Towarzystwo Polsko-Austriackie, Oddział B.
ul. Stary Rynek 5, 85-104 Bydgoszcz, tel. 609 678 277,
e-mail: lubomira.kubiak@gmail.com, prezes Lubomira
Kubiak, dyżury w każdą drugą środę miesiąca **34**

Towarzystwo Polsko-Niemieckie, ul. Fordońska 120.
Dyżury w każdy trzeci poniedziałek miesiąca w godz. 13-16,
e-mail: tpn1@wp.pl, www.facebook.com/tpn.Bydgoszcz,
prezes Danuta Szczepaniak-Kucik, tel. 504 100 024,
sekretarz Krystyna Bender-Dudziak, tel. 605 666 936

Towarzystwo Przyjaźni Polsko-Francuskiej,
Prezes: Beata Żmuda, tel. 693 925 911, wiceprezes:
Maria Pastucha, tel. 694 582 721, www.tppf.byd.pl

Urząd Miasta, Biuro Kultury Bydgoskiej,
ul. Sielanka 8A (I piętro) 85-073 Bydgoszcz,
tel.: 52 58 58 189, fax: 52 58 58 832, e-mail:
bkb@um.bydgoszcz.pl, dyr. Magdalena Zdończyk **36**

Wędrowniczek – Klub Turystyczny,
prezes Adam Czachorowski, tel. 523 251 635

Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna
im. dr. Witolda Bełzy w Bydgoszczy – Dyrektor –
Dagmara Reszkowska-Gierden, ul. Długa 39,
85-034 Bydgoszcz, tel. centrala 52 323 80 08,
52 33 99 200, tel. sekretariat 52 328 73 90, 52 33 99 225,
e-mail: sekretariat@wimbp.bydgoszcz.pl,
www.biblioteka.bydgoszcz.pl **35**

Sopocki Dom Aukcyjny, ul. Jagiellońska 47. 85-097
Bydgoszcz, tel. 602 593 826, sda.bydgoszcz.pl **41**

Świetlica Ukraińska, ul. Dworcowa 57/1, 85-009 Bydgoszcz,
tel. 884 841 966, e-mail: zahnitkoliliia@gmail.com,
dyrektor: Liliia Zahnitko **42**

Redakcja „BIK” prosi Państwa o weryfikację danych:
bik@mck-bydgoszcz.pl

Akademia Muzyczna w Bydgoszczy

■ 1.06.2024, sobota, godz. 18.00, Muzeum Wodociągów, ul. Gdańska 242; bezpłatne wejściówki

Koncert Jazzowy w Piwnicy Pod Hydrantami

Sabina Myrczek-Kozińska, śpiew, aranżacje; Maciej Sikała, saksofony; Piotr Olszewski, gitary. W programie standardy muzyki jazzowej oraz kompozycje autorskie w oryginalnych, nowoczesnych aranżacjach.

■ 8.06.2024, sobota, godz. 16.00, Sala Audytorijna Domu Polskiego, ul. Grodzka 1; wstęp wolny

Musica Spiritus Movens

Maria Murawska, fortepian; ks. Mateusz Ziemelewski, słowo. W programie Recital Chopinowski: Scherzo h-moll op. 20; 4 Mazurki op. 24: g-moll, C-dur, As-dur, b-moll; 24 Preludia op. 28.

■ 23.06.2024, niedziela, godz. 17.00, Sala Rotunda Pałacu w Lubostroniu; wstęp wolny

CCL Koncert Pałacowy

Stanisław Miłek, akordeon; studenci klasy akordeonu. W programie m.in.: J.S. Bach, G. Hermosa, A. Piazzolla, W. Własoł.

inf. Karolina Pesta

Bydgoskie Centrum Sztuki

■ do 21.06.2024, piątek

Apoloniusz Węglowski. Malarstwo

Apoloniusz Węglowski urodził się w 1951 w Piasecznie. W latach 1977–1982 studiował na Wydziale Malarstwa ASP w Warszawie. Dyplom z wyróżnieniem otrzymał w Pracowni Malarstwa prof. Stefana Gierowskiego w 1982 (aneksy w Pracowniach: Grafiki – prof. Haliny Chrostowskiej, Kompozycji – prof. Romana Owidzkiego i Tkaniń – prof. Wojciecha Sadleya). Profesor zwyczajny prowadzący Pracownię Malarstwa i Rysunku: w macierzystej ASP w Warszawie oraz na Wydziale Sztuki UTH im. Kazimierza Pułaskiego w Radomiu.

■ 15.06.2024, sobota, godz. 20.00–23.00

Pride w BCS: Drag Bingo z Lisandrą!

Zapraszamy na Drag Bingo i wielki show krajkowskiej drag queen Lisandry. Będą nagrody, będą atrakcje, będzie do nabycia i zdobycia specjalny merch. Szczegóły na naszej stronie i w mediach społecznościowych.

■ 17.06.2024, poniedziałek, godz. 18.00; wstęp wolny

Wykład z cyklu *Kątem oka: Socjalizm, feminizm i sztuka. Artystyczne obchody Międzynarodowego Roku Kobiet 1975 w Bydgoszczy*

Tematem ostatniego przed wakacjami wykładu będzie Międzynarodowy Rok Kobiet 1975 oraz wystawy zorganizowane z tej okazji w Bydgoszczy. Na wstępie przedstawione zostaną wydarzenia zorganizowane z tej okazji w miastach stołecznych: w Paryżu, Kopenhadze, Wiedniu, Meksyku i Warszawie, ale także niestołecznych, takich jak Gdańsk czy Poznań. Idąc tropem globalnej inicjatywy ONZ na rzecz kobiet, postawione zostało pytanie o to, czy podobne wystawy, wpisujące się w obchody Międzynarodowego Roku Kobiet 1975, miały miejsce także w Bydgoszczy? A jeśli tak, to w których instytucjach, jaki był ich charakter, jaka recepcja? Wykład przyjmuje perspektywę feministyczną w odniesieniu do historii i historii sztuki Bydgoszczy, podobnie jak wcześniejszy wykład Katarzyny Gębarowskiej *Kobiety Fotonu*.

Szczególnie zachęcamy do przybycia osoby, które mogą podzielić się wspomnieniami na ten temat. Wykład został oparty na niedawno przeprowadzonej kwerendzie archiwalnej, ale relacje świadków będą szczególnie mile widziane.

Prowadzenie: Wiktoria Szczupacka – urodzona w Bydgoszczy historyczka sztuki, absolwentka IHS UAM, doktorantka Instytutu Sztuki PAN, gdzie przygotowuje rozprawę pod tytułem: *Awangarda, kobiety i praca w Warszawie lat siedemdziesiątych XX wieku; na przykładzie Galerii Foksal, Związku Polskich Artystów Fotografików oraz Pracowni Działań, Dokumentacji i Upowszechniania*. Członkini AICA. Prowadzi Fundację Kulik-KwieKulik.

Salon wystawienniczy w Bydgoszczy z wystawą pt. *Venus*, 1979

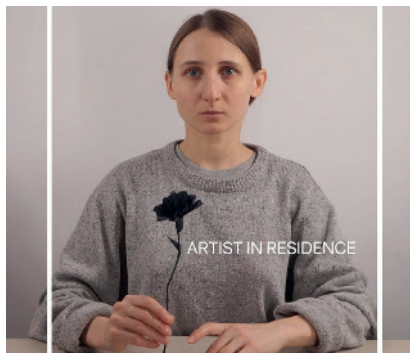
■ 26.06.2024, środek, godz. 15–18 (godziny mogą ulec zmianie, aktualności na naszej stronie i FB)

Żałobny poranek – warsztaty robienia goździków papierowych

Wspólnie z publicznością planowane jest stworzenie papierowych goździków z odniesieniem do instalacji *Mourning Morning* (Żałobny poranek). Proces wykonywania rutynowej pracy manualnej może czasami pomóc uspokoić umysł i zapewnić krótką chwilę wytchnienia od problemów życiowych. Podczas tworzenia kwiatów artystka opowie o symbolicznych kwiatów w różnych kulturach, będzie również przestrzeń na wspólną rozmowę. Kwiaty staną się częścią wystawy *Życie w zawieszaniu*, którą otworzymy tego samego dnia o 18.00. Dla wszystkich grup wiekowych. Prowadzenie: Rozalina Busel.

■ 26.06.2024, środa, godz. 18.00; wstęp wolny; wystawa potrwa do 31 lipca

Życie w zawieszaniu – otwarcie wystawy porezidencyjnej Rozaliny Busel i spotkanie z artystką

Rozalina Busel, rezydencja PerspAKTIV

Projekt *Życie w zawieszaniu* wywodzi się z długoterminowego projektu *Granice i ograniczenia*, nad którym autorka pracuje ostatnie lata. Idea projektu opiera się na tematyce granic i doświadczeń migracyjnych, które ukazane są przez pryzmat rytuału pogrzebowego i interpretowane jako granica życia i śmierci. Projekt przeplata się z tematyką przeprowadzki, początku życia w nowym miejscu i końca życia w starym, a także ograniczeń psychologicznych, jakie dotyczą w takich sytuacjach człowieka.

Rozalina Busel (ur. 1990) – artystka z Białorusi, obecnie mieszkająca w Polsce. W swojej praktyce artystycznej porusza tematykę migracji, nierówności społecznych, tragicznych wydarzeń i związanych z nimi przeżyć emocjonalnych. W centrum jej twórczości znajduje się związek pomiędzy granicami fizycznymi i symbolicznymi. Artystka posługuje się odniesieniami do elementów pochówku i żałoby, eufemizmów i metafor śmierci oraz przedmiotów kultu religijnego. W pracy z publicznością wykorzystuje wrażenia dotykowe i percepcję słuchową. Od 2019 jest członkinią Międzynarodowej Akademii Ceramiki (IAC) w Genewie. Absolwentka Wydziału Ceramiki (2016) oraz Wydziału Krytyki i Historii Sztuki (MA, 2020) Białoruskiej Państwowej ASP; w tym jeden semestr na Wydziale Rzeźby Konceptualnej / Ceramiki Uniwersytetu Sztuki i Wzornictwa w Linzu (MA, 2015).

Projekt rezydencji artystycznych PerspAKTIV jest realizowany przez RAZAM, Ambasadę Kultury i Galerię Miejską Arsenał w Poznaniu przy wsparciu finansowym Federalnego Ministerstwa Spraw Zagranicznych Niemiec.

inf. Natalia Pichlacz

Boska Wenecja

■ 6.06.2024, czwartek, godz. 17.00–18.00, ul. Poznańska 8–14; wstęp wolny

OWOcOWO. Sensoryczne spotkanie z książkami i najmłodszy #CzyTamŚwiat

Spotkanie dla dzieci od 2 do 7 lat i ich opiekunów, pokazujące radość czytania i korzyści z tego płynące. Obowiązują zapisy, decyduje kolejność zgłoszeń. Szczegóły na FB: TuCzyTam.Kamienica 12, Boska Wenecja, organizacja Fundacja 12 Kamienica. Prowadzenie: Lucyna Brzezińska-Eluszkiewicz.

- 7–9 czerwca 2024, piątek–niedziela, ul. Poznańska 8–14; na większość punktów programu wstęp wolny

Truskawkowy Weekend

Dni pełne atrakcji inspirowanych truskawkami, dla osób w każdym wieku. W programie znajdują się m.in. koncerty (w tym międzypokoleniowy, rodzinny występ KreAktywnych), pokaz tańca, warsztaty kreatywne, animacje, zabawa taneczna dla dorosłych, minitarg, truskawkowy poczęstunek. Szczegóły na FB: Kamienica 12 i Boska Wenecja Bydgoszcz oraz na stronie: boskawenecja.pl.

- 20–22 czerwca 2024, czwartek–sobota, ul. Poznańska 8–14

Wianki nad Młynówką w Boskiej Wenecji

Weekend zacznie się już w czwartek, od warsztatów zaplatania wianków. W program sobotkowych obchodów wpiszą się też koncerty nad wodą, rzucanie (i wylawianie) wianków oraz taneczne i muzyczne niespodzianki. Szczegóły na FB: Boska Wenecja Bydgoszcz oraz na stronie: boskawenecja.pl.

inf. Lucyna Brzezińska-Eluszkiewicz

GALERIA
MIEJSKA BWA
W BYDGOSZCZY

Galeria Miejska bwa w Bydgoszczy

- do 15.06.2024, sobota, ul. Gdańska 3

Alicja Kubicka. *Mówię kiedy muszę*

Punktem wyjścia dla prezentowanych obrazów i całej malarskiej praktyki artystki jest dynamika obraz–opowieść o nim, dziejąca się zawsze wtedy, gdy obraz jest pokazywany. Wystawa jest o tym, jak zmienia się odbiór obrazu pod wpływem osobistej słownej narracji autora; postawi również parę pytań o (nie)konieczność wytwarzania przedmiotów i wystawiania ich. Kuratorka: Karolina Rybka.

- do 16.06.2024, niedziela, ul. Gdańska 20

Zbigniew Gostomski. *Powroty 2*

Wystawa Zbigniewa Gostomskiego to pierwsza tak obszerna prezentacja twórczości artysty w Bydgoszczy, podczas której pokazywane są zarówno prace z lat 60. XX w., jak i te powstałe po roku 2000. W ramach ekspozycji zobaczyć można kilkadziesiąt obiektów pochodzących z Muzeum Narodowego w Warszawie, Muzeum Sztuki w Łodzi, Muzeum Okręgowego im. Leona Wyczółkowskiego w Bydgoszczy, Mazowieckiego Centrum Sztuki Współczesnej „Elektrownia” w Radomiu, Centrum Sztuki Galeria EL w Elblągu, Fundacji Si-

Widok wystawy Zbigniew Gostomski. Powroty 2, fot. Tomasz Zieliński

gnum, kolekcji Grzegorza Musiała, kolekcji Tomasa Ziętaka oraz prywatnych zbiorów Barbary Gostomskiej. Kuratorka: Karolina Leśnik-Patelczyk.

- do 23.06.2024, niedziela, ul. Gdańska 20

Włocławki. Ceramiczne wyroby z Włocławskiej Fabryki Fajansu z lat 1952–1991

Celem wystawy jest zobrazowanie działalności włocławskiej fabryki w okresie powojennym – od lat 50. do momentu zamknięcia fabryki w 1991 – i pokazanie różnorodności produkowanych form i dekoracji na fajansie w różnych etapach działalności fabryki. Ekspozycji wyrobów ceramicznych (m.in.: wyroby oświetleniowe, wazon, figurki, lustra, tarcze zegarowe, świeczniki, patery do owoców, fragmenty serwisów, naczynia kuchenne, patery autorskie znanych projektantów polskich) towarzyszą: film archiwalny, fotografie malarzy fajansu, widoki dawnej fabryki pokazujące proces produkcyjny fajansu oraz projekty form i dekoracji fajansowych. Jest to druga edycja tej wystawy. Poprzednia prezentacja, z racji panującej wówczas pandemii, udostępniona została publiczności jedynie przez jeden dzień. Obecna ekspozycja poszerzona została o kilkadziesiąt obiektów ceramiki użytkowej, m.in. o bogato reprezentowane zestawy naczyń kuchennych. Kuratorka: Karolina Bandziak-Kwiatkowska (Muzeum Ziemi Kujawskiej i Dobrzyńskiej we Włocławku). Koordynacja i aranżacja wystawy: Danuta Pałys.

- do 23.06.2024, niedziela, ul. Gdańska 20

Karuzela

Jak co roku zapraszamy do wspólnej zabawy i odkrywania zakamarków wyobraźni. *Karuzela* to prezentacja prac uczestników cyklu *Dziecko na warsztat*. Mamy też dla was niespodziankę – dwie bajki, które napisałyśmy, zainspirowane waszymi pracami. Zainteresowani? Wszyscy w galerii czekamy na was, a szczególnie my, kuratorki – Karolina Pikosz i Agnieszka Gorzaniak.

- 11–16 czerwca 2024

Minifestiwal Międzygatunkowej Widzialności, vol. 2

Druga edycja minifestiwalu skupionego na poznawaniu i odkrywaniu potrzeb innych czujących istot. Zobaczmy się – pocujmy się. Koncepcja i koordynacja: Karolina Pikosz i Agnieszka Gorzaniak.

PROGRAM:

- 14.06.2024, piątek, godz. 18.00: spotkanie i dyskusja wokół publikacji *Śmiałość i empatia* Dariusza Gzyry i Elwiry Sztetner; moderatorki: Karolina Pikosz i Agnieszka Gorzaniak;
- 15.06.2024, sobota, godz. 11.00: warsztaty z Karoliną Rybką z wyplatania mat wędznych – wykonamy maty dla Stowarzyszenia Stukot;
- 11–16.06.2024: *Ja i mój kot* – prezentacja fotografii w ramach współpracy ze Stowarzyszeniem Stukot.
- 21.06.2024, piątek, godz. 18.00, ul. Gdańska 3 – wernisaż; wystawa potrwa do 13.07.2024

Pocuj sztukę miasta

Karolina Banicka, Inga Grabowska, Oleksandra Holynska, Patrycja Kujawińska, Maria Nalewaj, Mateusz Martek, Amelia Słowik, Hanna Szablowska, Matylda Zboińska.

Sztuka architektury, rytm miasta, dźwięk, struktura warstw wzajemnie przenikających się artefaktów zachęcają do podjęcia dialogu sensorycznego. Celem projektu jest propagowanie idei wrażliwości i uważności wobec architektury u każdego jej odbiorcy, bez względu na predyspozycje czy ograniczenia. Projekt *Pocuj sztukę miasta* ma na celu pokazać architekturę sensorycznie, za pomocą baczonej obserwacji i artystycznej interpretacji uczestników, którymi będą wyłonieni uczniowie. Uczestnicy projektu będą działać w ramach wybranych budynków znajdujących się w przestrzeni miejskiej, które stanowią wizytówkę miasta. Ze względu na historię, lokalizację, wyjątkowy kształt czy materiały wykończeniowe stanowią znaczący budulec charakteru miejsca. Kuratorki: Joanna Czołgosz, Monika Pyszczyńska. Koordynacja: Karolina Rybka. Organizatorem wystawy jest Państwowe Liceum Sztuk Plastycznych im. Leona Wyczółkowskiego w Bydgoszczy we współpracy z Fundacją Rodziny Staraków. Partnerem wystawy jest Galeria Miejska bwa w Bydgoszczy.

Sztuka w samo południe! – warsztaty dla seniorów:

- 3.06.2024, poniedziałek, godz. 12.00, ul. Gdańska 20; wstęp wolny

Jerzy Brukwicki. *Szczególne przypadki trzech plakatów społecznych z 1981 i 1989 roku*

Cykl spotkań poświęconych sztuce i szeroko rozumianej kulturze, adresowanych do osób w wieku 60+. Wykład porusza kwestię roli i znaczenia sztuki w życiu społecznym. Osadzony w terminie rocznicy wolnych, demokratycznych wyborów 4 czerwca 1989 i prezentowanej w bydgoskiej Galerii Miejskiej bwa wystawy *Włocławki* przypomina o wyjątkowych wydarzeniach związanych z trzema plakatami: dwoma z roku 1981, trzecim wydanym 8 lat później. Pierwszy – zaprojektowany przez Cezarego Żubera, artystę zajmującego się sztuką szklą, metaforycznie przedstawia sytuację PRL-u po wielu latach rządów komunistów u progu przemian społecznych i politycznych wywołanych robotniczymi strajkami w sierpniu 1980 i powstaniem NSZZ „Solidarność”. Stał się obiektem manipulacji politycznej ówczesnej propagandy. Drugi, autorstwa Katarzyny Dobrowolskiej, gdańskiej artystki – wydrukowany z okazji I Krajowego Zjazdu Delegatów NSZZ „Solidarność” – został również zmanipulowany i przekłamany przez „nieznanych” sprawców. Trzeci – *W samo południe 4 sierpnia 1989*, autorstwa studenta warszawskiej ASP Tomasza Sarneckiego, stał się symbolem sukcesu polskiego społeczeństwa w długotrwałej walce o pozycję demokratycznej o zmiany polityczne i ustrojowe, nowy ład społeczny i gospodarczy w kraju. W plakacie zawarta jest bardzo ciekawa historia rodzinna Sarneckich. W 1999 londyńskie Victoria & Albert Museum uznało dzieło Sarneckiego za jeden ze 100 najważniejszych plakatów XX w.

Bydgoska Akademia Sztuki

– warsztaty:

- 12.06.2024 i 26.06.2024, środy, godz. 16.00, ul. Gdańska 20

Fajans z Włocławka – inspiracje

Warsztaty inspirowane fajansem włocławskim poprowadzi Pracownia Ceramiki Fuka z Torunia. Liczba uczestników: 16 osób, koszt warsztatów (2 spotkania): 380 zł/uczestnik, zapisy: danutapalys@galeriabwa.bydgoszcz.pl. Warsztaty obejmują 2 spotkania po 4 godz. (warsztat 2-stopniowy: lepienie, wypał na biskwit; szklwienie, drugi wypał). Zajęcia skierowane są do osób dorosłych, które chciałyby zapoznać się z materiałem, jakim jest glina, i własnoręcznie wykonać naczynia użytkowe lub inne przedmioty ceramiczne. Prowadzący warsztaty oferuje: dostosowanie poziomu zajęć do indywidualnych potrzeb i możliwości grupy; wprowadzenie technologiczne (czym jest materiał i jak z nim pracować); przejście przez wszystkie etapy pracy z materiałem (projektowanie, wytwarzanie, zdobienie); załadunek i obsługę pieca wraz z wypałem w Pracowni Ceramiki Fuka. Podczas warsztatów uczestnicy zapoznają się z techniką tworzenia oraz zdobienia ceramiki. W trakcie zajęć będziemy starali się nawiązać do tradycji i estetyki fajansu włocławskiego. Podana cena uwzględnia również koszt materiałów i wypał prac.

inf. Danuta Pałys

D.K. Orion BSM

- 12.06.2024, środa, godz. 17.30, ul. 16. plk. Ułanów Wlkp. 1

Z cyklu Literacki Salon Oriona...

Wieczór autorski z poezją chińską Zhao Si. Prowadzenie: Dariusz Tomasz Lebioda.

inf. Klub Arka

FILHARMONIA POMORSKA

IM. IGNACEGO JANA PADEREWSKIEGO
W BYDGOSZCZY

Filharmonia Pomorska im. I.J. Paderewskiego

- 2.06.2024, niedziela, godz. 17

Dzień Dziecka

Orkiestra Kameralna Capella Bydgosciensis, Dziecięcy Chór Filharmonii Pomorskiej, Chór Akademicki UKW w Bydgoszczy, Benedykt Ody dyrygent, Marta Trudzińska przygotowanie Chóru Dziecięcego, Daniel Pradella fortepian/aranżacje, Maciej Klik gitara elektryczna, Kasper Łbik gitara basowa, Patryk Dolewski perkusja, Adam Kołacki saksofon, Dominika Sell-Kukułka prowadzenie. W repertuarze piosenki zespołu *Fasolki*.

Zespół *Fasolki*, istniejący od 1983, to prawdziwa legenda polskiej muzyki dla dzieci. Ich niezwykle utwory pełne humoru i fantazji zdobyły serca milionów dzieci i dorosłych. To łącznie ponad 500 piosenek napisanych przez wybitnych artystów – Ewę Chotomską, Andrzeja M. Grabowskiego, Krzysztofa Marca. Cieszymy się ich muzyką w zupełnie nowym wydaniu, przygotowanym przez Daniela Pradellę. To doskonała okazja, by uczcić Dzień Dziecka w Filharmonii Pomorskiej w gronie najbliższych.

- 7.06.2024, piątek, godz. 19

Charpentier | Górecki | Kilar | Händel na święto województwa

Orkiestra Symfoniczna Filharmonii Pomorskiej, Chór Akademicki UKW w Bydgoszczy, Paweł Kapuła dyrygent, Łukasz Goliński baryton, Benedykt Ody przygotowanie chóru, Bernard Mendlik przygotowanie chóru, Tomasz Kotwica współpraca, Cezary Nelkowski prowadzenie.

Marc-Antoine Charpentier – *Prelude to Te Deum* (orkiestracja Krzysztof Herdzin); Henryk Mikołaj Górecki – *Beatus vir*, op. 38; Wojciech Kilar – *Exodus*; Georg Friedrich Händel – *Alleluja* z oratorium *Mesjasz*.

Preludium do Te Deum Charpentiera uznawane jest za jedną z najśłynniejszych melodii trąb-

kowych epoki baroku. Często było grane podczas obchodów zwycięstwa i innych publicznych uroczystości w XVII w. Do dziś wykonywane jest podczas odświętnych uroczystości. Podczas tego wieczoru usłyszymy je w opracowaniu Krzysztofa Herdzina na orkiestrę symfoniczną.

Beatus vir Góreckiego powstał w 1979, na zamówienie kardynała Karola Wojtyły, z okazji 900. rocznicy śmierci św. Stanisława, biskupa krakowskiego. Tekst kompozycji zaczerpnięty został z Księgi Psalmów, wybrane wersety skojarzone są z wydarzeniami sprzed 900 lat. Górecki stosuje w utworze monumentalną obsadę wykonawczą. Z rozbudowaniem obsady idzie w parze rozbudowanie formy dzieła. Przebieg dźwiękowej narracji determinują proste muzyczne motywy i zredukowane do minimum połączenia harmoniczne.

Poemat *Exodus* Kilara powstał w 1981. W swej idei formalnej nawiązuje do *Boiera* Ravela. Kompozytor potwierdził w swych wypowiedziach, iż nawiązanie owo jest w pełni zamierzone. *Exodus* ujęty jest w formę dynamicznego crescendo opartego na jednym krótkim, obsesyjnie powtarzanym temacie, zaczerpniętym z folkloru żydowskiego.

Alleluja to najbardziej znana część z oratorium *Mesjasz* Händla. Obrazuje wstąpienie zmartwychwstałego Chrystusa do Królestwa Niebieskiego. Esencją tej niezwykłej muzyki jest przesłanie dotyczące zbawienia. Ofiara Chrystusa, który dał siebie ludziom, zwieńczona jest muzycznie finałowym chóralnym *Amen*.

- 14.06.2024, piątek, godz. 19

Rossini | Mozart | Respighi

Orkiestra Symfoniczna Filharmonii Pomorskiej, Bassem Akiki dyrygent, Łukasz Długosz flet. W. A. Mozart – uwertura do opery *Wesele Figara*, I Koncert fletowy G-dur (KV 313); G. Rossini – uwertura do opery *Cyrulik sewilski*; O. Respighi – suita *Rossiniana* na orkiestrę.

Choć kompozycje na flet solo zajmują skromne miejsce w obszernym dorobku Mozarta, to Koncert Fletowy G-dur KV 313 jest prawdopodobnie najbardziej znanym przykładem utworu na ten instrument. Jak zauważa niemiecki muzykolog Rudolf Gerber, 22-letni Mozart stworzył arcydzieło w ramach wysoko kulturowanej muzyki dworskiej, w której w doskonały i wszechstronny sposób zostały pokazane możliwości techniczne instrumentu oraz znakomicie oddany został duch rokokowej estetyki. Partie solowe wykona wybitny polski flecista Łukasz Długosz, laureat wszystkich ogólnopolskich konkursów fletowych oraz zdobywca czołowych nagród na kilkunastu konkursach międzynarodowych. Jako solista występował m.in. w Musikverein Goldener Saal

oraz Konzerthaus we Wiedniu, Konzerthaus w Berlinie, Gasteig Carl Orff Saal oraz Herkulesaal w Monachium.

■ 21.06.2024, piątek, godz. 19

Love story na zakończenie wakacji

Orkiestra Symfoniczna Filharmonii Pomorskiej, Mykola Diadiura dyrygent, Tetiana Gani-na sopran, Olga Fomichova sopran, Iryna Petrova mezzosopran.

Augusta Holmès – *La Nuit et l'amour*; Jacques Offenbach – *Barcarolla*; Johann Strauss – *uwertura do operetki Zemsta nietoperza*; Richard Strauss – *scena finałowa z opery Kawaler srebrnej róży*.

Dajmy się zaprosić w niezapomnianą podróż, gdzie każda nuta opowiada historię miłości w sposób niezwykle i wzruszający. Holmès przeniesie nas w romantyczną atmosferę nocy, gdzie miłość rozkwita w świetle gwiazd. Offenbach zaprosi w romantyczny rejs po weneckich kanałach. Johann Strauss wciągnie nas w wir zabawnych intryg, a Richard Strauss pokaże, że nawet w obliczu przeciwności losu miłość jest silniejsza niż wszystko inne.

Koncerty edukacyjne:

■ 8.06.2024, sobota, godz. 10.30, 12.30

151. Od brzuszka do uszka maluszka

Katarzyna Szewczyk przygotowanie i prowadzenie.

■ 8.06.2024, sobota, godz. 11.00, 12.45

Akademia WioliMisia

Dorota Borowicz przygotowanie i prowadzenie

■ 24.06.2024, poniedziałek, godz. 9.30, 11.00, 12.30, 14.00

Poranek muzyczny dla seniorów pt. Włoskie wakacje

Anna Merder przygotowanie i prowadzenie.

inf. J. Narewska

Galeria Autorska Jan Kaja i Jacek Soliński

■ 13.06.2024, czwartek, godz. 18.00,
ul. Chocimska 5

Otwarcie wystawy grafik i obrazów Liliana Kuźdowicz pt. *Pejzażowanie*

Liliana Kuźdowicz ukończyła studia na Wydziale Sztuk Pięknych UMK w Toruniu – dyplom w pracowni graficznej prof. E. Piotrowicza. Od 1969 należy do ZPAP. Uprawia malarstwo i zajmuje się pracą pedagogiczną. Autorka ośmiu wystaw indywidualnych i uczestniczka wielu wystaw zbiorowych. Brała udział w licznych plenerach i wystawach poplenerowych. Jest laureatką wielu nagród i wyróżnień. Prace w zbiorach Urzędu Wojewódzkiego w Krakowie i Bydgoszczy, w muzeach w Bydgoszczy i Chojnicach oraz w zbiorach prywatnych w kraju i za granicą.

Liliana Kuźdowicz, *Nad jeziorem*,
akryl, olej, 60 x 45 cm

■ 13.06.2024, godz. 18.00

Spotkanie poetyckie Marka Kazimierza Siwca pt. *Różo wybuchaj w murze*

Marek Kazimierz Siwiec (ur. w 1950), poeta, filozof, profesor w UKW w Bydgoszczy. Autor książek poetyckich i filozoficznych oraz kilkudziesięciu

rozpraw i szkiców, z estetyki i krytyki artystycznej, m.in. o twórczym źródle. Wiele jego utworów ukazało się w pismach literackich, m.in. „Poezji”, „Nowym Wyraźcu”, „Kwartalniku Artystycznym”, „Okolicy poetów – Kwartalniku”, „Frazie”, „Toposie”, „Twórczości”. Autor rozpraw i szkiców z estetyki m.in. o współczesnych poetach, Zbigniewie Herbercie, Czesławie Miłoszu, Stanisławie Grochowiaku, Kazimierzu Świągockim, Kazimierzu Hoffmannie. Pełnił funkcję przewodniczącego Oddziału Bydgoskiego Polskiego Towarzystwa Filozoficznego. Wchodził w skład Rady Redakcyjnej pisma „Filo-Sofija”. Otrzymał Nagrodę im. Ryszarda Bruno-Milczewskiego za rok 2015 w Dziale Poezji. Jest laureatem nagrody Strzała Łuczniczki za najlepszą bydgoską książkę roku – poezja (2019). Zdarzeniu towarzyszyć będzie promocja najnowszej książki *Sygnatura*. Wprowadzenie – Hanna Strychalska.

inf. Jacek Soliński

Kino Jeremi

■ 6.06.2024, czwartek, godz. 19.00,
ul. gen. Fieldorfa „Nila” 13

Impresjoniści

■ 13.06.2024, czwartek, godz. 19.00,
ul. gen. Fieldorfa „Nila” 13

Kos

■ 20.06.2023, czwartek, godz. 19.00,
ul. gen. Fieldorfa „Nila” 13

Wariaci

■ 27.06.2023, czwartek, godz. 19.00,
ul. gen. Fieldorfa „Nila” 13

Ja, Pobjeda i Berlin

Ceny biletów: normalny 13 zł, ulgowy 8 zł,
członkowie Klubu Filmowego wstęp wolny.

Kujawsko-Pomorskie Centrum Kultury w Bydgoszczy

■ 4.06.2024, wtorek, godz. 18.00, pl. Kościeleckich 6,
Salon Hoffman; wstęp wolny

Od Hitchcocka do Jeuneta. Wielcy twórcy powojennego kina. Część 1

W ramach wykładu zostanie przybliżona twórczość kilku szczególnie znaczących twórców, m.in. mistrza suspense Alfreda Hitchcocka, społecznie zaangażowanego Piera Paola Pasoliniego, eksponującego ludzką samotność Michelangelo Antonioniego, mistrza iluzji i kreacji Federica Felliniego czy też stawiających pytanie o istnienie

i obecność Boga w pełnym niesprawiedliwości i samotności świecie Ingmara Bergmana oraz Andrieja Tarkowskiego. Prowadzenie: dr Mateusz Soliński.

■ 5.06.2024, środa, godz. 18.00; bilety w cenie 15 zł, dostępne w kasie KPCK i na biletyna.pl

Stany zapalne – premiera spektaklu (Teatr Młynek do kawy)

Spektakl *Stany zapalne* to kilka przypadkowo wziętych z życia historii ukazujących międzyludzkie relacje. Znamy je z własnego otoczenia, niekiedy jesteśmy ich bohaterami. Ścierające się różne osobowości mogą każdego dnia, jak mieszkanki wybuchowe, spowodować masę eksplozji. Czy potrafimy być wyrozumiali dla innych, nie dolewać oliwy do ognia, szukać zgody, porozumienia i jednego języka w różnych okolicznościach, zarówno w pracy, jak i życiu rodzinnym? Czy jest na to jakiś przepis?

■ 6.06.2024, czwartek, godz. 9.00; koszt: 15 zł/os., płatne w dniu wydarzenia w siedzibie KPCK

LEKcja w teatrze – warsztaty dla grup zorganizowanych

Warsztaty teatralne dla grup zorganizowanych w wieku 5–15 lat. Udział w spotkaniu możliwy jest po uprzednim zarezerwowaniu i umówieniu terminu. W ramach zajęć uczestnicy poznają tajniki sztuki teatralnej, wykonują podstawowe zadania aktorskie, biorą udział w zabawach wprowadzających w świat teatru. Więcej informacji: artystyczny@kpck.pl.

■ 6.06.2024, czwartek, godz. 18.00; wstęp wolny

Czytajmy się! Przypadki Raatza – spotkanie autorskie z Bogusławem Raatzem

Bogusław Raatz – ur. w Bydgoszczy gitarzysta, publicysta, aranżer, kompozytor i przedsiębiorca. Autor wielu publikacji, w tym książek o tematyce technicznej oraz beletrystyki. Założyciel i naczelny redaktor magazynu „Karoseria”. W dziedzinie literatury pięknej zadebiutował książką *Przypadki Greniego Bardoka* (2022). W 2020 był inicjatorem powstania grupy artystycznej o nazwie Witkacy Tribute Ensemble, z którą pod patronatem Instytutu Witkacego nagrał dwie płyty. Prowadzenie: Tadeusz Krajewski. Wydarzeniu towarzyszyć będzie wystawa ilustracji autorstwa Tomasz Przędzieckiego.

■ 8.06.2024, sobota, godz. 17.00; wstęp wolny

Gala wręczenia nagrody V Ogólnopolskiego Konkursu Poetyckiego im. Kazimierza Hoffmana

Konkurs o statuetkę KOSA to spotkanie z pięknem poezji. Autorzy tomów snują niezwykle opowieści. W 5. edycji nominacje otrzymali: Genowefa Jakubowska-Fijałkowska (*Wiwisekcja*, Instytut Mikołowski), Łukasz Jarosz (*Widoczna i niewidzialna*, Instytut Mikołowski), Marzanna Bogumiła Kielar (*Wilki*, Wydawnictwo Znak), Urszula Sikora (*Trzynasty miesiąc*, Wydawnictwo WBPiCAK) oraz Piotr Szewc (*Zielony anioł i inne oktostychy*, Stowarzyszenie Pisarzy Polskich Oddział w Krakowie). Jako instytucja kultury je-

steśmy dumni z jubileuszu. Przez 5 lat dotarło do KPCK 1017 książek z różnych stron Polski. Kapitułę tworzą: Iwona Smolka – przewodnicząca, Anna Janko, Grzegorz Kalinowski i Robert Mielhorski. Przez 3 edycje członkiem kapituły był też Wojciech Banach, poeta, wielki admirator Bydgoszczy i historii naszego miasta. Wojciech odszedł, ale dzieło trwa. Statuetkę KOSA i nagrodę ufundowaną przez Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego odebrali: Urszula Koziół, Piotr Mitzner, Krzysztof Lisowski i Krystyna Dąbrowska. W programie gali m.in.: prezentacja nominowanych tomów, recital Małgorzaty Żurańskiej-Wilkowskiej oraz laudacja Iwony Smolki. Galę prowadzić będzie Agata Passent, ceniona dziennikarka i felietonistka, prowadząca Fundację Okularnicy im. Agnieszki Osieckiej.

■ 10.06.2024, poniedziałek, godz. 18.00; wstęp wolny

Pożegnanie z przeszłością – premiera książki Romana Sidorkiewicza

Pożegnanie z przeszłością to najnowsza książka autora publikacji *Bydgoszcz mój fyrtel*, wydana przez Fundację Będziem Polakami. Opowiada o kulisach świata kultury osadzonej w socrealizmie, a jej bohaterką jest m.in. znana aktorka Teresa Wądrzyńska. Prowadzenie: Paweł Skutecki.

■ 11.06.2024, wtorek, godz. 18.00; wstęp wolny

Literatura w Centrum: A potem już tylko mgła – Waław HOLEWIŃSKI

Waław HOLEWIŃSKI – ur. w 1956 w Warszawie, pisarz, prawnik, wydawca, redaktor, działacz opozycji demokratycznej i więzień polityczny w PRL. Współpracownik Niezależnej Oficyny Wydawniczej, od 1978 do ogłoszenia stanu wojennego kierował Niezależną Spółdzielnią Wydawniczą I. Członek Stowarzyszenia Dziennikarzy Polskich oraz Stowarzyszenia Wolnego Słowa. Od 2016 jest członkiem jury Nagrody Literackiej im. Józefa Mackiewicza. Od października 2016 jest zastępcą kierownika redakcji literackiej Programu Drugiego Polskiego Radia. Prowadzenie: Bartłomiej Siwiec.

■ 13.06.2024, czwartek, godz. 12.00; wstęp wolny

Finał XX Wojewódzkiego Konkursu Historycznego Zabytki naszego regionu: Ślady nieobecnych. Żydzi na Kujawach i Pomorzu

■ 13.06.2024, czwartek, godz. 18.00; wstęp wolny

...i żeby się spotkać i pogadać: A gdyby tak zamieszkać w Barcelonie? – spotkanie z Agnieszką Łukomską

Jeśli uważasz, że przeprowadzka do miejsca, o którym marzysz, wydaje się nierealna, koniecznie przeczytaj tę książkę. Agnieszka Łukomska, wracając z plaży Marbella latem 2013, przysiadła na ławce w dzielnicy Poblenou i usłyszała pytanie, które zmieniło jej życie. Dzisiaj jest szczęśliwą mieszkanką Barcelony, w której są jej ulubione miejsca i ludzie. Prowadzenie: Alicja Kaszyńska.

■ 14.06.2024, piątek, godz. 18.00; bilety w cenie 20 zł w kasie KPCK i na biletyna.pl

Per canto e pianoforte – na głos i fortepian

Cykl koncertów powstały we współpracy z Akademią Muzyczną im. F. Nowowiejskiego w Bydgoszczy. W ramach cyklu występują studentki i studenci Wydziału Wokalno-Aktorskiego. Podczas koncertów usłyszeć można arie operowe i operetkowe, a także inne utwory z klasycznego repertuaru wokalnego zarówno najbardziej znanych, jak i mniej popularnych kompozytorów. Wydarzenie ma na celu umożliwienie młodym adeptom sztuki wokalnej zaprezentowania efektów swojej nauki przed szerszą publicznością. Koncert to doskonała okazja, aby wysłuchać niebanalnych kompozycji oraz zaznajomić się z wyjątkowym gatunkiem muzycznym.

■ 16.06.2024, niedziela, godz. 10.00–18.00, Wyspa Młyńska; wstęp wolny

Jarmark Świętojański

Będzie wesoło, z przytupem, kolorowo i smacznie. Twórcy ludowi, rękodzielnicy, artyści szukający inspiracji w folklorze, tradycji, szacunku do natury, przybyli z Kujaw, Kaszub, Pałuk, Krajny, ziemi chełmińskiej i dobrzyńskiej oraz najdalszych regionów Polski przez ten jeden dzień będą gospodarzami na naszej pięknej zielonej wyspie.

■ 19.06.2024, środa, godz. 18.00; wstęp wolny

Emilia Pawłowska akustycznie – koncert

Wystąpią: Emilia Pawłowska – wokal, Igor Nowicki – piano, Maciej Olesiński – gitara akustyczna, Tomasz Skrętkowski – instrumenty perkusyjne. Obecna będzie poetka, autorka tekstów Alina Rzepecka. Podczas koncertu artystka zaprezentuje wybrane utwory z albumu *Czas nas uczy pogody* oraz z autorskiego albumu *Niebo nad jeziorem*.

■ 25.06.2024, wtorek, godz. 18.00; wstęp wolny

Bydgoska Sielanka – dzielnica nieoczywista

Duże i wiekowe miasta są skarbnicami architektury i rozwiązań urbanistycznych sprzed wieków. Podobnie jest z Bydgoszczą. Gród nad Brdą początkowo rozwijał się w przestrzeni lokacyjnej i jego najbliższej okolicy. Wszystko zmieniło się w dobie zaborów. Do miasta przybywali nowi mieszkańcy, a w konsekwencji tego tworzono plany jego rozbudowy i przyłączano do niego dawne przedmieścia, wsie, przysiółki i folwarki. Proces ten w zasadzie trwa do dziś. W jego wyniku, na prawym brzegu Brdy powstało dzisiejsze bydgoskie Śródmieście. Najmłodszą jego częścią, kojarzoną zwłaszcza z willami, jest bydgoska Sielanka, założona krótko przed wybuchem I wojny światowej.

■ 27.06.2024, czwartek, godz. 18.00; wstęp wolny

LXXVIII Spotkanie z Historią u Hoffmana: Wodna Bydgoszcz

Dla bydgoszczan związek Bydgoszczy z wodą jest oczywisty. Przez miasto przepływa Brda, któ-

ra tutaj również wpada do Wisły, a dzięki Kanałowi Bydgoskiemu miasto ma połączenia wodne sięgające Europy Zachodniej. Jednak związki Bydgoszczy z wodą to nie tylko wodne szlaki komunikacyjne, to także infrastruktura – młyny, spichrze czy infrastruktura nabrzeżna. Prelekcję wygłosi znany bydgoski archeolog Robert Grochowski.

■ 28.06.2024, piątek, godz. 18.00; wstęp wolny; wystawa czynna do 16 sierpnia

Wernisaż malarstwa grupy artystycznej Kujawskiego Uniwersytetu III Wieku KPCK w Bydgoszczy

W tym roku dodatkowym bonusem na wystawie jest plan zeszłorocznego konkursu na autoportret.

Ponadto:

Rekrutacja do grup wokalnych dla seniorów

Lubisz śpiewać, występować na scenie i chcesz miło spędzić czas w gronie podobnych sobie pasjonatów? Zapraszamy do zapisów do jednej z dwóch grup wokalnych działających przy KPCK: Żeński Chór Kameralny „Belcanto” śpiewa znane utwory chóralne, kolędy, pastorałki, pieśni paschalne, piosenki ludowe, pieśni patriotyczne, utwory dawne. Jest to trzygłosowy żeński, uniwersytecki chór amatorski, a dyryguje nim Katarzyna Witkowska. Chór spotyka się w każdy wtorek o godz. 14.30. Zespół Wokalny „Feniks” wykonuje utwory popularne z repertuaru artystów minionych lat, takich jak m.in. Alibabki, Anna Jantar, Zbigniew Wodecki. W swoim repertuarze ma także kolędy, pastorałki, pieśni patriotyczne, a od czasu do czasu również utwory biesiadne. Do zespołu należą zarówno panie, jak i panowie. Zespół spotyka się w każdy czwartek o godz. 11.00, a prowadzi go Krzysztof Filasiński. W celu uzyskania informacji prosimy o kontakt z Działem Edukacji i Integracji Międzypokoleniowej: integracja@kpck.pl lub tel. 780 181 770.

X edycja Ogólnopolskiego Konkursu Fotograficznego Portret z kujawsko-pomorskim zabytkiem w tle

Zachęcamy do udziału amatorów fotografii z wszystkich grup wiekowych, wielbicieli portretów, zdjęć krajobrazowych, architektonicznych. Na prace czekamy do 7 sierpnia pod adresem: zabytki@kpck.pl, prosimy o dopisek „Portret z zabytkiem w tle 2024”. Finał konkursu odbędzie się 7 września w kościele pw. Zbawiciela parafii ewangelicko-augsburskiej na pl. Zbawiciela 2 w Bydgoszczy i towarzyszyć będzie obchodzony we wrześniu Europejskim Dniom Dziedzictwa. Więcej informacji: kpck.pl.

Genowefa Juhubowska-Fijałkowska
Wiersze

Piotr Szewc
Zielony anioł i inne okostysty

Małgorzata Bogumiła Kalar
WIKI

Urszula Słojan
Trzy nasty, meaur

Katarzyna Witkowska
Wędrownie Gitary

Galeria Sztuki Ludowej i Nieprofesjonalnej KPCK

Czynna od pon. do pt. w godz. 10.00–17.00. Nasza galeria jest jedynym miejscem w Bydgoszczy, w którym znajdziecie nietuzinkowe, niepowtarzalne, robione ręcznie i z pasją przedmioty dla siebie, na prezenty, na każdą okazję. Zachęcamy do odwiedzin, czekają na was unikalne dzieła twórców ludowych i polskie, tradycyjne rzemiosło – rzeźby, malarstwo, hafty, ceramika, wiklina, plastyka obrzędowa, biżuteria i wiele innych.

inf. Anna Serwach

Młodzieżowy Dom Kultury nr 1 w Bydgoszczy

■ 16.06.2024, niedziela, godz. 16.00–19.00, ul. Baczyńskiego 3

Festyn rodzinny na zakończenie roku szkolnego

Festyn to wspólna zabawa uczestników zajęć w MDK1 i ich rodzin. Odbędzie się on na terenach rekreacyjnych MDK nr 1. W programie przewidziane są występy młodych artystów z MDK nr 1, gry i zabawy sportowe, rodzinny turniej szachowy i warcabowy, konkursy plastyczne, loteria fantowa. Zapraszamy wszystkich młodszych i starszych mieszkańców naszego osiedla.

inf. G. Tomasik

Młodzieżowy Dom Kultury nr 2 w Bydgoszczy

■ 8.06.2024, sobota, godz. 11.00–20.00

Festyn rekreacyjny Słońce świeci dla wszystkich dzieci

W programie występy artystyczne naszych wychowanków oraz zespołów UMAMI, L. Małecka i A. Grudziński, Wędrownie Gitary, a także moc atrakcji dla dużych i małych: wesołomiasteczko, trampoliny, dmuchańce, alpaki, kózki i konie, stoiska medyczno-kosmetyczne, gastronomiczne z wojskową grochówką oraz pieczonymi kiełbaskami.

■ 11.06.2024, wtorek, godz. 11.00–12.30

Błotko niejedno ma imię – zabawy sensoryczne dla najmłodszych

inf. Karolina Gorzycka

Młodzieżowy
Dom Kultury nr 5
w Bydgoszczy

Młodzieżowy Dom Kultury nr 5 w Bydgoszczy

■ 6–7 czerwca 2024, czwartek–piątek, godz. 9.00, 10.15, 11.30, Hangar Kultury, ul. Piwnika Ponurego 10

Muzyczna Scena MDK5

W ramach Muzycznej Sceny MDK5 zapraszamy na koncert *Z muzyką dookoła świata*. Rezerwacje: tel. 604 148 144, koszt: 10 zł od osoby.

■ 10–14 czerwca 2024, poniedziałek–piątek, godz. 17.00, MDK nr 5, ul. Gawędy 5, sala 105

Wzrost i rozwój **Ucz się kierunków przyszłości**

Pracownia Multimedialna MDK5 otwiera swoją pracownię dla wszystkich zainteresowanych grafiką komputerową, animacją, gramami planszowymi czy tworzeniem stron WWW. W tym czasie każda z grup pokaże swoje dokonania w semestrze 2023/2024. Będzie można zobaczyć prace nowych specjalizacji Pracowni Multimedialnej: animacja i motion design zaprezentuje różne techniki animacji; UI/UX design zamieni się dla was w studio programistów; 3D design pokaże, jak widzi świat przyszłości w przestrzeni trójwymiarowej; ilustracja i gry planszowe – pozwoli poznać proces tworzenia książek, ilustracji i gier edukacyjnych.

■ 11.06.2024, wtorek, godz. 17.00, Hangar Kultury, ul. Piwnika Ponurego 10

Spektakl (Nie)przesądzą

Czy na widok czarnego kota przebiegające ci drogę idziesz naokoło? A może w piątek trzynastego zamykasz się w domu i nakładasz zbroję? A może patrzysz na przesady z przymrużeniem oka? Bez względu na to, co o nich myślisz, zapraszamy cię na spektakl teatralny Grupy Pół na Pół z MDK nr 5 pt. *(Nie)przesądzą*. Przedstawiamy w nim temat przesądów na wesoło.

inf. Szymon Kaźmierczak

Centrum Nauki i Kultury Młyny Rothera w Bydgoszczy

■ wtorek–czwartek, godz. 10.00–18.00
■ piątek–niedziela, godz. 12.00–20.00
■ bilety dostępne online oraz w kasie Młynów

Wystawa stała Młyn-Maszyna

■ wtorek–czwartek, godz. 10.00–18.00
■ piątek–niedziela, godz. 12.00–20.00
■ bilety dostępne online oraz w kasie Młynów

Wystawa stała Węzły. Opowieść o mieście nad rzeką

■ do 10.06.2024, w godzinach otwarcia kawiarni Nowe Miejsce; wstęp wolny

5x5 #2: BARIERA_ – miniwystawa Marty Wachowskiej i Aleksandry Bilacz

BARIERA_ jest efektem drugiego Open Call 5x5. Miniwystawa to składająca do refleksji inicjatywa, mająca na celu zwrócenie uwagi na kluczowe wyzwania związane z projektowaniem uniwersalnym. Podejmuje temat wykluczenia użytkowników w przestrzeniach publicznych i prywatnych, co

często pozostaje niewidoczne dla reszty społeczeństwa. Prezentowane plakaty skupiają się na różnych aspektach tej problematyki. Zrozumienie różnorodności i promowanie przestrzeni, które wspierają interakcję i integrację między osobami o różnych zdolnościach, to kolejne kluczowe dla autorek zagadnienie. Prawdziwa inkluzywność w projektowaniu przekłada się na poprawę jakości życia i społecznej aktywności wszystkich użytkowników. Przez silnie wizualne przekazy BARIERA_ zaprasza odwiedzających do podjęcia refleksji nad tym, jak przestrzeń może być zarówno ograniczeniem, jak i możliwością.

■ do 31.08.2024, Młyn, III piętro; wstęp wolny

Przez dotyk – wystawa ceramiki autorstwa duetu Teresy Miotke- -Sowińskiej i Jana Miotke

Na ekspozycji będziemy podziwiać dorobek 40 lat pracy twórczej. Zobaczymy, a także dotkniemy ceramikę artystyczną i użytkową, wypalaną przez pana Jana i dekorowaną farbami naszkliwymi przez panią Teresę. Tematyka prac jest bardzo różnorodna – od abstrakcji, przez motywy baśniowe, takie jak lalki czy motyle, po użytkowe obiekty z dawką ukrytego humoru. Autorka fascynuje się botaniką, sama pieczołowicie pielęgnuje swój barwny ogród. Inspiracje fauną i florą dostrzeżemy w wielu prezentowanych dziełach.

■ do 24.10.2024, Młyn, I, II, III piętro oraz taras; wstęp wolny

Uniesienie – wystawa rzeźb balansujących Jerzego Kędziory

Wszyscy znamy *Przechodzącą przez rzekę*, balansującą rzeźbę zawieszoną nad rzeką Brdą w pobliżu mostu Jerzego Sulimy-Kamińskiego w Bydgoszczy. W tym roku obchodzimy 20. rocznicę przystąpienia Polski do Unii Europejskiej, a tym samym 20. rocznicę odsłonięcia wspomnianego symbolu tego wydarzenia. Z tej okazji zapraszamy do Młynów Rothera oraz na Wyspę Młyńską, gdzie zachęcimy do oderwania się na chwilę od ziemi, by podziwiać zawieszoną w przestrzeni wystawę rzeźb balansujących Jerzego Kędziory. To doskonała okazja do zapoznania się ze spektakularnym dorobkiem artystycznym JotKa.

■ 3.06.2024, godz. 17.30–20.00, Młyn, I piętro; bilety: 15 zł normalny / 10 zł ulgowy

Docs Against Gravity 5/10: Świat po pracy – pokaz filmu dokumentalnego

Erik Gandini, mistrz kina dokumentalnego, który specjalizuje się w filmach dotyczących idei, tym razem przedstawia wizję przyszłości. Co się stanie, kiedy w większości zadań zastąpią nas maszyny, co zapowiadają naukowcy? Jak zmieni się nasze podejście do pracy, która jest dla wielu z nas jedną z najważniejszych idei w życiu? Odpowiedzi na te pytania w Gandini szuka w czterech krajach – USA, Kuwejcie, Korei Południowej oraz we Włoszech.

■ 5.06.2024, godz. 18.00–20.00, Spichrz Zbożowy, II piętro; bezpłatnie, obowiązują zapisy

Radar technologii

Zapraszamy na drugie spotkanie z cyklu poświęconego aktualnym trendom i zjawiskom we

współczesnym świecie technologii. To inicjatywa znakomicie wpisująca się w naszą działalność centrum nauki. Stawiamy na popularyzację nauki w sposób ciekawy i angażujący, uwzględniając także przełożenie teorii na praktykę.

■ 6.06.2024 i 20.06.2024, godz. 18.30–20.00, kawiarnia Nowe Miejsce; wstęp wolny

Młyński rozmownik #36 i #37 w Nowym Miejscu – konwersacje językowe w różnych językach

Chcesz poćwiczyć języki obce, a przy okazji poznać nowych ludzi? Zapraszamy na spotkanie w międzynarodowym towarzystwie, podczas którego będziemy rozmawiać i wymieniać się doświadczeniami. Będziemy rozmawiać po angielsku, polsku, ukraińsku, a, kto wie, może po francusku czy w farsi. To wszystko zależy od was.

■ 11.06.2024 – 4.07.2024, w godzinach otwarcia kawiarni Nowe Miejsce; wstęp wolny

Wystawa prac Maryny Siliakovej w Nowym Miejscu

Artystka prezentuje wydruki kolaży analogowych. Niektóre z prac zawierają surrealistyczne sceny, niecodzienne zdarzenia czy naiwność. W swoich pracach łączy wycinki ze starych czasopism z ręcznie malowanymi teksturami papieru akrylowego.

Maryna Siliakova urodziła się w 1992 w Doniecku w Ukrainie, do Polski przeprowadziła się w 2017. Z wykształcenia chemiczka, w Warszawie postanowiła się przekwalifikować – obecnie jest absolwentką projektowania graficznego Społecznej Akademii Nauk, gdzie obroniła dyplom w Pracowni Multimedia. Tworzy zarówno kolaże cyfrowe, jak i analogowe, oraz chętnie dzieli się zdobytą wiedzą z otoczeniem.

■ 12.06.2024, godz. 10.30–16.30, Spichrz Zbożowy, II piętro; koszt: 260 zł / 211,38 zł (dla instytucji publicznych), zapisy

Budowanie marki festiwalu jako szczególnego rodzaju wydarzenia kulturalnego – warsztaty z Anną Proszowską-Salą

Rynek festiwalu jest duży, a wszystkie funkcjonujące na nim podmioty walczą o uwagę publiczności, partnerów, sponsorów. Celem spotkania jest wsparcie merytoryczne zarządzających i ich zespołów w procesie budowania, rozwijania i umacniania marki festiwalu. Zapraszamy wszystkie osoby, które zawodowo odpowiadają za zarządzanie, organizację i produkcję festiwalu, osoby, które są członkami zespołów pracujących przy tego typu projektach, osoby z potencjałem myślące o profesjonalizacji, które chcą wkroczyć do sektora kreatywnego lub myślą o organizacji własnego festiwalu.

■ 14.06.2024, godz. 18.00–19.30; bilety: 15 zł normalny / 10 zł ulgowy

Pokaz filmu 20 dni w Mariupolu (reż. M. Czernow) i panel dyskusyjny

20 dni w Mariupolu to bezkompromisowy dokument, którego nie da się zapomnieć: wstrząsająca relacja dokumentująca zagładę tytułowego miasta, którego twórcy pozostali w nim do końca.

Film Mstysława Czernowa, który z narażeniem życia rejestrował rosyjskie zbrodnie wojenne i codzienne życie mieszkańców Mariupola, to nie reporterski zapis wydarzeń, ale przeszywający, pełen pasji dokumentalny akt oskarżenia. A jednocześnie pełnoprawne filmowe dzieło, zrealizowane z imponującą formalną dyscypliną. Pokazowi filmu towarzyszyć będzie rozmowa. Gośćmi spotkania będą Tomasz Szerszeń i Taras Gembik.

■ 19.06.2024, godz. 18.00–20.00,

Spichrz Zbożowy, II piętro; bezpłatnie, zapisy

Myślowisko miejskie #8 – Jak dzisiaj filozofowie opisują świat?

Najnowsza książka prof. Andrzeja Ledera (IFiS PAN) pt. *Ekonomia to stan umysłu. Ćwiczenie z semantyki języków ekonomicznych* nie pozostawia złudzeń co do oceny mechanizmów i kierunków zmian, w jakich zmierza współczesny świat. Wychodząc z pozycji filozoficznych i psychoanalitycznych, zastanawia się on nad rzeczywistością, w jakiej żyjemy na co dzień – zdominowanej przez system kapitalistyczny, konsumpcjonizm i myślenie o przyrodzie, społeczeństwie i gospodarce w kategoriach czysto ilościowych – jako nad polem rozpiętym pomiędzy biegunami reprezentacji, symbolizacji i realnego. Z tej perspektywy próbuje on opisać mechanizmy i efekty współczesnej totalnej ekonomizacji wszelkich aspektów życia...

■ 21.06.2024, godz. 16.00–21.00, Nowe Miejsce

Piknik Nowych Mieszkańców

W pierwszy piątek wakacji zapraszamy na Piknik Nowych Mieszkańców. Tego dnia obchodzimy Światowy Dzień Uchodźcy i Migranta. To z myślą o nowych mieszkańcach i mieszkańcach naszego miasta powstało Nowe Miejsce. Podczas pikniku będziemy mogli poznać sztukę osób migranckich mieszkających w Polsce, a także posłuchać o kulturze i historii krajów, z których pochodzą. Nie zabraknie miejsca i okazji do rozmowy. W programie, m.in. muzyka, rękodzieło, wspólne gotowanie, warsztaty dla najmłodszych.

■ 22.06.2024, godz. 13.00–14.30 oraz 15.00–16.30, Spichrz Mączny, III piętro; bezpłatnie, zapisy

Niebieska planeta – warsztaty dla dzieci w ramach „Steru na Bydgoszcz”

Celem zajęć jest uświadomienie uczestnikom konieczności oszczędzania wody i niezanieczyszczania jej w codziennym życiu. Zastanowimy się, dlaczego Ziemia nazywana jest niebieską planetą, dzieci obejrzą pokaz, który wykaże, jak niewiele mamy wody słodkiej (proporcje wody słodkiej i słonej na Ziemi). Uczestnicy próbują oszacować, ile wody zużywamy na co dzień do poszczególnych czynności, w jaki sposób możemy ją oszczędzać i co zrobić, by jak najmniej ją zanieczyszczać. Przewidujemy też poszukiwanie wody w różnych elementach przyrody, zabawę pokazującą różnice między rzeką naturalną a uregulowaną oraz tworzenie wodnych kwiatków.

inf. Adrianna Kwiatkowska

Muzeum Okręgowo im. Leona Wyczółkowskiego

Działania edukacyjne:

■ 22.06.2024, sobota, godz. 10.00 (czas trwania: 2 godz.), Centrum Edukacji Muzealnej, ul. Mennica 6

Twórcza Sobota: Kolorowe stwory! Warsztaty arteterapeutyczne dla małych i dużych

Tym razem odbędziemy podróż po barwnym świecie Teofila Ociepki, gdzie roi się wręcz od fantastycznych stworów. Podczas warsztatów nauczymy się także modelowania figurek z folii aluminiowej i papieru oraz techniki ich zdobienia za pomocą kleju i wzorzystych materiałów. Inspirując się twórczością artysty, stworzymy własne kolorowe kreatury nie z tego świata, które mogą stanowić ciekawą ozdobę naszej codziennej przestrzeni. Warsztaty przeznaczone dla dzieci od lat 10 wraz z opiekunami, a także dorosłych. Co ważne, działamy w dużej mierze na materiałach recyklingowych i tym samym zachęcamy Państwa do dalszych samodzielnych eksperymentów w domowych warunkach. Koszt: 17 zł. Zapisy: 52 58 59 910, 52 58 59 911 lub edukacja@muzeum.bydgoszcz.pl. Liczba miejsc ograniczona. Decyduje kolejność zgłoszeń.

■ 1.06.2024, sobota, godz. 12.00, Apteka pod Łabędziem, ul. Gdańska 5

Dzień Dziecka

– zajęcia integracyjne dla rodzin

Zapraszamy na piknik integracyjny projektu *Moje miejsce na ziemi*. Podczas spotkania dowiemy się, jak możemy włączyć się do muzealnego wolontariatu i jak z pożytkiem dla zdrowia pracować w ogrodzie. Po rozgrzewce zabierzemy się za domek dla zapyłaczy. Na pamiętkę ozdobimy doniczki, w których zasadzimy zioła do naszych domów. Przeprowadzimy integracyjne zawody sportowe, a na koniec będą czekać na nas zielona kuchnia i ognisko. Koszt: 1 zł.

■ 26.06.2024, godz. 17.00, Apteka pod Łabędziem

Kawowe rytuały piękna

Zajęcia dla kobiet powyżej 18. r.ż. Połączymy miłość do kawy z dbałością o urodę. Nauczymy się, przy aromatycznej filiżance kawy, jak stworzyć domowe spa przy użyciu składników z kuchni. Przyjdź i pozwól sobie na chwilę relaksu i piękna! Koszt: 35 zł.

Ponadto:

Zapraszamy grupy zorganizowane na specjalne zajęcia z okazji Dnia Ojca, na których przygotowujemy niezapomniane prezenty: herbatkę wzmacniającą we własnoręcznie pomalowanym kubku lub kolorowe świece w ozdobnym naczyniu. Szczegóły na stronie muzeum. Zapisy: tel. 52 888 97 42.

Spotkania i wykłady:

Liczba miejsc ograniczona. Bilety można zakupić w kasie muzeum oraz przez: bilety.muzeum.bydgoszcz.pl, w zakładce Wydarzenia. Decyduje kolejność zakupu.

■ 5.06.2024, środa, godz. 17.00, gmach główny MOB, ul. Gdańska 4 (sala audiowizualna); wstęp: 10 zł

Wieczór autorski prof. Elżbiety Jastrzębowskiej i prezentacja książki *Z Warszawy do Europy ze szczególnym uwzględnieniem Konstytucji dla Europy* przygotowanej przez prapradziadka autorki Wojciecha Bogumiła Jastrzębowskiego

Wydarzenie organizowane z okazji 20-lecia wstąpienia Polski do Unii Europejskiej.

■ 7.06.2024, piątek, godz. 17.00, gmach główny MOB (sala audiowizualna); wstęp: 10 zł

Renesans, czyli harmonia i perspektywa w natarciu – wykład Alicji Jakubowskiej, kustoszki zbiorów malarstwa na Zamku Królewskim w Warszawie

■ 8.06.2024, sobota, godz. 12.00, gmach główny MOB; wstęp: 15 zł

Bydgoski Szlak Kobiet ODWAŻNYCH – spacer herstoryczny poprowadzi dr Anna Nadolska, kustoszka dyplomowana i kierowniczka Działu Historii Muzeum Okręgowo w Bydgoszczy

■ 12.06.2024, środa, godz. 17.00, gmach główny MOB (sala audiowizualna); wstęp: 10 zł

Karol Mondral – Franciszek Konitzer – Stanisław Brzęczkowski. Grafika w międzywojennej Bydgoszczy – wykład dr Barbary Chojnackiej, starszej kustoszki i kierowniczki Galerii Grafiki i Rysunku Muzeum Okręgowo w Bydgoszczy

■ 14.06.2024, piątek, godz. 17.00, gmach główny MOB (sala audiowizualna); wstęp: 10 zł

Sen o Bydgoszczy na deskach kreślarskich. Niezrealizowane projekty powojennej architektury miasta – wykład dr Emilii Ziółkowskiej-Ganc z Wydziału Sztuk Pięknych UMK w Toruniu

■ 15.06.2024, sobota, godz. 12.00, gmach główny MOB; wstęp: 15 zł

Architektura użyteczności publicznej na przykładzie I LO w Bydgoszczy – wykład plenerowy dr Agnieszki

Wysockiej (Wydział Historyczny UKW w Bydgoszczy)

■ 19.06.2024, środa, godz. 18.00, gmach główny MOB (sala audiowizualna); wstęp: 10 zł

Co należy wiedzieć o leczeniu depresji? – wykład dr. n. med. Macieja Klimarczyka

■ 22.06.2024, sobota, godz. 12.00, gmach główny MOB; wstęp: 15 zł

Luksusowa architektura mieszkalna na przykładzie budynku Radia PiK w Bydgoszczy – wykład plenerowy dr Agnieszki Wysockiej (Wydział Historyczny UKW w Bydgoszczy)

■ 29.06.2024, sobota, godz. 12.00, gmach główny MOB; wstęp: 15 zł

Śladami artystów bydgoskich – spacer tematyczny dr Barbary Chojnackiej, starszej kustoszki i kierowniczkii Galerii Grafiki i Rysunku Muzeum Okręgowego w Bydgoszczy

Oprowadzanie po wystawach:

■ Europejskie Centrum Pieniądza, ul. Mennica 4

Wystawa *Skarb Bydgoski*

Grupy zorganizowane zapraszamy w każdy wtorek o godz. 12.00 (obowiązują zapisy: edukacja@muzeum.bydgoszcz.pl). Osoby indywidualne zapraszamy w każdą środę o godz. 12.00 (bez zapisów).

■ wtorek–niedziela, godz. 10.00–18.00, ul. Alfreda Nobla

Exploseum

W obiekcie zorganizowane są trzy warianty zwiedzania różniące się stopniem trudności oraz wymaganym czasem na zapoznanie się z ekspozycją. Dokonywanie rezerwacji i sprawdzanie dostępnych terminów – tel. 52 585 97 41, exploseum@muzeum.bydgoszcz.pl.

Wystawy czasowe:

■ do 31.10.2024, Exploseum, ul. Alfreda Nobla

Groza – w drodze do szaleństwa

Jak mówi stare porzekadło: nocą budzą się demony. Idealnym do tego miejscem wydaje się zanurzone w leśnej gęstwinie Exploseum. Miejsce to na co dzień prezentuje materialne dziedzictwo starej fabryki nitrogliceryny, jednak tego lata, oprócz swoich standardowych ekspozycji, umożliwi też zanurzenie się w świat szeroko rozumianej grozy. Poczynając od dawnych wierzeń w gusa i czarownice, poprzez świat mrocznych, okultystycznych rytuałów, eksperymentów szalonych naukowców, aż do posępnych obrazów Leona Wyczółkowskiego – twórcy wystawy chcą zaprosić zwiedzających do wędrówki tropem wyimaginowanego bohatera. Kuratorzy: Łukasz Stachowiak, Tomasz Górski, Tomasz Koss, Alicja Leks.

■ do 15.09.2024, Apteka pod Łabędziem, ul. Gdańska 5

Jan Harasimowicz. Aptekarz i twórca

Wystawa jest prezentacją płaskorzeźb o tematyce medycznej i farmaceutycznej stworzonych przez Jana Harasimowicza ze zbiorów Muzeum Okręgowego im. L. Wyczółkowskiego w Bydgoszczy. Autor urodził się 13 stycznia 1940 we wsi Strajki na Wileńszczyźnie. W 1959 wraz z rodzicami przeniósł się ze wschodu do Bydgoszczy. Po maturze rozpoczął naukę w miejscowym technikum farmaceutycznym. Przez rok pracował w aptece Pod Łabędziem. W 1962 zaczął studia na Akademii Medycznej w Gdańsku. Dyplom magistra farmacji odebrał w 1971. Następnie powrócił do Bydgoszczy, gdzie pracował w aptekach. W 1973 przeniósł się do Strzelna. Na jego twórczość ogromny wpływ mają romańskie zabytki znajdujące się w tej miejscowości – kościół św. Trójcy i Najświętszej Maryi Panny oraz rotunda św. Prokopa. To one zainspirowały go, aby podczas nocnych dyżurów w aptece pracować nad płaskorzeźbami z drewna lipowego. Kurator i autor scenariusza: dr hab. Wojciech Ślusarczyk, prof. UMK.

■ do 30.06.2024, Galeria Sztuki Nowoczesnej, ul. Mennica 8

Inherencja materii ducha. Wokół dorobku Andrzeja Szwalbego

Na wystawie prezentujemy część kolekcji współczesnego polskiego malarstwa i grafiki im. Tadeusza Brzozowskiego, należącej do Filharmonii Pomorskiej im. Ignacego Jana Paderewskiego w Bydgoszczy i stanowiącej depozyt Muzeum Okręgowego im. Leona Wyczółkowskiego w Bydgoszczy. Ten wyjątkowy zbiór dzieł sztuki nieprzypadkowo nazywany jest kolekcją Andrzeja Szwalbego. Powstał on bowiem z inicjatywy wieloletniego dyrektora filharmonii, organizatora życia muzycznego miasta i wizjonera. Kuratorki: dr Anna Nadolska, dr Monika Kosteczko-Grajek.

■ do 30.06.2024, Galeria Sztuki Nowoczesnej, ul. Mennica 8

Teraźniejszość czasu przyszłego – wystawa jubileuszowa z okazji 100-lecia Muzeum Okręgowego

Sto lat temu, 5 sierpnia 1923, otwarto w naszym mieście nową placówkę kulturalną, która działa do dziś. Dla uczczenia tego historycznego faktu Muzeum Okręgowo otworzyło wystawę czasową na trzech piętrach Galerii Sztuki Nowoczesnej. Ekspozycja, podzielona na dziesięć odsłon, ukazuje kolejne dekady funkcjonowania bydgoskiej instytucji oraz następujące w niej zmiany. A wszystko to przedstawione na tle społeczno-historycznym regionu, Polski i świata. Kurator główny: dr Waław Kuczma.

Wystawy stałe:

■ gmach główny MOB, ul. Gdańska 4

Obrazy nie-/rzeczywistości. Inspiracje i aspiracje Jan Stanisławski i uczniowie z kolekcji Wandy i Leonarda Pietraszków

■ Apteka pod Łabędziem, ul. Gdańska 5

Aptekarstwo bydgoskie

■ Europejskie Centrum Pieniądza, ul. Mennica 4

Skarb Bydgoski (część numizmatyczna)

■ Spichrze nad Brdą, ul. Grodzka 7–11

Od Starego Rynku do placu Wolności. Spacer ulicami międzywojennej Bydgoszczy

■ Zbiory Archeologiczne, ul. Mennica 2

Na pograniczu Wielkopolski i Pomorza. Bydgoszcz i region u zarania dziejów

W grodzie Bydgosta. Tajemnice życia wczesnośredniowiecznych mieszkańców Bydgoszczy i okolic

■ Dom Leona Wyczółkowskiego, ul. Mennica 7

Twórczość Leona Wyczółkowskiego (1852–1936)

■ Exploseum, ul. Alfreda Nobla

Exploseum

Obiekt miesiąca:

Cukiernica *Jabłko królewskie* proj. Julia Keilowa Warszawa/Fraget, 1933–1939 fot. W. Woźniak

Od 2009 w zbiorach Muzeum Okręgowego im. L. Wyczółkowskiego w Bydgoszczy znajduje się elegancka cukiernica *Jabłko królewskie* w stylu art déco. Projekt tego dekoracyjnego przedmiotu o prostych, nowoczesnych kształtach powstał w 1933. Jego twórczynią była Julia Keilowa, ikona polskiego designu. Cukiernica została odlana z metalu srebrzonego w warszawskiej Fabryce Wyróbów Srebrnych i Platynowanych Józefa Frageta (na spodzie wybite: „FRAGET/N/PLAQUE, 3947” oraz „VI 4”); ma złożone wnętrze. Pomimo że jest to luksusowy pojemnik na cukier, swoją kulistą formą ozdobioną czterema trójzębnymi ramionami nawiązuje do królewskiego regalium, jednego z symboli władzy monarszej.

Stylowy przedmiot uzyskał rangę jednego z najlepszych i najbardziej rozpoznawalnych projektów wybitnej polskiej artystki. Obok innych, znakomitych realizacji rzeźbiarki, takich jak zastawy stołowe (w tym naczynia, które stanowiły wyposażenie polskich transatlantyków m/s „Piłsudski” i m/s „Batory”) czy akcesoria biurowe, cukiernicę *Jabłko królewskie* zalicza się do kanonu arcydzieł rodzimego wzornictwa. Realizacje artystki posiadają największe polskie muzea, a w samej kolekcji rzemiosła artystycznego Muzeum Okręgowego w Bydgoszczy znajdują się także i inne, równie wyjątkowe i funkcjonalne naczynia sławnej metaloplastyczki. Obecnie dzieła sztuki użytkowej autorstwa Keilowej są cenione na rynku kolekcjonerskim.

Julia Keilowa z domu Ringel (1902–1942 lub 1943), projektantka pochodzenia żydowskiego,

studiowała w Państwowej Szkole Sztuk Pięknych w Warszawie (Wydział Rzeźby). W okresie międzywojennym współpracowała ze stołecznymi firmami platowniczymi: Fraget, Norblin i Bracia Henneberg, a także prowadziła własną pracownię metaloplastyczną. Pionierka nowoczesnego wzornictwa swoje wspaniałe dzieła pokazywała na wielu wystawach krajowych i zagranicznych. Kres jej niezwykle płodnej i wyrazistej działalności artystycznej przyniosła II wojna światowa. Rzeźbiarka została zamordowana w Warszawie przez gestapo.

W 2010 unikatowa cukiernica *Jabłko królewskie* była prezentowana w darłowskim muzeum na wystawie *Secesja i art déco*. Z kolei w 2021/2022 zaistniała na ekspozycji *Od principles do New Look. Ubiory damskie z kolekcji Adama Leja* – pierwszej w historii Bydgoszczy i naszego Muzeum Okręgowego wystawie mody. Do 30 czerwca zabytek można oglądać na wystawie jubileuszowej *Teraźniejszość czasu przyszłego* (Galeria Sztuki Nowoczesnej, ul. Mennica 8) zorganizowanej z okazji 100-lecia powstania Muzeum Okręgowego im. Leona Wyczółkowskiego w Bydgoszczy.

oprac. dr Anna Nadolska, Dział Historii MOB

inf. Liwia Jezierska

Dom Kultury
"Modraczek"

Dom Kultury „Modraczek”

■ 6.06.2024, czwartek, godz. 18.00; wstęp wolny

Indianie Ameryki Północnej, historia i dzień dzisiejszy

Odkrycie Luizjany. Wyprawy Cavellera de La Salle'a, cz. VI. Spotkanie poprowadzi dr Adam Piekarski.

■ 13.06.2024, czwartek, godz. 18.00; wstęp wolny

Kawiarnia Literacka – gość: Helena Skonieczka

Helena Skonieczka – poetka, eseistka i animatorka kultury. Literacko zadebiutowała w 2007 tomikiem wierszy *Czułe spojrzenia* (w Kielcach). Dotychczas opublikowała 10 tomików poetyckich. Swoje utwory

publikuje pod nazwiskiem Helena Dobaczewska-Skonieczka, prezentowała je m.in. w Anglii, Holandii, na Litwie, Islandii, we Francji, w Portugalii. Od 2016 zrzeszona w Związku Literatów Polskich. Redaktorka ponad 20 wydawnictw Polskiego Związku Niewidomych w Okręgu Kujawsko-Pomorskim, zrealizowała ponad 100 autorskich projektów artystycznych i literackich w tym środowisku. Jako animatorka kultury w Bydgoszczy aktywnie działa już od 50 lat.

Spotkanie poprowadzi W. Barbara Jendrzejewska.

■ 20.06.2024, czwartek, godz. 17.00; wstęp wolny

Włącznik Kulturalny: Mazurscy w podróż

Spotkanie z autorką książek dla dzieci i młodzieży Agnieszką Stelmązyk.

Włącznik Kulturalny – cykl spotkań z literaturą połączony z działaniami w zakresie sztuk wizualnych. W trakcie spotkania tworzenie plakatu (techniką kolażu) oraz muzyczna niespodzianka. Zapraszamy wszystkich bez względu na wiek. Wielopokoleniowa integracja nad książką.

inf. Izabela Kaczyńska

Muzeum Fotografii
w Bydgoszczy

Wyższa Szkoła Gospodarki

Muzeum Fotografii – Wyższa Szkoła Gospodarki w Bydgoszczy

■ 7.06.2024, piątek, godz. 18.00,
ul. Karpacka 52 – wernisaż

Wystawa Obrazy bliskie Zbigniewa „ZbyZiel” Zielińskiego

Wystawa niewielkich obrazów malowanych niedawno według okolicznych motywów.

Zbigniew „ZbyZiel” Zieliński – ur. w 1961 r. malarz, fotograf i społecznik sztuki. Od 1990 aktywnie działa w bydgoskim środowisku artystycznym (m.in. Szkoła Bydgoska, Galeria Kantorek, Świetlica Artystyczna Trytony, F.R.G.S. Mózg, Sanatorium, Czarny Karzeł, obecnie z Józefem Żukiem Piwkowskim współtworzy Galerię 2b+L). Wystawiał indywidualnie i zbiorowo w Polsce, Czechach i Grecji.

■ 22.06.2024, godz. 10.00–16.00, ul. Karpacka 52

■ 29.06.2024, godz. 10.00–16.00, ul. Karpacka 52

■ 6.07.2024, godz. 10.00–16.00, ul. Karpacka 52

Kurs fotografii analogowej

Zachęcamy do udziału w kursie fotografii analogowej wszystkich fotografujących, którzy dotąd nie zetknęli się z tradycyjną metodą, niezależnie od ich zaangażowania na ścieżce fotograficznej. Na kursie będziemy mieli sposobność czynnie poznać cały proces powstawania zdjęcia. Przez to pojmimy zależności i funkcje fotografowania, aby móc świadomie przełożyć je i korzystać do woli podczas fotografowania aparatem cyfrowym. Humorystycznie rzecz ujmując, można pokusić się o stwierdzenie, że każdy fotograf znający tajniki analogowych procesów wykona poprawne zdjęcie cyfrowką. Prowadzący: Jarosław Majewski. Zapisy: muzeumfoto.byd.pl, w zakładce „edukacja – warsztaty”. Tel. kontaktowy: 52 567 00 07.

Wystawa Kolekcja

Stała ekspozycja, która prezentuje wybrane zbiory Muzeum Fotografii, jaką od majowej Nocy Muzeów można oglądać w zupełnie nowej odsłonie. Wystawa została ciekawie przearanżowana, zaś niektóre z eksponatów ustąpiły miejsca sprzętom, które dotąd nie były pokazywane. Wystawa podzielona jest na dwie części – tę, gdzie muzeum prezentuje m.in. cały wachlarz aparatów fotograficznych (także tych wolno stojących, do których można podejść) oraz obiektów używanych w laboratorium fotograficznym; i tę poświęconą historii bydgoskiego Fotonu i regionalnych artystów fotografów. Obejrzeć można m.in. fotonowskie archiwalia, niesamowite zdjęcia Jerzego Riegla oraz notatki Jerzego Wardaka, które ukazują roboczy aspekt prac artysty.

Lekcje fotografii

Zapraszamy do zapoznania się z naszą ofertą warsztatów i lekcji fotografii. Zajęcia skierowane są zarówno do tych odbiorców, którzy dopiero zaczynają swoją przygodę z fotografią, a także do aktywnych fotografów, aby zapoznać ich z możliwościami kreacji za pośrednictwem nieznanych im środków i technik. W ofercie: *Z wizytą w dawnym atelier – historia fotografii w praktyce*, *Współczesna Laterna Magica*, *Techniki historyczne – cyjanotypia*, *Techniki historyczne – brąz Vandyke'a*, *Techniki historyczne – papier solny*, *Fotografia otworkowa – historia i współczesne zastosowania*. Więcej informacji na FB: Muzeum Fotografii w Bydgoszczy oraz na stronie muzeumfoto.byd.pl, w zakładce „edukacja”. Tel. kontaktowy: 52 567 00 07.

inf. Nicole Szulc

Opera Nova w Bydgoszczy

■ 1.06.2024, sobota, godz. 11.00 i 16.00

Operowy zawrót głowy – rodzinny spektakl edukacyjny dla dzieci w wieku 6–12 lat

Specjalnie dla dzieci z okazji ich święta – rozśpiewany i roztańczony Operowy zawrót głowy z Kropką i Wykrzyknikiem, których perypetie wprowadzą was w pełen fantazji świat opery.

■ 7.06.2024, piątek, godz. 19.00

■ 8.06.2024, sobota, godz. 19.00

■ 9.06.2024, niedziela, godz. 18.00

Johann Strauss: *Baron cygański* – operetka w trzech aktach

Kierownictwo muzyczne: Maciej Figas, inscenizacja, reżyseria i choreografia: Janina Niesobka, scenografia i kostiumy: Maria Balcerek, reżyseria światła: Bogumił Palewicz, przygotowanie chóru: Henryk Wierzczoń.

Przeniesiona z wielkim rozmachem na bydgoską scenę jedna z najśłynniejszych operetek, która Straussowi przyniosła niebywałe sukcesy, powraca w czerwcu na afisz Opery Nova. Mowa o *Baronie cygańskim*, który wprowadza widzów w cygańsko-węgierskie środowisko, gdzie świat realny przeplata się z magią obozowiska. Wspinała muzyka, inspirowana folklorem obu nacji, porywa do tańca eleganckim walcem, jak i ognistym czardaszem, rozbrzmiewa popisowymi ariami czy marszem oddziałów węgierskich huzarów i podążających za nimi markietanek. Operetka Straussa w reżyserii i choreografii Janiny Niesobskiej ponad dekadę od premiery, ciesząc się wciąż ogromnym zainteresowaniem, zachwyca warstwą muzyczną, występującymi na scenie solistami, tancerzami i chórem, a także ponad 300 kostiumami oraz scenografią z cygańskim namiotem jak z baśni, gigantycznymi ażurowymi schodami czy ważącym ponad 750 kg żyrandolem z setkami światła. Jedną z najdroższych produkcji w historii Opery Nova jest okazja obejrzeć w drugi weekend czerwca.

■ 14.06.2024, piątek, godz. 19.00

■ 15.06.2024, sobota, godz. 19.00

■ 16.06.2024, niedziela, godz. 18.00

Gaetano Donizetti: *Don Pasquale* – opera buffa w trzech aktach

Kierownictwo muzyczne: Piotr Wajrak, reżyseria i inscenizacja: Paweł Szkotak, choreografia: Iwona Runowska, scenografia: Mariusz Napierała, kostiumy: Sylwester Krupiński, reżyseria światła: Maciej Igielski, przygotowanie chóru: Henryk Wierzczoń, projekcje multimedialne: Zachariasz Jędrzejczyk, Veranika Siamonava.

Don Pasquale, fot. Andrzej Makowski

W bydgoskiej inscenizacji, za sprawą przeniesienia akcji libretta do Nowego Jorku lat 40. i 50. ubiegłego wieku, tytułowy bohater to włoski mafioso, kojarzący się z postacią Don Corleone z filmowego *Ojca chrzestnego*. To jednak niejedynie filmowe nawiązania – chociażby w kostiumach odnaleźć można inspiracje kinowymi legendami. Za sprawą scenografii, początkowo zanurzonej w klimacie *noir*, a w finale stanowiącej idylliczny ogród, i obrotowej sceny w tym spektaklu filmowa jest nawet narracja. Walorem jest także piękno ludzkiego głosu – wszak to opera z epoki belcanta. Premiera *Don Pasquale* brawurowo zainaugurowała XXX BFO, wzbudzając zachwyt oraz sympatię festiwalowej publiczności, jak i recenzentów. W czerwcu Opera Nova zaprasza na pierwsze popremierowe spektakle.

■ 18.06.2024, wtorek, godz. 19.00

■ 19.06.2024, środa, godz. 19.00

Spektakl baletowy *Juvenalia* – program Polskiego Baletu Narodowego Junior (występ gościnny)

Tuż przed rozpoczęciem wakacji na scenie Opery Nova baletowe *Juvenalia* w wykonaniu grupy Polskiego Baletu Narodowego Junior. Będzie to wieczór pełen młodzieńczej ekspresji, ale też wrażliwości i liryzmu. Idealna propozycja dla miłośników tańca współczesnego.

■ 22.06.2024, sobota, godz. 19.00

■ 23.06.2024, niedziela, godz. 18.00

■ 24.06.2024, poniedziałek, godz. 19.00

Franz Lehár: *Wesoła wdówka* – operetka w trzech aktach

Kierownictwo muzyczne: Maciej Figas, reżyseria i inscenizacja: Jerzy Jan Połoński, choreografia: Joanna Semeńczuk, scenografia: Mariusz Napierała, kostiumy: Anna Chadaj, reżyseria światła: Maciej Igielski, przygotowanie chóru: Henryk Wierzczoń, projekcje multimedialne: Adam Keller.

Biejący, 67. sezon artystyczny w Operze Nova zakończą trzy wieczory z *Wesołą wdówką* Lehára, czyli najnowszy operetkowy hit w repertuarze bydgoskiej sceny. Duch słynnej *Wdówki* w bydgoskiej inscenizacji reżyserowanej przez Połońskiego został wręcz dosłownie wybudzony z przeszło stuletniego snu, by odnaleźć się w nowej rzeczywistości i zaskoczyć kolejne pokolenia melomanów muzyką pełną przebojów i dowcipnymi tekstami uwspółcześnionymi przez Tomasa Jachimka. Soliści i chór wykonawczo podejmują wyzwania nie tylko wokalnie-aktorskie, ale także choreograficzne, obok pełnych uroku baletowych scen w wykonaniu tancerzy. Dynamiczna akcja, utkana z sieci intryg i humoru w kabaretowej atmosferze, oraz piękna i różnorodna emocjonalnie muzyka każdego wprawią w dobry nastrój na całe lato.

inf. Justyna Tota

Pałac Młodzieży w Bydgoszczy

■ 3.06.2024, poniedziałek, godz. 10.30 i 12.00

Zabawowy Klub Filmowy Malucha – spotkania dla przedszkoli

Przedszkolaki oglądają 3 polskie animacje dla dzieci. Pokazy przeplatane są rozmową z dziećmi na temat filmu, a także licznymi tematycznymi zabawami ruchowymi i animacjami muzycznymi. Obowiązują wcześniejsze zapisy grup.

■ 5.06.2024, środa

Jesteś ważny!

Zadanie adresowane do szkół ze środowiska wiejskiego woj. kujawsko-pomorskiego. Warsz-

taty z zakresu profilaktyki uzależnień, które poprowadzi Magdalena Talar – pracownik socjalny, arteterapeuta, teatroterapeuta, trener TUS. Realizacja w SP Osielesko.

■ 6.06.2024, czwartek, godz. 10.00

Decathlon intelektualny, czyli w zdrowym ciele zdrowy duch

Tegoroczne spotkanie przebiegać będzie pod hasłem: *Bon ton, czyli przedszkolaki potrafią się zachować*. Dzieci podczas konkursów przypomną sobie zasady kultury osobistej. Będzie bardzo wesoło i kolorowo, gdyż spotkaniu towarzyszyć będą tradycyjnie zabawy sportowe. Maluchy zaprezentują przygotowane specjalnie na tę okazję piosenki.

■ 6.06.2024, czwartek, godz. 19.15

DKF „Niespodzianka”: *Biała odwaga*

Reż. Marcin Koszałka, Polska 2024, 116 min. Koniec lat 30. na Podhalu. Utalentowany taternik, potomek znakomitego góralskiego rodu Jędrzek Zawrat lubi życie na krawędzi. Gdy się wspina, wybiera najtrudniejsze drogi, gdy kocha, gotów jest poświęcić wszystko. Jego wybranką jest piękna Bronka. Jednak na skutek rodzinnej decyzji ręka dziewczyny zostaje oddana starszemu z braci Zawratów, statecznemu i poważnemu Maćkowi. Dumny Jędrzek porzuca rodzinne strony, by szukać zapomnienia wśród krakowskiej bohemy. Na swojej drodze spotyka niemieckiego naukowca i alpinistę Wolframa, który głosi teorię, w myśl której Górale pochodzą od starogermańskiego plemienia Pragotów. Gdy wybuchła wojna, Niemcy oferują mieszkańcom Podhala współpracę.

■ 6.06.2024, czwartek, godz. 19.30

Pałacowe planetarium – obserwacje nieba przez teleskop

Spotkanie przed wejściem do Pałacu Młodzieży lub, w przypadku zachmurzenia prelekcja w sali 209.

■ 7–9 czerwca 2024, piątek–niedziela

42. Ogólnopolski Konkurs Chórów a Cappella Dzieci i Młodzieży

Wydarzenie kulturalne, które już od 1988 organizowane jest w naszym mieście. Podczas trzydniowego pobytu w Bydgoszczy będziemy mieli okazję gościć 11 chórów z różnych zakątków Polski, w tym z takich miast jak Białystok, Warszawa, Lublin, Wrocław, Belchatów, Działdowo czy Leżajsk. Przesłuchania konkursowe odbędą się w sobotę 8 czerwca w godz. 9.00–13.00 w Pałacu Młodzieży, natomiast na koncert galowy, który odbędzie się w niedzielę 9 czerwca o godz. 12.00, zapraszamy do Filharmonii Pomorskiej. Koncert galowy to nie tylko barwne widowisko artystyczne, niezapomniane emocje i przeżycia, ale także wyjątkowa okazja, aby poznać talent naszych młodych adeptów sztuki chóralnej. Podczas koncertu zaprezentują się wszystkie chóry tegorocznej edycji konkursu, a także zespoły artystyczne Pałacu Młodzieży. Koncert zwieńczy ceremonia rozdania chórów Złoty, Srebrny i Brązowy Kamertonów. Chóry oraz ich dyrygenci będą mieli okazję do wspólnej zabawy muzyką pod okiem wybitnego pedagoga i dyrygenta Alicji Szelugi. Efekty tych warsztatów będzie można podziwiać nie tylko na koncercie galowym, ale także w sobotni wieczór o godz. 21.00 w ramach prezentacji „Tańczące fontanny” przed Filharmonią Pomorską. Wszystkie koncerty są otwarte dla zainteresowanych. Na koncert galowy obowiązują bezpłatne wejściówki, które będzie można odebrać w recepcji Pałacu Młodzieży. Wszystkie informacje na temat konkursu znajdują się na stronie: chory.palac.bydgoszcz.pl.

■ 10.06.2024, poniedziałek, godz. 9.30 i 11.00

Audycja muzyczna Bydgoszcz – Miasto Muzyki UNESCO

Obowiązują wcześniejsze zapisy. Wstęp: 5 zł od ucznia. Kontakt i zapisy: tel. 660 448 499.

■ 10.06.2024, poniedziałek

Jesteś ważny!

Wykład dr. n. med. Marka Jurgowiaka nt. szkoldliwości papierosów i e-papierosów. Realizacja w SP w Kijewie Królewskim.

■ 11.06.2024, wtorek

Jesteś ważny!

Warsztaty profilaktyczne prowadzone przez Annę Jaworską – trenera mentalnego z przygotowaniem pedagogicznym. Realizacja w SP w Kijewie Królewskim.

■ 12.06.2024, środa, godz. 9.00

Kino szkolne dla uczniów szkół podstawowych

Bilet: 8 zł. Obowiązuje rezerwacja miejsc. Szczegóły: tel. 607 611 242.

■ 12.06.2024, środa, godz. 13.30 i 16.00

Gale podsumowujące realizację programu Bydgoszcz – moja mała ojczyzna

O godz. 13.30 uczniowie ze szkół podstawowych otrzymają odznaki „Poznajemy Bydgoszcz”, natomiast o 16.00 odbędzie się uroczystość wręczenia medali „Poznajemy Bydgoszcz” oraz brązowych, srebrnych i złotych odznak Młodego Przyjaciela Bydgoszczy.

■ 13.06.2024, czwartek, godz. 19.15

DKF „Niespodzianka”: *Monster*

Reż. Hirokazu Koreeda, Japonia 2023, 126 min. Nagrodzony Złotą Palmą Hirokazu Koreeda powraca z nowym, subtelnym i niezwykle poruszającym filmem. W *Monsterze* tworzy pełną zaskoczeń, doskonale skonstruowaną opowieść o dziecięcych tajemnicach. Film ukazuje trzy perspektywy tej samej, z pozoru prostej, historii. Bójka w szkole, moralnie niepewny nauczyciel i matka walcząca o syna. Kolejne puzzle układane są przez Koreedę z chirurgiczną precyzją i odsłaniają przed widzem sekrety bohaterów. Emocje filmowe potęgowane są przez najwyższej próby ścieżkę dźwiękową, będącą ostatnią pracą nagrodzonego Oscarem kompozytora Ryuichiego Sakamoto.

■ 14.06.2024, piątek, godz. 9.00

Kino szkolne dla uczniów szkół podstawowych

Bilet: 8 zł. Obowiązuje rezerwacja miejsc. Szczegóły: tel. 607 611 242.

■ 19.06.2024, środa, godz. 9.00

Kino szkolne dla uczniów szkół podstawowych

Bilet: 8 zł. Obowiązuje rezerwacja miejsc. Szczegóły: tel. 607 611 242.

■ 20.06.2024, czwartek, godz. 19.15

DKF „Niespodzianka”: *Jutro będzie nasze*

Reż. Paola Cortellesi, Włochy 2023, 118 min. Włoski przebój kin, który rozgrywa się w podno-

szącym się z kryzysu powojennym Rzymie i nawiązuje do dzieł neorealizmu, w szlachetną tradycję wkłada jednak współczesne treści. Bo *Jutro będzie nasze* mówi o zbiorowym przebudzeniu, o kobietach, które jako pierwsze odważyły się przeciwstawić dziedzictwu przemocy. Przeplatający śmiech i łzy, wprost dotykający bolesnych doświadczeń, a przy tym lekki jak rzymskie wakacje film Cortellesi dowodzi, że przyszłość leży – dosłownie – w naszych rękach.

■ 27.06.2024, czwartek, godz. 19.15

DKF „Niespodzianka”: Do usług szanownej pani

Reż. Gilles Legardinier, Francja, Luksemburg 2023, 100 min. Film oparty na opublikowanej w 22 krajach, bestsellerowej powieści Gilles’a Legardiniera. Osiągnąwszy wiek, w którym niemal wszystkie bliskie mu osoby odeszły lub rozjechały się po świecie, Andrew Blake (John Malkovich) nie ma już nawet ochoty na żarty ze swoim kolegą z młodości, Richardem. Pod wpływem nagłego impulsu postanawia przekazać stery swojej małej angielskiej firmie w ręce zaufanej asystentki i zatrudnić się w charakterze majordoma we Francji, w rodzinnym kraju swojej zmarłej żony. Na miejscu nikt nie zna jego prawdziwej tożsamości. Niestety, kiedy Andrew pojawia się w posiadłości rodziny Beauvillier, nic nie wygląda tak, jak to sobie wyobrażał...

DKF „Niespodzianka”: współfinansowanie Polski Instytut Sztuki Filmowej. Bilet 11 zł; bilet ulgowy 8 zł. Karnet 33 zł; karnet ulgowy 24 zł. Kontakt. Pałac Młodzieży w Bydgoszczy, tel. 52 321 00 81 wew. 317. Bilety i karnety do nabycia w portierni Pałacu Młodzieży (ul. Jagiellońska 27) przed seansami.

inf. Dominik Wierski

Stowarzyszenie Pracownia (Centrum Kultury Ford on w procesie)

■ poniedziałki, godz. 18.00–20.00, ul. Gawędy 5

Podstawy produkcji muzyki

Koszt: 200 zł za cykl 4 zajęć, zapisy: poczta@pracownia.team lub na profilu FB Pracowni.

■ wtorki, godz. 15.00–17.00

Wspólne działania w fordońskim ogródku społecznym

Wstęp darmowy po wcześniejszym umówieniu się pod nr. tel. 796 659 992. Zachęcamy do przyniesienia narzędzi, nasion.

■ wtorki, godz. 17.30–19.00

Hatha Yoga

Weź matę do ćwiczeń. Jeśli nie masz, daj znać: poczta@pracownia.team, tel. 669 482 579, koszt: 30 zł za jedno spotkanie, 100 zł za 4. Płatne u prowadzącej.

■ wtorki, godz. 18.00–20.00

Szurkiem i włóczką

Zajęcia z szydełkowania dla początkujących. Rezerwuj miejsce przez wiadomość prywatną albo mail: poczta@pracownia.team, koszt: 25 zł za spotkanie, gdy płacisz osobno; 100 zł za wszystkie spotkania, gdy płacisz od razu.

■ wtorki i czwartki, godz. 19.00–21.00

Capoeira Angola

Koszt: 200 zł za miesiąc, płatne u prowadzącego. Dla każdego pierwszy trening za darmo.

■ czwartki, godz. 12.00–13.30

Spotkania komputerowe dla seniorów

Wstęp na pierwsze spotkanie za darmo, zapisy pod nr. tel. 888 063 363.

■ czwartki, godz. 16.00–17.00

Otwarte pracownie

Jesteś ciekaw pracowni, chcesz sprawdzić wyposażenie poszczególnych sali, może masz małą robotkę do wykonania i chcesz skorzystać z naszego sprzętu, szukasz rady albo przestrzeni do swojego projektu, albo po prostu chcesz pogadać? Możemy spotkać się w (prawie) każdy czwartek, napisz mail: poczta@pracownia.team albo na naszym profilu FB. Umówimy się, przejdziemy po pomieszczeniach, opowiemy, doradzimy. Mamy stolarnię, salę krawiecką, stanowisko do tworzenia dywanów, stanowisko złotnicze, salę elektroniczną, salę do pracy przy komputerze, pracownię sitodruku, pracownię malarską, pracownię eksperymentów rzeźbiarskich, studio fotograficzne wraz z ciemnią, studio muzyczne, pracownię nagłośnienia, salę do jogi oraz większą, do grupowych treningów. Te pomieszczenia czekają na to, aż zaczniesz je wykorzystywać. Są również wspólna kawiarenka i ogródek, gdzie można usiąść, napić się herbaty i odpocząć. Jeśli uznasz, że chcesz przychodzić regularnie albo masz jakiś większy projekt do wykonania i szukasz przestrzeni – pogadajmy w czwartek! Wstęp darmowy.

■ czwartki, godz. 17.00–19.00

Warsztaty zielarskie

Zapisy: 796 659 992. Koszt: 30 zł.

■ czwartki, godz. 18.30–20.30

Aerial Yoga

Prowadząca Justyna Prymulka to nauczycielka jogi, języka, muzyki. Zapraszamy na zajęcia dzieci w czwartki od godz. 18.30 do 19.20, zaś młodzież i dorosłych od godz. 19.30 do 20.30. Opłata za jednorazowe uczestnictwo w zajęciach wynosi 45 zł, a miesięczny karnet 140 zł. Płatne u prowadzącej. Zapisy: 721 911 211.

■ czwartki, od godz. 20.00

Wieczór planszówkowy

Weź grę lub zagraj w coś, co przyniósł ktoś inny. Wstęp wolny.

■ soboty, godz. 14.00–15.30

Zajęcia plastyczne dla dzieci

Koszt: jednorazowo 30 zł, 4 tygodnie 100 zł, 5 tygodni 125 zł. Narzędzia własne, papier w cenie.

■ soboty, godz. 16.00–18.00

Zajęcia plastyczne dla dorosłych

Koszt: jednorazowo 40 zł, 4 tygodnie 120 zł, 5 tygodni 150 zł. Narzędzia własne, papier w cenie.

■ niedziele, godz. 17.00

Spotkania medytacyjne

Udział jest bezpłatny, obowiązują zapisy na grupie na FB.

Specjalne wydarzenia w czerwcu:

■ dni powszednie, godz. 9.00–20.00

Wystawa Definicja człowieka Waldemara Malaka

Waldemar Malak: „Moja wystawa malarstwa nie ma formuły skończonej ekspozycji. Szukam miejsca dla swojego malarstwa w pustych i surowych przestrzeniach nowego centrum kultury na fordońskiej Bajce. To trochę jak przedzieranie się przez busz, jednak w tym przypadku zamiast kolczastych pnączy natrafiam na łososiowe olejne lamperie, karnisze po szkolnych firankach i przezierające przez stalowo-szklane drzwi nagromadzone rupiecie. Czy moje malarstwo będzie miało tu jakąkolwiek szansę? Zrezygnowałem z malowania w zaciszu pracowni. Pracuję na dawnych szkolnych korytarzach, malując obrazy, ale i ściany wokół, zamieniam to miejsce na swoją pracownię – galerię. Zamierzam stworzyć tę wystawę jeszcze po umownej dacie jej otwarcia i mam nadzieję tworzyć ją dalej”.

■ 22.06.2024, sobota

Dziegiel Fest

inf. Konrad Kamiński

Stowarzyszenie Stukot

■ 12–16 czerwca 2024

Koci Fest Bydgoszcz 2024 – Festiwal Miłośników Kotów

PROGRAM:

■ 12.06.2024, środa

Zdrowa dieta – zdrowy kot – spotkanie z Agnieszką Cholewiak-Góralczyk na temat zdrowego żywienia kotów i utrzymywania ich dobrostanu; wydarzenie biletowane;

Przezorny zawsze ubezpieczony – jak zapewnić zwierzętom bezpieczeństwo – warsztaty Joanny Studzińskiej oraz Lucyny Tomickiej na temat praw kotów w Polsce, zapobiegania bezdomności zwierząt, dbania o bezpieczeństwo kotów właścicielskich i wolno żyjących; wstęp bez ograniczeń.

■ 13.06.2024, czwartek

*Szlachetne zdrowie... praktyczne aspekty profi-
laktyki zdrowotnej kotów* – wykład Julii Morawskiej
na temat zdrowia i leczenia kotów oraz dlaczego
kastacja kotów właścicielskich, hodowlanych (nie-
przeznaczonych do dalszego rozrodu) oraz wolno
żyjących jest niezbędna; wstęp bez ograniczeń;

*Jak samodzielnie wykonać zabawkę dla swojego
kota z przedmiotów codziennego użytku* – warsz-
taty promujące recykling i ekologię; liczba uczest-
ników ograniczona (20 osób) – obowiązują zapisy.

■ 14.06.2024, piątek

*Do serca przytul kota – felinoterapia a zaburze-
nia depresyjne* – wykład Natalii Dziągiewskiej na
temat roli kotów i opieki nad zwierzętami w terapii
zaburzeń psychicznych; wstęp bez ograniczeń;

Złote przeboje na żywo – przeboje i standardy
muzyczne w wykonaniu studentów i absolwentów
Akademii Muzycznej w Bydgoszczy; wydarzenie
biletowane.

■ 15.06.2024, sobota

Zrób koci grzbiet – zajęcia pilates poprowa-
dzone przez MS Studio Pilates Fizjoterapia; wy-
darzenie biletowane, liczba uczestników ograni-
czona (20 osób) – obowiązują zapisy;

Mój kot ma problem! – warsztaty Weroniki
Ganowskiej na temat najczęstszych problemów
w życiu z kotem i zaspokajania kocich potrzeb be-
hawioralnych; wstęp bez ograniczeń;

Kocie Party 3.0 – kolejna edycja popularnej, cy-
klicznej imprezy organizowanej przez Stukot i Pub
Prolog w Bydgoszczy, podczas której, poprzez
dobrą zabawę, edukujemy miłośników kotów i nie
tylko; wstęp od godz. 16 do ostatniego gościa.

Wydarzenia towarzyszące:

Księgarnia Gratka: *Nie tylko Filemon – koty
w literaturze* – wystawka książek, których boha-
terem jest kot (możliwość zakupu).

■ 11–16 czerwca 2024, Galeria Miejska bwa: *Mój
adoptowany kot i ja* – wystawa fotografii kotów
adoptowanych z ich opiekunami.

■ 14.06.2024, Galeria Miejska bwa – spotkanie
autorskie z Elwirą Sztetner i Dariuszem Gzyrą
wokół publikacji *Śmiałość i empatia*, łączącej
tematykę prozującą ze sztuką.

■ 15.06.2024, Galeria Miejska bwa w Bydgoszczy
– warsztaty z wyplatania mat węchowych.

Więcej informacji: stukot.org.pl.

inf. Piotr Włodarek

Galeria Pleszynski Kobra

■ 9.06.2024, niedziela, godz. 14.30,
ul. Pomorska 86A

Ewa, Adam i inni, czyli wystawa rysunków i akwareli związanych z ciałem człowieka i jego seksualnością

Pleszynski chwytą rokokową zmysłowość
świata. Jego prace przesycone są wibrującym

światłem. Jakby starał się odczarować, rozpuścić
w akwarelach, pastelach i tuszu całe dramatyczne
zło tego świata. Jego akwarele stają się wibrują-
cym światłem, które nadal pulsuje w dramatycznie
napiętym świecie. Światło to energia. Wprowadza-
ją buddyjskie roztopienie się w medytacji światła.
Pozwala to choćby na chwilę mieć nadzieję, że
mimo wszystko świat nadal jest piękny i potrafi
tym urzekać. Może to złudne przeświadczenie, ale
bez niego skazujemy się tylko na rozpacz.

inf. Grzegorz Pleszynski

Otwarta Przestrzeń „Światłownia”

■ 7.06.2024, piątek, godz. 18.00, ul. św. Trójcy 15;
cegiełka na Fundację Światłownia: 25 zł

Marcin Jaracz: *To, co zostawiam*

Nostalgiczno-refleksyjny program złożony
głównie z utworów autorskich, a trochę polskich
mistrzów poezji śpiewanej.

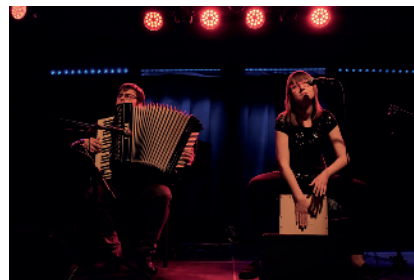
Marcin Jaracz – z wykształcenia i zamiłowania
psycholog, z wielkiej miłości muzykant. Koncer-
tuje, wykonując repertuar operowy, operetkowy
i musicalowy. Zdobywca III nagrody i nagrody pu-
bliczności podczas XV Festiwalu Piosenek Jacka
Kaczmarskiego *Źródło wciż bije*.

■ 8.06.2024, sobota, godz. 18.00, ul. św. Trójcy 15;
cegiełka na Fundację Światłownia: 40 zł

Rok Mulec – muzyka żydowska w ciemności

Występ składa się z piosenek w języku jidysz,
polskim oraz angielskim. Zabrzmia kompozycje
Leopolda Koźłowskiego, Abrahama Ellsteina,
Hertsy Rubina i kilku innych wybitnych twór-
ców. Zdecydowanie dominować będą pieśni lud-
dowe, jednak pojawią się też utwory z musicali.
A wszystko to w zupełnej ciemności, aby można
było bez reszty zagłębić się w refleksyjnych tek-
stach i dźwiękach muzyki.

■ 14.06.2024, piątek, godz. 18.00, ul. św. Trójcy 15;
cegiełka na Fundację Światłownia: 25 zł

Duet Czarny/Mikulski

W skład duetu wchodzi muzycy znani ze
współpracy z wieloma wykonawcami z nurtu kra-
iny łagodności: Dariusz Czarny (gitary, śpiew),
autor muzyki i tekstów. Lider zespołu U Studni,
współpracował m.in. z Tomaszem Szwedem, Sta-
rym Dobrym Małżeństwem, G. Hamiltonem V,
duetem Czarny Nosal, Skrawek Nieba – Czarny
/ Radzik. Jarosław Mikulski (gitara) współpracował
m.in. z Kazimierzem Pabiaszem, zespołem
Blues jak Cobra, Hagoka Band, G. Hamiltonem V.
Usłyszą państwo piosenki napisane do słów po-
ety K.C. Buszmana oraz tekstów Dariusza Czarn-
nego, osadzone w stylistyce akustycznego folk
rocka i bluesa.

■ 21.06.2024, piątek, godz. 18.00, ul. św. Trójcy 15;
cegiełka na Fundację Światłownia: 25 zł

Kamil Makowski – muzyka andyjska w Światłowni

Kamil Makowski, mając 6 lat, po raz pierw-
szy zetknął się z muzyką andyjską. Dzisiejsze-
go 18-latkę można usłyszeć na różnych uro-
czystościach, imprezach, w kościele, a także
w Światłowni, gdzie tym razem zagra po raz 5. Na
instrumentach zampoña, w tym też przez siebie
robionych (z pomocą swojego dziadka), przed-
stawi różne utwory z Andów, a także znane hity
z tamtych stron i nie tylko.

■ 28.06.2024, piątek, godz. 18.00, ul. św. Trójcy 15;
bilety: biletyna.pl

Koncert promujący 12. płytę Marcina Stycznia Szyfr

To 14 premierowych piosenek napisanych przez
artystę w zupełnie nowy sposób. Na początku był
rytm. Na jego bazie powstawała muzyka aran-
żowana przez gitarzystę Tomasz Pfeiffera, a na-

stępnie do niej napisane zostały teksty. Autorami słów, poza Marcinem Stycznym, są Aleksandra Bacińska, Szymon Babuchowski, Ernest Bryll oraz Robert Kasprzycki. Całość utrzymana w stylistyce indie folk / pop / rock. Będzie więc i nastrojowo, i z rockowym przytupem. Gratka dla fanów dobrej muzyki z poetyckim tekstem.

inf. Grzegorz Dudziński

Teatr Kameralny im. Wandy Rucińskiej w Bydgoszczy

- 2.06.2024, niedziela, godz. 16.00
- 4.06.2024, wtorek, godz. 10.00
- 5.06.2024, środa, godz. 10.00
- 6.06.2024, czwartek, godz. 10.00
- 7.06.2024, piątek, godz. 10.00
- 9.06.2024, niedziela, godz. 16.00

Musical *Chłopcy z Placu Broni*

Chłopcy z Placu Broni to opowieść, która już od ponad 100 lat zachwyca i wzrusza czytelników na całym świecie. Przejmująca historia na deskach naszego teatru zamieni się w pełnowymiarowy musical. Adaptacją powieści Ferencza Molnara i reżyserią spektaklu zajmie się prawdopodobnie najważniejszy musicalowy twórca w kraju Wojciech Kościelniak. Jak będzie wyglądać historia Nemeckza, Boki i Czerwonych Koszul w ujęciu Kościelniaka i aktorów Teatru Kameralnego w Bydgoszczy? Tego nie da się opisać. To trzeba zobaczyć. Wiek. 10+. Czas trwania. 3 h (z przerwą).

- 14.06.2024, piątek, godz. 10.00
- 15.06.2024, sobota, godz. 12.00
- 16.06.2024, niedziela, godz. 12.00

Rozplątanie tęczy

Rozplątanie tęczy to idealne przedstawienie na początek przygody z teatrem. Zapraszamy dzieci w wieku już od 1. roku życia na spektakl stworzony specjalnie dla nich. Tu akcja nie dzie-

Chłopcy z Placu Broni, fot. Radosław Drygas

je się szybko, najważniejsze są obrazy, muzyka, rytm i gest – słowa schodzą na dalszy plan, padają rzadko, bo *Rozplątanie tęczy* to rozmowa za pomocą zmysłów i emocji. W zupełnie białej, skąpanej w ciepłym świetle przestrzeni – bezpiecznej, bo osławianej w ramionach rodzica – powoli, jeden po drugim, pojawiają się soczyste kolory i kolejne fascynujące rekwizyty. Spektakl trwa ok. 30 min + 15 min zabawy. Uwaga: przed wejściem na spektakl widzowie są proszeni o ściągnięcie obuwia.

- 15.06.2024, sobota, godz. 16.00
- 16.06.2024, niedziela, godz. 16.00
- 18.06.2024, wtorek, godz. 9.30
- 19.06.2024, środa, godz. 9.30

Trzy świnki i przyjaciele

Klasyczna baśń braci Grimm o trzech świnkach w nowej, zaskakującej odsłonie. Muzyczna opowieść o tym, że każdy z nas ma talent, którym warto podzielić się ze światem. I o tym, że różnice pomiędzy nami powinny nas wzbogacać, a nie dzielić. *Trzy świnki i przyjaciele* to spektakl pełen humoru, dynamicznych dialogów i wyjątkowych bohaterów. Na scenie oprócz Jagody, Adasia i Heleny – czyli rodzeństwa świnek – oraz wilka zobaczymy m.in. wróżkę, misia i krasnoludka. Będą magia, śmiech, a nawet... rapujący guziec! Jeśli chcecie się dowiedzieć, jaka taksówka kursuje po lesie, która krowa jest najbardziej utalentowana i dlaczego sarny są największymi chuliganami w całym królestwie

zwierząt, koniecznie odwiedźcie Teatr Kameralny w Bydgoszczy. Gwarantujemy świetną zabawę dla całej rodziny. Czas trwania: 90 min (z przerwą). Wiek. 5+.

inf. Weronika Garstecka

Towarzystwo Muzyczne im. I. J. Paderewskiego w Bydgoszczy

- 3.06.2024, poniedziałek, godz. 17.00, sala koncertowa Towarzystwa Muzycznego im. Paderewskiego, ul. Skargi 7

Mistrzynie i jej uczniowie

Prof. Małgorzata Grela i studenci Wydziału Wokalno-Aktorskiego Akademii Muzycznej im. F. Nowowiejskiego.

- 9.06.2024, niedziela, godz. 17.00, sala koncertowa Towarzystwa Muzycznego im. Paderewskiego

Wieczór z niemiecką liryką wokalną

Koncert studentów Kameralistyki Wokalnej Akademii Muzycznej im. F. Nowowiejskiego w Bydgoszczy. Przygotowanie: Ewa Leszczyńska i Bartłomiej Wezner.

- 13.06.2024, czwartek, godz. 17.00, sala koncertowa Towarzystwa Muzycznego

Koncert kameralny

Koncert studentów Wydziału Instrumentalnego Akademii Muzycznej im. F. Nowowiejskiego w Bydgoszczy.

- 19.06.2024, środa, godz. 17.00, sala koncertowa Towarzystwa Muzycznego

Polsko-hispańskie brzmienia

Kupon upoważniający czytelników „BIK-u” do 50% zniżki na spektakl *Trzy świnki i przyjaciele* 16 czerwca o godz. 16.00

Koncert studentów Akademii Muzycznej im. F. Nowowiejskiego w Bydgoszczy. Weronika Wojtkowska, mezzosopran; Juan Serra Pérez, fortepian.

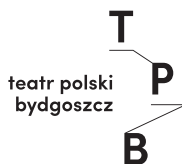
■ 26.06.2024, środa, godz. 17.00, sala koncertowa Towarzystwa Muzycznego

Recital fortepianowy z okazji 83. rocznicy śmierci Ignacego Jana Paderewskiego

Wystąpi: Illia Ovcharenko, zwycięzca Międzynarodowego Konkursu Pianistycznego Esther Honens w Calgary, 2022, półfinalista Międzynarodowego Konkursu Pianistycznego im. I.J. Paderewskiego w Bydgoszczy, 2019.

Na koncerty obowiązują zapisy: paderewskicompetition@gmail.com.

inf. Alicja Atlak

Teatr Polski w Bydgoszczy

- 9.06.2024, niedziela, godz. 18.00, mała scena TPB
- 11.06.2024, wtorek, godz. 10.00 i 19.00, mała scena TPB

Werter

Werter, fot. Łukasz Kulpa. Od lewej: Emilia Piech, Adam Graczyk, Michał Surówka

Reżyseria Grzegorz Jareńko, scenariusz i dramaturgia Mateusz Górniak, scenografia Anna Maria Karczmarska, światło Wojciech Faruga, muzyka Justyna Banaszczyk, inspicjent Adam Pakieła, występują Adam Graczyk, Emilia Piech, Michał Surówka.

Książki zbójce mogą być narzędziami do operacji na sobie samym, potrafią zmienić bieg życia, strącić w beznadzieję albo naładować energią do fascynujących i niebezpiecznych podróży. Jedną z nich są *Cierpienia młodego Wertera* Johanna Wolfganga Goethego, które dostarczają paliwa do ponownego uruchomienia mitu Zakochanej Osoby.

Epistolarna powieść Goethego o destrukcyjnej miłości to kopalnia postaw przedkładających uczucie ponad wszelką racjonalność i była aktualizowana w licznych ujęciach pokoleniowych. Kolejne generacje odwoływały się do postaci

Hamlet, fot. Natalia Kabanow. Od lewej: Emilia Piech, Michalina Rodak, Małgorzata Witkowska, Karol Franek Nowiński, Marian Jaskulski, Michał Surówka, Filip Lasota, Małgorzata Trofimiuk

Wertera, żeby dopełniać własne narracje o pędzie ku śmierci czy miłości, której nie da się znieść.

Zamiast rekonstrukcji powieściowej akcji proponujemy tożsamościowy kalejdoskop. Werter zestawiony z romantyczną poezją i namysłem teoretycznym nad miłością, filtrowany przez japońskie kluby samobójcze, twórczość muzyczną sad boys, a także powracającą kulturę emo. Samotny, wyalienowany Werter staje się przyczynkiem do opowieści o miłości własnej, performowaniu siebie, igraniu ze śmiercią i produkowaniu nowych sposobów bycia i kochania.

W spektaklu wykorzystywane są głośne efekty dźwiękowe (m.in. wybuchy). Osoby wrażliwe na ten rodzaj efektów prosimy o zachowanie szczególnej ostrożności.

- 15.06.2024, sobota, godz. 19.00, mała scena TPB
- 16.06.2024, niedziela, godz. 18.00, mała scena TPB

Hamlet

Reżyseria, opracowanie muzyczne Cezary Tomaszewski, scenariusz Konrad Sierżputowski, współpraca dramaturgiczna Klaudia Hartung-Wójciak, scenografia, kostiumy Natalia Mleczak, światła Jędrzej Jęćkowski, realizatorzy Bartłomiej Chmara, Daniel Dera, Daria Głównyńska, producentka Magdalena Niedźwiecka, inspicjentka, asystentka reżysera Hanna Gruszczyńska, występują Marian Jaskulski, Filip Lasota, Karol Franek Nowiński, Emilia Piech, Michalina Rodak, Michał Surówka, Małgorzata Trofimiuk, Małgorzata Witkowska.

Tak lub nie? Za czy przeciw? Lepiej pomóc ojca czy rzucić to wszystko i wyjechać z kraju? Piekło codziennych wyborów. Czy naprawdę musimy jednak wybierać? Spektakl *Hamlet* udowadnia, że nawet w słynnym pytaniu „być czy nie być” można odnaleźć wiele zaskakujących możliwości.

Hamlet w reżyserii Cezarego Tomaszewskiego odrzuca zero-jedynkowe myślenie, bo czy między zerem i jedynką nie ma nieskończonej ilości liczb po przecinku? Czy wszyscy się od siebie nie różnimy –

charakterem, umysłem, ciałem? Zero-jedynkowość, znana jako dychotomia, nie uwzględnia tego, co znajduje się między białym a czarnym, ogranicza możliwości i ostatecznie może mieć destrukcyjny wpływ na życie oraz relacje z innymi. Twórcy i twórczynie spektaklu fantazują o świecie, w którym nie trzeba wybierać tylko pomiędzy złem a mniejszym złem, szukają przestrzeni między dwiema skrajnościami, rezygnując z wyboru albo-albo.

Tekst aktu drugiego powstał na podstawie wydarzeń realnych – castingu do roli Hamleta, według relacji Jana Kowalewskiego. W spektaklu wykorzystano fragmenty *Hamleta* oraz *Sonetu 66* Williama Shakespeare'a w przekładzie Stanisława Barańczaka.

inf. Jagoda Józwiak

TEATRALNY BILET DLA CZYTELNIKÓW „BIK-u”

Z czerwcowym numerem „BIK-u” bilety na spektakl:

Werter

11 czerwca o godz. 19.00
w cenie 15 zł!

Jeden egzemplarz „BIK-u” uprawnia do zakupu maksymalnie 4 biletów na jeden spektakl w promocyjnej cenie.

Liczba miejsc objętych promocją jest ograniczona.

Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna w Bydgoszczy

■ 4–6 czerwca 2024, wtorek–czwartek,
godz. 9.30, Biblioteka Główna

Tajemnice starych ksiąg – wykłady i warsztaty dla grup zorganizowanych

Co kryją oprawy dawnych ksiąg? Czy wiecie, że już w średniowieczu znano recykling, wykorzystywano makulaturę rękopiśmienną i drukowaną? Podczas zajęć poznacie także makulaturowe skarby oraz unikatowe zabytki ukryte w starodrukach i inkunabułach. Dowiecie się też, czym są palimpsesty, co to filigrany i jak współczesna technologia ułatwia ich kopiowanie. Na koniec spróbujecie znaleźć odpowiedź na pytanie, co mogą mieć wspólnego dawne księgi i współczesne pieniądze w naszych portfelach. Zajęcia bezpłatne dla grup szkolnych (6–12 lat), zapisy: 512 806 564.

■ 4–6 czerwca 2024, wtorek–czwartek,
godz. 11.30, Biblioteka Główna

Zabawy z papierem czerpanym – wykłady i warsztaty dla grup zorganizowanych

Biblioteka to miejsce na czasie, więc mówimy w niej także o sprawach ważnych dla naszego środowiska. Jak działa recykling makulatury? Ile razy można przerabiać papier i wciąż uzyskiwać nowe arkusze? Na te i inne pytania odpowiemy podczas zajęć poświęconych czerpaniu papieru, który będziemy próbować uzyskać z gazetowej pulpy, ścinków z niszczarki i wytłoczek po jajkach. Nasze arkusze wzbogacimy naturalnymi dodatkami, a na niektórych wysiejemy nasiona – po przeczytaniu wiadomości taką kartkę będzie można zasadzić i wyhodować z niej nowe roślinki. To dopiero ekowyzwanie! Zajęcia bezpłatne dla grup szkolnych (6–12 lat), zapisy: 512 806 564.

■ 5.06.2024, środa, godz. 16.30,
Biblioteka Główna

Kwiaty we włosach potargał wiatr... – warsztaty recyklingowe dla dorosłych

Z okazji Światowego Dnia Ochrony Środowiska Naturalnego zapraszamy na wyjątkowo kolorową odsłonę warsztatów recyklingowych. Za feerię barw odpowiedzialne będą resztki tkanin i przypadkowe dekoracje pozostałe po starych bukietach. Stworzymy z tego piękne, delikatne kwiaty, które będą stanowiły prawdziwą ozdobę każdego wazonu lub zaistnieją jako zwiewna biżuteria, idealnie pasująca do letnich stylizacji. Zajęcia bezpłatne dla dorosłych, liczba miejsc ograniczona, zapisy: 512 806 564.

■ 6.06.2024, czwartek, godz. 17.30,
Biblioteka Główna

Welewetka. Jak znikają Kaszuby – spotkanie autorskie ze Stasią Budzisz

Stasia Budzisz jest reporterką specjalizującą się w krajach byłego bloku radzieckiego. Tym razem jednak skierowała swoje bezkompromisowe spojrzenie na Kaszuby – krainę własnego dzieciństwa. Z zachowanych zdjęć, rodzinnych wspomnień i legend oraz rozmów ze świadkami burzliwych dziejów regionu buduje intrygujące połączenie reportażu historycznego i rodzinnej sagi. *Welewetka* to opowieść o losie kaszubskiej mniejszości, cały czas będącej w rozdarciu, traktowanej podejrzliwie, wciąż poszukującej własnej tożsamości. Spotkanie poprowadzi poetka i Kaszubka Alina Rzepecka.

■ 6.06.2024, czwartek, godz. 18.00,
Biblioteka Główna, strych

Projektor

Każdego miesiąca, w sercu miasta, za darmo, prezentujemy nowy zestaw filmów, wśród nich absolutne klasyki i obrazy mniej popularne, te ambitne i zupełnie rozrywkowe. Projektor realizowany jest we współpracy z Bulwarem Filmowym. Repertuar można sprawdzić na: biblioteka.bydgoszcz.pl, w zakładce Projektor.

■ 8.06.2024, sobota, godz. 12.00,
Biblioteka Główna

Marcin Szczygielski – spotkanie dla dzieci i młodzieży

Marcin Szczygielski – pisarz, dziennikarz i grafik. Trzykrotnie zdobył grand prix Konkursu Literackiego im. Astrid Lindgren, organizowanego przez Fundację ABCXXI – *Cała Polska czyta dzieciom*. Laureat Nagrody Dużego Donga za powieść *Za niebieskimi drzwiami* i Zielonej Gąski za *Czarownicę piętro niżej*. Tytuł Książki Roku PS IBBY otrzymała także *Kłątwa dziewiątych urodzin* (2016), *Serce Neftydy* (2017), *Antosia w bezkresie* (2022). Laureat prestiżowej Nagrody Literackiej m.st. Warszawy 2017 za *Kłątwe dziewiątych urodzin*.

■ 12.06.2024, środa, godz. 18.30,
Biblioteka Główna

Bydgoska Środa Literacka – Krystyna Wulert

Krystyna Wulert urodziła się w Janikowie na Kujawach. Mieszka w Bydgoszczy. Jest pomysłodawcą i koordynatorem Ogólnopolskich Literackich Spotkań Pokoleń Kruszwica–Kobylniki. Jurorka wielu konkursów recytatorskich i teatralnych organizowanych przez domy kultury, biblioteki, szkoły woj. kujawsko-pomorskiego. Autorka tomiku poetyckiego *Zapytaj siebie* (Wydawnictwo Miniatura, Kraków 2001). W 1997 została wyróżniona Odznaką Zasłużony Działacz Kultury, w 2010 otrzymała Odznakę Honorową „Zasłużony dla Kultury Polskiej”. W 2014 została wyróżniona przez Polski Związek Niewidomych Okręg Kujawsko-Pomorski w Bydgoszczy Honorową Odznaką „Przyjaciel Niewidomych”. W 2018 została uhonorowana Brązowym Medalem „Zasłużony Kulturze Gloria Artis”. Posiada również medal „Za Zasługi dla Kultury Robotniczej” im. Jakuba Wojciechow-

skiego. W latach 2015–2016, wspólnie z Marią Żywicką-Luckner i Zofią Sofim Mikułą, wzięła udział w wieczorze poetek, transmitowanym na kraj przez TV Podkarpacką (internetową). To ich wizyty wzbogacone warsztatami poetyckimi stały się z inspiracji Krystyny Wulert załączkiem Nadsańskich Spotkań Poetyckich, które w bieżącym roku odbędą się już po raz 10. Od 6 lat towarzyszy im konkurs poetycki „O Wstęgę Sanu”.

■ 19.06.2024, środa, godz. 18.00,
Biblioteka Główna

Robaki w ścianie – spotkanie autorskie z Hanną Szczukowską-Białys

Hanna Szczukowska-Białys – urodzona w 1986, dr n. rolniczych w specjalności zootechnika, absolwentka Politechniki Bydgoskiej oraz UE Erasmus w Erciys University w Kayseri (Turcja). Laureatka konkursu na opowiadanie kryminalne Międzynarodowego Festiwalu Kryminału we Wrocławiu (2019), absolwentka dwóch kursów *Maszyny do pisania* z Robertem Małeckim (2019) oraz z Maciejem Siembiedą w ramach Poznańskiego Festiwalu Kryminału Granda (2023).

Robaki w ścianie: szara Bydgoszcz lat 90. W lesie na obrzeżach miasta młoda dziewczyna odnajduje okaleczone zwłoki mężczyzny. Sprawca ewidentnie nie wstydi się swojego dzieła – podpisuje ofiarę i sam naprowadza śledczych na pierwsze tropy. Misterne cięcia i napis wyrity na klatce piersiowej prowadzą doświadczonego komisarza Bondysa jak po sznurku do kolejnej ofiary...

■ 28.06.2024, piątek, godz. 15.00,
Biblioteka Główna

Mieszkają we mnie słowa – spotkanie poetyckie prof. Magdaleny Szpunar

Magdalena Szpunar – profesorka na Wydziale Nauk Społecznych Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Pracuje w Instytucie Socjologii US. Autorka tomików poetyckich: *Mieszkają we mnie słowa*, *Tyle jej wszędzie i ciągle tak mało*, *13 pięter ludzkich istnień*. Laureatka kilku konkursów poetyckich. Prowadzi warsztaty z poezjoterapii i szkolenia rozwojowe.

W czerwcu w 21 filiach bibliotecznych WiMBP odbędzie się łącznie 96 imprez tematycznych, m.in.: zajęcia edukacyjne, literackie, teatralne, warsztaty plastyczne, konkursy plastyczne, czytelnicze i recytatorskie oraz cykliczne spotkania z książką połączone z elementami pedagogiki zabawy. Szczegółowy harmonogram dostępny na: biblioteka.bydgoszcz.pl. Ciekawsze imprezy:

■ 3.06.2024, poniedziałek, godz. 12.30, Biblioteka na Kapuściskach, al. Kaczyńskiego 35; wstęp wolny

Przez morza i oceany

Warsztaty sensoryczne dla dzieci z okazji Międzynarodowego Dnia Dziecka. Wiek: 5–10 lat.

■ 4.06.2024, wtorek, godz. 15.30, Biblioteka na Bartodziejach, ul. Polczyńska 3

Dzieci świata. Słów parę o różnorodności

Zajęcia edukacyjno-plastyczne z okazji Międzynarodowego Dnia Dziecka. Wiek: 6–10 lat. Obowiązują zapisy.

- 4.06.2024, wtorek, godz. 16.30, Biblioteka na Osiedlu Leśnym, ul. Czerkaska 11; wstęp wolny

Dzień Dziecka w Bibliotece

Rodzinne zajęcia literacko-plastyczne inspirowane książką Grzegorza Kasdepkego *Kuba i Buba, czyli awantura do kwadratu*. Wiek: od 4 lat.

- 13.06.2024, czwartek, godz. 17.00, Biblioteka na Przylesiu, ul. Brzeczowskiego 2; wstęp wolny

Spitsbergen okiem polarnika

Prelekcja Edwarda Łaszycy.

- 14.06.2024, piątek, godz. 17.00, Biblioteka na Osiedlu Leśnym, ul. Czerkaska 11; wstęp wolny

Spotkanie autorskie z Anną Rojek

Spotkanie połączone z promocją książki *Magia nowych początków*.

- 18.06.2024, wtorek, godz. 16.30, Biblioteka na Bielawach, ul. Powstańców Wlkp. 26; wstęp wolny

Spotkanie autorskie z Marceliną Baranowską

Spotkanie połączone z promocją dylogii *Detektyw*.

- 21.06.2024, Piątek, godz. 10.00, Biblioteka na Szwederowie ul. Konopnickiej 28

Po prostu tata, czyli Dzień Ojca w bibliotece

Zajęcia literacko-plastyczne dla dzieci inspirowane książką Mifflin Lowe *Tata. Człowiek, mit, legenda*. Wiek: 4–6 lat. Obowiązują zapisy.

inf. Jolanta Planer

Wojewódzki Ośrodek Animacji Kultury w Toruniu

- 5.06.2024, środa, godz. 17.00; wstęp wolny

Fotografia wernakularna – wykład z cyklu *Sztuka fotografii*

Na początku XXI w. współczesny francuski kurator wystaw i krytyk fotografii Clément Chéroux wprowadził do swoich analiz termin „fotografia wernakularna”. Odnosi się on do zdjęć, które nie są ani fotografią dokumentalną, ani fotografią artystyczną. Według jego definicji to zdjęcia, na których nie wiemy, co się dzieje, nie wiemy, dlaczego zostały wykonane. Fotografie te były i są tworzone przez autorów nieprofesjonalnych, to zazwyczaj zdjęcia pojedyncze, pozabawione nie tylko podpisu, ale także kontekstu, nie tworzące serii, cyklu i często też – nieudane.

Czerwcowy wykład multimedialny poświęcony będzie właśnie fotografii wernakularnej. To niezwykle ciekawe podejście do fotografii i do przeszłości w ogóle przedstawi Stanisław Jasiński. Początek wykładu o godz. 17.00 w sali warsztatowej WOAK-u.

- 16.06.2024, niedziela, godz. 19.00

Orkiestra WOAK-u Vabank: Epoka rocka – koncert

W repertuarze największe przeboje rockowe z lat 70. i 80. Koncert odbędzie się w sali widowiskowej Wojewódzkiego Ośrodka Animacji Kultury w Toruniu.

Dzięki nowoczesnym i często zaskakującym aranżacjom Waldemara Urbańskiego wszystkie utwory brzmią świeżo i zarazem przywołują wspomnienia. W programie m.in. *Biała armia, I Feel Good, Krakowski spleen, Szklana pogoda, Wehikuł czasu, Life Is Life, Smoke On The Water, Słodkiego, miłego życia, Livin On A Prayer, Hi-Fi superstar, Hot Stuff*. Orkiestrę WOAK-u Vabank poprowadzi jej kierownik artystyczny Waldemar Urbański, zaśpiewają: Asia Czajkowska, Sylwia Kwasiborska i Mateusz Wiśniewski. Na gitarze gościnnie Ryszard Gajewski, na perkusji Bartosz Norkowski. Koncertem tym zespół świętuje pierwszy rok wspólnego muzykowania. Orkiestra WOAK-u Vabank powstała w 2023, z fuzji Orkiestry Dętej WOKA i niezależnej Orkiestry Vabank związanej z Aleksandrem Kujawskim, Toruniem i Ciechocinkiem. Kierownikiem artystycznym i dyrygentem od początku jest Urbański. Jak podkreśla, ani on, ani instrumentalści i instrumentalistki nie boją się muzycznych eksperymentów. Zaskakują wszystkich, gdy z rozmysłem przełamują tradycyjny wizerunek orkiestry dętej. Każdy koncert zespołu to doceniane przez publiczność awangardowe działania artystyczne oraz radość ze wspólnego muzykowania. Więcej informacji na: woak.pl.

- 22.06.2024, sobota, godz. 18.00

Grupa Tańca: Wieczór z tytułami – spektakle

Wieczór z tytułami to pierwsza prezentacja Grupy Tańca od momentu powrotu zespołu pod skrzydła WOAK-u. Zespół zaprezentuje trzy spektakle taneczne, które powstały w ciągu ostatnich lat.

Grupa Tańca rozpoczęła działalność w WOAK-u w 2005 jako Grupa Warsztatowa Tańca Współczesnego. W 2009 zespół się usamodzielniał, a od października 2023 ponownie jest związany z WOAK-iem. Przez prawie dwie dekady w zespole tańczyło kilkadziesiąt osób, wielu adeptów i adeptek zespołu zdecydowało rozwijać swoją taneczną pasję profesjonalnie. Od kilku lat Grupę Tańca tworzą tylko kobiety. Obecnie są to: Jolanta Klauza, Magdalena Matyasik, Dobrosława Mrowińska, Magdalena Pomaskow, Ewa Redlewska, Małgorzata Skusa, Paulina Tchurzevska, Zofia Wawszkiewicz, Michalina Zawartowska i Marta Zawadzka – założycielka i kierowniczka artystyczna grupy, choreografka, tancerka, instruktorka i teoretyczka tańca. Zespół zrealizował kilka spektakli tanecznych oraz performance'ów site-specific, występował

na festiwalach w Toruniu, Białymstoku, Słupsku, Zielonej Górze i Bydgoszczy. Podczas *Wieczoru z tytułami* grupa zaprezentuje: *Parapurnam* (2021), choreografia Maria Maciąg; *Jakkolwiek...* (2022), choreografia Marta Zawadzka; oraz premierę spektaklu *(wy)Tchnienie* w choreografii Małgorzaty Skusy, Marty Zawadzkiej i zespołu. Więcej informacji na: woak.pl.

inf. Kamil Hoffmann

Miejskie Centrum Kultury w Bydgoszczy

- 2–8 czerwca 2024; bilety do nabycia na Bilety24.pl oraz w kasie MCK

17. Międzynarodowy Festiwal Rytmu i Sztuki Perkusyjnej DRUMS FUSION

PROGRAM:

- 2.06.2024, niedziela, godz. 18.00, Opera Nova; bilety: 130, 150, 170 zł

Gala otwarcia z wręczeniem nagród + koncert AI Di Meola Acoustic Trio

- 3.06.2024, poniedziałek
MCK, ul. Marcinkowskiego 12–14
– godz. 15.00: **Międzynarodowe Forum Perkusyjne: Biskupski / Konrad / Dąbrowka / Soltis**
– godz. 19.30: **Senri Kawaguchi feat. Felix Jazz Orchestra** (bilety: 65 zł)

- godz. 21.30: **Landscape Trio: Bliskowski / Biskupski / Nadolny**
amfiteatr, ul. Grodzka/Mostowa
– godz. 17.00: **Joniec/Giżycki**

DRUMS 17.

drums
fusion

UM

MIĘDZYNARODOWY
FESTIWAL
RYTMU
I SZTUKI
PERKUSYJNEJ

02—08.
06.2024

S

JONATHAN
MOFFETT

AL DI MEOLA
ACOUSTIC TRIO

MORCHEEBA

FUS

GOGO
PENGUIN

MANU DELAGO
feat. DOUGLAS DARE

SENRI KAWAGUCHI
feat. FELIX JAZZ ORCHESTRA

MICHAŁ URBANIAK
ORGANATOR

I

MIĘDZYNARODOWE
FORUM PERKUSYJNE

MAGRO

ŁONA
KONIECZNY
KRUPA

BISZ /
KOSA LIVEBAND

THE VEGETABLE
ORCHESTRA

ON

■ 4.06.2024, wtorek

MCK, ul. Marcinkowskiego 12–14
– godz. 19.00: **Jonathan Moffett Drum Show**
(bilety: 100 zł)
amfiteatr, ul. Grodzka/Mostowa
– godz. 17.00: **Dąbrowski/Buhl**

■ 5.06.2024, środa

MCK, ul. Marcinkowskiego 12–14
– godz. 19.00: **Manu Delago feat. Douglas Dare**
– godz. 21.00: **Gogo Penguin** (bilety: 130 zł)
amfiteatr, ul. Grodzka/Mostowa
– godz. 17.00: **Hanowska / Karnowski / Maciejewski**
Stary Rynek
– godz. 18.00: **Big Bike Orchestra**

■ 6.06.2024, czwartek

MCK, ul. Marcinkowskiego 12–14
– godz. 19.00: **Ikony Polskiego Jazzu: Michał Urbaniak – Organator** (bilety: 100 zł)
amfiteatr, ul. Grodzka / Mostowa
– godz. 17.00: **pARTyzant**

■ 7.06.2024, piątek

pl. Teatralny
RYTM RAPU:
– godz. 16.00: **malowanie muralu (Setka & Serio)**
– godz. 18.00: **Napad na Funk Funk – pokaz tańca breakdance z muzyką na żywo Tribute To Bumbap (DJ Paulo Trio)**
– godz. 20.00: **Bisz / Kosa Liveband**
– godz. 21.30: Łona / Konieczny / Krupa
MCK, ul. Marcinkowskiego 12–14
– godz. 22.30: **Bydgoszcz Berlin Beat / Magro**

■ 8.06.2024, sobota

pl. Teatralny / Mostowa / barka „Lemara”
– godz. 12.00–17.00: **Strefa Dobrej Energii, Strefa Animacji, Strefa Edukacji, Strefa Konkursów i Pokazów**
– godz. 15.30–19.00: **Strefa Koncertowa: orkiestra perkusyjna Pałacu Młodzieży**

w Bydgoszczy / Dziecięca Orkiestra Recyklingowa / The Vegetable Orchestra

MCK, ul. Marcinkowskiego 12–14
– godz. 21.00: **Morcheeba** (KONCERT WYPRZEDANY!)

Wydarzenia towarzyszące:

■ 3–7 czerwca 2024, od godz. 16.00, foyer MCK
Targi producentów muzycznych

■ 4–6 czerwca 2024, godz. 16.00, MCK; obowiązują zapisy: sabina.stankiewicz@mck-bydgoszcz.pl

Jacek Żelazek Frame Drum Workshop

■ 9.06.2024, godz. 10.00, sala kinowo-widowiskowa MCK

Rhythm Academy – prezentacja szkoły perkusyjnej

Ponadto w MCK w czerwcu:

■ 4.06.2024, wtorek, godz. 20.00, radiokultura.pl

Bogactwa przebrane (5): Festiwal Początek Sezonu – podcast o książkach w Radiu Kultura

Tym razem Emilia Walczak porozmawia z Justyną Sobolewską, krytyczką literacką, dziennikarką tygodnika „Polityka”, kuratorką części literackiej Festiwalu Początek Sezonu (Bydgoszcz, 27–30 czerwca).

■ 8.06.2024, sobota, godz. 9.30, dworzec PKP Bydgoszcz Główna

Mała kultura na świeżym z MODrzewiem vol. 16: Do Stronna i na SUPy

Spotykamy się na dworcu Bydgoszcz Główna o godz. 9.30. O 9.45 mamy pociąg do Stronna, gdzie wysiadamy o 10.02. Wędrujemy przez las nad jezioro Białe 8 km. Nad jeziorem będzie na nas czekać Alicja Starszak z Twin Fin Adventures z deskami SUP i zaczniemy pływanie. Podzielimy się na 2 grupy po

15 par dorosły–dziecko. Pierwsza tura par 1,5 godz. pływa po jeziorze, druga tura w tym czasie plażuje, odpoczywa, konsumuje zabrane ze sobą smakołyki. Potem druga tura wskakuje na deski, a pierwsza odpoczywa. Gdy wszyscy będą już po pływaniu, idziemy na przystanek do Samociążka. Autobus do Bydgoszczy mamy po godz. 16.00. Można też wracać we własnym zakresie. Wycieczka jest przewidziana dla 30 par dorosły–dziecko (do maks. 10. r.ż.). Koszt: 75 zł za parę za 1,5 godz. pływania (płatne na miejscu). Można też wybrać się z nami bez opcji pływania, wówczas wycieczka jest bezpłatna. Zapisy: dominika.kiss-orska@mck-bydgoszcz.pl.

■ 15.06.2024, sobota, godz. 10.00, Sanktuarium Matki Boskiej Byszewskiej Królowej Krajny w Byszewie

Kultura na świeżym, wyprawy kobiece vol. 25: Rynna Jezior Byszewskich na SUPach

Spotykamy się na parkingu przy sanktuarium maryjnym w Byszewie o godz. 10.00, schodzimy nad jezioro Krosna i płyniemy przez jezioro Długie do Piekla. Tam wychodzimy na plażę i robimy mały piknik z pływaniem. Po odpoczynku wracamy tą samą drogą, jeziorami Byszewskimi, przez które przepływa rzeka Krówka. Koszt: 150 zł. Zapisy: dominika.kiss-orska@mck-bydgoszcz.pl.

■ 17.06.2023, poniedziałek, godz. 18.00; godz. 20.00 – taneczny jam; bilety dostępne tylko w kasie MCK

Elementarny showcase – pokazy grup 5 Elementu – taneczne podsumowanie sezonu 2023/2024

5 Element Studio Tańca istnieje od 2012, będąc swego rodzaju pomostem pomiędzy kulturą hip-hop i wszystkimi, którzy chcą ją odkrywać. Taniec jest jednym z podstawowych filarów hip-hopowej kultury, reprezentanci różnych stylów przygotowali barwny show muzyczny będący podsumowaniem pracy tancerzy. Po prezentacjach zapraszamy tancerzy na jam, który muzycznie poprowadzi @oshieeat.

■ 20.06.2024, czwartek, godz. 17.30 i 20.00; bilety: 15 zł, dostępne w kasie MCK

Vamos a bailar – koncerty szkoły flamenco Fundacji Duende Flamenco

Wraz z początkiem lata przeniesiemy się do rozgranej słońcem i tętniącej rytmem Andaluzji. Kon-

cert jest opowieścią o flamenco, które mieści w sobie ocean ludzkich emocji: pasję, radość, namiętność, smutek, osamotnienie. Jak na prawdziwą hiszpańską fiestę przystało, ze sceny popłyną dźwięki bulerías, tangos, lekkiej alegrías czy mrocznego tarantos. Nie zabraknie szelestu falban, stukotu obcasów, rozdzierającego duszę śpiewu, zdecydowanego brzmienia gitary, ale także radoszej atmosfery hiszpańskiej zabawy. Wystąpią tancerki Akademii Tańca Duende (Fundacji Duende Flamenco), Sławomir Dolata (gitara), Monika Szala (skrzypce), Dawid Cholewiński (cajón, instrumenty perkusyjne).

■ 22.06.2024, sobota, godz. 12.00

Benefit Kolektywu Marsz Równości Bydgoszcz

Celem jest zbiórka środków na realizację tegorocznego Marszu Równości w Bydgoszczy. Barwne wydarzenie, jakim jest benefit, odbędzie się już po raz drugi w Miejskim Centrum Kultury. Gwarantujemy stoiska z artystycznymi drobiazgami, występy drag queen, pokazy filmowe w tematyce LGBTQ+, aukcję benefitową i wiele niespodzianek. Zapraszamy wszystkie osoby, które pragną wesprzeć naszą inicjatywę. Benefit jest otwarty dla wszystkich chętnych do pomocy, bez względu na płeć, wiek, orientację czy pochodzenie.

■ 27–30 czerwca 2024

Festiwal Początek Sezonu

Patrz – s. 18.

Barka „Lemara”

■ 23.06.2024, niedziela, godz. 20.00, nabrzeże rzeki przy barce „Lemara”, ul. Spichlerzna 1

Wianki Dwoch Rzek 2024: Brda

Tegoroczne Wianki uwiją z nami Svahy oraz muzyki Zespołu Pieśni i Tańca „Krajna”, którzy odtworzą elementy folkloru Nocy św. Jana. Muzyczne wydarzenie będzie wyjątkowym, subtelnym zamknięciem tegorocznego „Steru na Bydgoszcz”. Bezpośrednio po koncercie artyści „Krajny” poprowadzą nas ścieżkami świętojańskiej obrzędowości na łodzi, z których na fale Brdy popłyną uwite wianki.

Skład zespołu Svahy: Patrycja Cywińska-Gacka (bęben obręczowy, tongue steel drum, śpiew), Ewa Pater (suka biłgorajska, mandolina, gitara, śpiew), Małgorzata Żurańska-Wilkowska (lira, śpiew). Svahy można było usłyszeć w najnowszej ekranizacji *Znachora* (Netflix), a utwory z filmu zostały włączone do repertuaru koncertowego. Siłą zespołu jest umiejętne budowanie scenicznego klimatu. Z jednej strony żywiołowa energia, a z drugiej intymność płynąca z pięknych tradycyjnych melodii.

Zespół Pałacowo-Parkowy w Ostromecku

■ 9.06.2024, niedziela, godz. 16.00, ZPP w Ostromecku; bilety: 10 zł (dostępne w kasie MCK w Bydgoszczy, w recepcji Pałacu Nowego w Ostromecku oraz na bilety24.pl)

Jakubowska–Witczak Duo

Justyna Jakubowska – dr sztuk muzycznych w dyscyplinie artystycznej instrumentalistyka (2020). Absolwentka Akademii Muzycznej im. F. Nowowiejskiego w Bydgoszczy w klasie prof. J. Godziszewskiego i prof. M. Murawskiej. Umiejętności pianistyczne doskonaliła na licznych kursach i warsztatach pianistycznych pod okiem znanych i cenionych profesorów z Polski i Europy. Koncertowała jako solistka i kameralistka w kraju i za granicą.

Ewa Witczak jest laureatką licznych konkursów w Polsce i za granicą. Jako solistka i kameralistka występowała na koncertach w Polsce i poza jej granicami. Odbyła też kilka zagranicznych tournée po Niemczech, Korei i Hiszpanii. Na stałe współpracuje z orkiestrami z Polski i zagranicą.

W programie koncertu usłyszymy utwory m.in.: Astora Piazzolli, Manuela de Falli, Christiana Morrisa.

■ 16.06.2024, niedziela, godz. 18.00, ZPP w Ostromecku; wstęp wolny, obowiązuje rezerwacja miejsc: recepcja@palaceostro-mecko.pl, tel. 785 250 182

Park Siyeon Trio (Korea Płd.)

Park Siyeon Trio w prezentowanej przez siebie muzyce lubi przekraczać granice, a ich artystycznym celem jest „cała muzyka dla świata”. Zespół kładzie nacisk na intensywne współgranie oparte na tradycjach free jazzu w połączeniu z koreańską estetyką i wrażliwością. Muzycy są akurat w trakcie pierwszej trasy koncertowej w Europie, dzieląc się swoją twórczością i in-

terpretacjami z mieszkańcami Miast Kreatywnych Muzyki UNESCO, w tym m.in. z Bydgoszczą, Hanowerem czy włoskim Pesaro. Zespół, w składzie: Siyeon Park (fortepian), Chanok Kim (bas), Hyogi Kim (perkusja), wystąpi w Ostromecku na jednym z zaledwie dwóch swoich koncertów w Polsce.

■ 21.06.2024, piątek

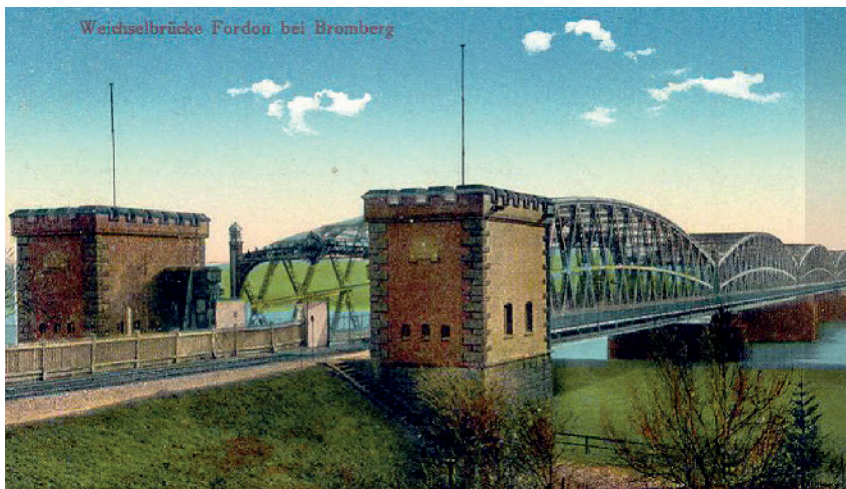
Wiślany cud techniki, czyli o moście w Fordonie w szczegółach

PROGRAM:

– godz. 18.00: wystawa (nabrzeże w Starym Fordonie)

– godz. 19.00: prezentacja multimedialna i wykład o moście fordońskim (synagoga w Starym Fordonie)

Ufortyfikowany most w Fordonie – ten pierwszy, z końca XIX w., oczko w głowie cesarza Wilhelma II, jeden z najdłuższych w Europie minionego wieku. W okolicach 130. rocznicy uroczystego otwarcia przeprawy na Wiśle zapraszamy na wyjątkową wystawę, na której zaprezentowane zostaną archiwalne zdjęcia (m.in. z zasobów Centralnego Archiwum Wojskowego) tej nieistniejącej już, fascynującej konstrukcji. Szczegóły techniczne i kontekst historyczny zaprezentuje Mariusz Wojciechowski – znawca i pasjonat historii XIX-wiecznych fortyfikacji pruskich i niemieckich, autor rysunków i widoków perspektywicznych fortyfikacji oraz miast, fotograf architektury, współautor nagradzanej publikacji *Twierdza Poznań*. Wystawę oraz prezentację multimedialną wraz z wykładem w fordońskiej synagodze współorganizują: Szlak Wody, Przemysłu i Rzemiosła, Muzeum Legend Szyperskich, Stowarzyszenie Miłośników Starego Fordonu, Fundacja Synagoga Fordońska.

Galeria Wspólna

■ do 7.06.2024, piątek, ul. Batorego 1/3

Doświadczenie – wystawa Piotra Badziąga

Tytuł wystawy to podsumowanie podejścia Piotra Badziąga do sztuki. Dla niego tworzenie to nieustanny proces – postrzeganie, odczuwanie, poszukiwanie i odkrywanie, a także dostosowywanie form wyrazu do określonych znaczeń. Czasami jest

to również sposób na uwolnienie umysłu i osiągnięcie wewnętrznego wyciszenia. Na tej retrospektywnej wystawie znajdują się wielkoformatowe dzieła o bogatej tkance malarskiej i monochromatyczne szkice inspirowane naturą i muzyką oraz rysunki nawiązujące do archaicznych przedstawień kultowych. Najnowsze realizacje artysty to wielobarwne abstrakcje w stylu konstruktywistycznym.

■ 13.06.2024, czwartek, godz. 19.00, ul. Batorego 1/3
– wernisaż; wystawa potrwa do 4.07.2024

Słuchając cisy – wernisaż wystawy prac Jolanty Bredak

Powołuję przedmioty bez funkcji, bez wartości materialnej.

„Gromadzę” odrzucone, wysuszone, łamliwe – NATURALne.

Natura pachnie, szumi, nie przemija, ciągle się odradza.

*Przewrotnie to, co obumiera, daje nowe życie.
Chcę wolniej być. Być chcę wolniej!
Chcę bardziej czuć. Czuć chcę bardziej!
Chcę tu i teraz. Czuć tu i teraz!
Czy mieć, czy być?
Ile trzeba mieć, żeby być?*

Jolanta Bredak – absolwentka PWSSP w Poznaniu (obecnie Uniwersytet Artystyczny). Dyplom z wyróżnieniem uzyskała w pracowni prof. Magdaleny Abakanowicz i prof. Jana Berdyszaka. Swoje prace prezentowała na ponad 200 wystawach indywidualnych i zbiorowych, m.in. w Niemczech, Szwajcarii, Szwecji, Austrii, Danii, na Słowacji, w Holandii, we Francji, w Anglii, Turcji, Tunezji. Uczestniczyła w wielu plenerach i sympozjach artystycznych w kraju i za granicą. Twórczość w zakresie tkaniny artystycznej, rzeźby, malarstwa i instalacji plenerowych. Zajmuje się projektowaniem scenografii teatralnych i pedagogiką artystyczną.

Jolanta Bredak, z cyklu *Na wietrze*

Jolanta Brejda, *Wrzecziona czasu*

42. Ogólnopolski Konkurs Chórów a Cappella Dzieci i Młodzieży

8 czerwca, godz. 9.00-13.00
KONCERT KONKURSOWY.
Pałac Młodzieży. Wstęp wolny.

8 czerwca, godz. 21.00
KONCERT CHÓRÓW „TAŃCZĄCE FONTANNY”
połączony z prezentacją woda-światło-dźwięk.
Skwer przed Filharmonią Pomorską.
Wstęp wolny.

KONCERT GALOWY

9 czerwca 2024 r., godz. 12.00
Filharmonia Pomorska.
Bezpłatne wejściówki do odbioru w recepcji Pałacu Młodzieży.

PAŁAC
Młodzieży w Pałacu Młodzieży w Bydgoszczy

Projekt współfinansowany przez

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

FRC „B.T.
WSPÓŁPRACOWNIA
PRZEZ NAJLEPSZĄ
BYDGOSZCZ

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

Minister
Edukacji

Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa
Narodowego

Samorząd Województwa
Kujawsko-Pomorskiego

Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa
Narodowego

Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa
Narodowego

Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa
Narodowego

Poleca **nami** bydgoszcz

Odbierawano z budżetu Samorządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego

Patronat honorowy

Patronat medialny

Festiwal
Początek
Sezonu

27

30

Bydgoszcz

Czerwca 2024

Literatura

Miasto dzieci

Muzyka / Teatr

Przyroda i miasto

Miasto przyszłości / ESG